නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස

අභිධම්මපිටකෙ

ධම්මසඞ්ගණීපාළි

මාතිකා

1. තිකමාතිකා

1. (ක) කුසලා ධම්මා.

(ඛ) අකුසලා ධම්මා.

(ග) අබ්‍යාකතා ධම්මා.

2. (ක) සුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා ධම්මා.

(ඛ) දුක්ඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා ධම්මා.

(ග) අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා ධම්මා.

3. (ක) විපාකා ධම්මා.

(ඛ) විපාකධම්මධම්මා.

(ග) නෙවවිපාකනවිපාකධම්මධම්මා.

4. (ක) උපාදිණ්ණුපාදානියා [උපාදින්නුපාදානියා (ස්‍යා.)] ධම්මා.

(ඛ) අනුපාදිණ්ණුපාදානියා ධම්මා.

(ග) අනුපාදිණ්ණඅනුපාදානියා [අනුපාදින්නානුපාදානියා (ස්‍යා.)] ධම්මා.

5. (ක) සංකිලිට්ඨසංකිලෙසිකා ධම්මා.

(ඛ) අසංකිලිට්ඨසංකිලෙසිකා ධම්මා.

(ග) අසංකිලිට්ඨඅසංකිලෙසිකා [අසංකිලිට්ඨාසංකිලෙසිකා (ස්‍යා.)] ධම්මා.

6. (ක) සවිතක්කසවිචාරා ධම්මා.

(ඛ) අවිතක්කවිචාරමත්තා ධම්මා.

(ග) අවිතක්කඅවිචාරා [අවිතක්කාවිචාරා (ස්‍යා.)] ධම්මා.

7. (ක) පීතිසහගතා ධම්මා.

(ඛ) සුඛසහගතා ධම්මා.

(ග) උපෙක්ඛාසහගතා ධම්මා.

8. (ක) දස්සනෙන පහාතබ්බා ධම්මා.

(ඛ) භාවනාය පහාතබ්බා ධම්මා.

(ග) නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බා ධම්මා.

9. (ක) දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා ධම්මා.

(ඛ) භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා ධම්මා.

(ග) නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා ධම්මා.

10. (ක) ආචයගාමිනො ධම්මා.

(ඛ) අපචයගාමිනො ධම්මා.

(ග) නෙවාචයගාමිනාපචයගාමිනො [නෙවාචයගාමිනො නාපචයගාමිනො (ස්‍යා.)] ධම්මා.

11. (ක) සෙක්ඛා ධම්මා.

(ඛ) අසෙක්ඛා ධම්මා.

(ග) නෙවසෙක්ඛනාසෙක්ඛා [නෙවසෙක්ඛානාසෙක්ඛා (සී. ස්‍යා.)] ධම්මා.

12. (ක) පරිත්තා ධම්මා.

(ඛ) මහග්ගතා ධම්මා.

(ග) අප්පමාණා ධම්මා.

13. (ක) පරිත්තාරම්මණා ධම්මා.

(ඛ) මහග්ගතාරම්මණා ධම්මා.

(ග) අප්පමාණාරම්මණා ධම්මා.

14. (ක) හීනා ධම්මා.

(ඛ) මජ්ඣිමා ධම්මා.

(ග) පණීතා ධම්මා.

15. (ක) මිච්ඡත්තනියතා ධම්මා.

(ඛ) සම්මත්තනියතා ධම්මා.

(ග) අනියතා ධම්මා.

16. (ක) මග්ගාරම්මණා ධම්මා.

(ඛ) මග්ගහෙතුකා ධම්මා.

(ග) මග්ගාධිපතිනො ධම්මා.

17. (ක) උප්පන්නා ධම්මා.

(ඛ) අනුප්පන්නා ධම්මා.

(ග) උප්පාදිනො ධම්මා.

18. (ක) අතීතා ධම්මා.

(ඛ) අනාගතා ධම්මා.

(ග) පච්චුප්පන්නා ධම්මා.

19. (ක) අතීතාරම්මණා ධම්මා.

(ඛ) අනාගතාරම්මණා ධම්මා.

(ග) පච්චුප්පන්නාරම්මණා ධම්මා.

20. (ක) අජ්ඣත්තා ධම්මා.

(ඛ) බහිද්ධා ධම්මා.

(ග) අජ්ඣත්තබහිද්ධා ධම්මා.

21. (ක) අජ්ඣත්තාරම්මණා ධම්මා.

(ඛ) බහිද්ධාරම්මණා ධම්මා.

(ග) අජ්ඣත්තබහිද්ධාරම්මණා ධම්මා.

22. (ක) සනිදස්සනසප්පටිඝා ධම්මා.

(ඛ) අනිදස්සනසප්පටිඝා ධම්මා.

(ග) අනිදස්සනඅප්පටිඝා [අනිදස්සනාප්පටිඝා (ස්‍යා.)] ධම්මා.

තිකමාතිකා.

2. දුකමාතිකා

හෙතුගොච්ඡකං

1. (ක) හෙතූ ධම්මා.

(ඛ) න හෙතූ ධම්මා.

2. (ක) සහෙතුකා ධම්මා.

(ඛ) අහෙතුකා ධම්මා.

3. (ක) හෙතුසම්පයුත්තා ධම්මා.

(ඛ) හෙතුවිප්පයුත්තා ධම්මා.

4. (ක) හෙතූ චෙව ධම්මා සහෙතුකා ච.

(ඛ) සහෙතුකා චෙව ධම්මා න ච හෙතූ.

5. (ක) හෙතූ චෙව ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා ච.

(ඛ) හෙතුසම්පයුත්තා චෙව ධම්මා න ච හෙතූ.

6. (ක) න හෙතූ ඛො පන ධම්මා සහෙතුකාපි.

(ඛ) අහෙතුකාපි.

හෙතුගොච්ඡකං.

චූළන්තරදුකං

7. (ක) සප්පච්චයා ධම්මා.

(ඛ) අප්පච්චයා ධම්මා.

8. (ක) සඞ්ඛතා ධම්මා.

(ඛ) අසඞ්ඛතා ධම්මා.

9. (ක) සනිදස්සනා ධම්මා.

(ඛ) අනිදස්සනා ධම්මා.

10. (ක) සප්පටිඝා ධම්මා.

(ඛ) අප්පටිඝා ධම්මා.

11. (ක) රූපිනො ධම්මා.

(ඛ) අරූපිනො ධම්මා.

12. (ක) ලොකියා ධම්මා .

(ඛ) ලොකුත්තරා ධම්මා.

13. (ක) කෙනචි විඤ්ඤෙය්‍යා ධම්මා.

(ඛ) කෙනචි න විඤ්ඤෙය්‍යා ධම්මා.

චූළන්තරදුකං.

ආසවගොච්ඡකං

14. (ක) ආසවා ධම්මා.

(ඛ) නො ආසවා ධම්මා.

15. (ක) සාසවා ධම්මා.

(ඛ) අනාසවා ධම්මා.

16. (ක) ආසවසම්පයුත්තා ධම්මා.

(ඛ) ආසවවිප්පයුත්තා ධම්මා.

17. (ක) ආසවා චෙව ධම්මා සාසවා ච.

(ඛ) සාසවා චෙව ධම්මා නො ච ආසවා.

18. (ක) ආසවා චෙව ධම්මා ආසවසම්පයුත්තා ච.

(ඛ) ආසවසම්පයුත්තා චෙව ධම්මා නො ච ආසවා.

19. (ක) ආසවවිප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා සාසවාපි.

(ඛ) අනාසවාපි.

ආසවගොච්ඡකං.

සංයොජනගොච්ඡකං

20. (ක) සංයොජනා ධම්මා.

(ඛ) නො සංයොජනා ධම්මා.

21. (ක) සංයොජනියා ධම්මා.

(ඛ) අසංයොජනියා ධම්මා.

22. (ක) සංයොජනසම්පයුත්තා ධම්මා.

(ඛ) සංයොජනවිප්පයුත්තා ධම්මා.

23. (ක) සංයොජනා චෙව ධම්මා සංයොජනියා ච.

(ඛ) සංයොජනියා චෙව ධම්මා නො ච සංයොජනා.

24. (ක) සංයොජනා චෙව ධම්මා සංයොජනසම්පයුත්තා ච.

(ඛ) සංයොජනසම්පයුත්තා චෙව ධම්මා නො ච සංයොජනා.

25. (ක) සංයොජනවිප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා සංයොජනියාපි.

(ඛ) අසංයොජනියාපි.

සංයොජනගොච්ඡකං.

ගන්ථගොච්ඡකං

26. (ක) ගන්ථා ධම්මා.

(ඛ) නො ගන්ථා ධම්මා.

27. (ක) ගන්ථනියා ධම්මා.

(ඛ) අගන්ථනියා ධම්මා.

28. (ක) ගන්ථසම්පයුත්තා ධම්මා.

(ඛ) ගන්ථවිප්පයුත්තා ධම්මා.

29. (ක) ගන්ථා චෙව ධම්මා ගන්ථනියා ච.

(ඛ) ගන්ථනියා චෙව ධම්මා නො ච ගන්ථා.

30. (ක) ගන්ථා චෙව ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා ච.

(ඛ) ගන්ථසම්පයුත්තා චෙව ධම්මා නො ච ගන්ථා.

31. (ක) ගන්ථවිප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා ගන්ථනියාපි.

(ඛ) අගන්ථනියාපි.

ගන්ථගොච්ඡකං.

ඔඝගොච්ඡකං

32. (ක) ඔඝා ධම්මා.

(ඛ) නො ඔඝා ධම්මා.

33. (ක) ඔඝනියා ධම්මා.

(ඛ) අනොඝනියා ධම්මා.

34. (ක) ඔඝසම්පයුත්තා ධම්මා.

(ඛ) ඔඝවිප්පයුත්තා ධම්මා.

35. (ක) ඔඝා චෙව ධම්මා ඔඝනියා ච.

(ඛ) ඔඝනියා චෙව ධම්මා නො ච ඔඝා.

36. (ක) ඔඝා චෙව ධම්මා ඔඝසම්පයුත්තා ච.

(ඛ) ඔඝසම්පයුත්තා චෙව ධම්මා නො ච ඔඝා.

37. (ක) ඔඝවිප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා ඔඝනියාපි.

(ඛ) අනොඝනියාපි.

ඔඝගොච්ඡකං.

යොගගොච්ඡකං

38. (ක) යොගා ධම්මා.

(ඛ) නො යොගා ධම්මා.

39. (ක) යොගනියා ධම්මා.

(ඛ) අයොගනියා ධම්මා.

40. (ක) යොගසම්පයුත්තා ධම්මා.

(ඛ) යොගවිප්පයුත්තා ධම්මා.

41. (ක) යොගා චෙව ධම්මා යොගනියා ච.

(ඛ) යොගනියා චෙව ධම්මා නො ච යොගා.

42. (ක) යොගා චෙව ධම්මා යොගසම්පයුත්තා ච.

(ඛ) යොගසම්පයුත්තා චෙව ධම්මා නො ච යොගා.

43. (ක) යොගවිප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා යොගනියාපි.

(ඛ) අයොගනියාපි.

යොගගොච්ඡකං.

නීවරණගොච්ඡකං

44. (ක) නීවරණා ධම්මා.

(ඛ) නො නීවරණා ධම්මා.

45. (ක) නීවරණියා ධම්මා.

(ඛ) අනීවරණියා ධම්මා.

46. (ක) නීවරණසම්පයුත්තා ධම්මා.

(ඛ) නීවරණවිප්පයුත්තා ධම්මා.

47. (ක) නීවරණා චෙව ධම්මා නීවරණියා ච.

(ඛ) නීවරණියා චෙව ධම්මා නො ච නීවරණා.

48. (ක) නීවරණා චෙව ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා ච.

(ඛ) නීවරණසම්පයුත්තා චෙව ධම්මා නො ච නීවරණා.

49. (ක) නීවරණවිප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා නීවරණියාපි.

(ඛ) අනීවරණියාපි .

නීවරණගොච්ඡකං.

පරාමාසගොච්ඡකං

50. (ක) පරාමාසා ධම්මා.

(ඛ) නො පරාමාසා ධම්මා.

51. (ක) පරාමට්ඨා ධම්මා.

(ඛ) අපරාමට්ඨා ධම්මා.

52. (ක) පරාමාසසම්පයුත්තා ධම්මා.

(ඛ) පරාමාසවිප්පයුත්තා ධම්මා.

53. (ක) පරාමාසා චෙව ධම්මා පරාමට්ඨා ච.

(ඛ) පරාමට්ඨා චෙව ධම්මා නො ච පරාමාසා.

54. (ක) පරාමාසවිප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා පරාමට්ඨාපි.

(ඛ) අපරාමට්ඨාපි.

පරාමාසගොච්ඡකං.

මහන්තරදුකං

55. (ක) සාරම්මණා ධම්මා.

(ඛ) අනාරම්මණා ධම්මා.

56. (ක) චිත්තා ධම්මා.

(ඛ) නො චිත්තා ධම්මා.

57. (ක) චෙතසිකා ධම්මා.

(ඛ) අචෙතසිකා ධම්මා.

58. (ක) චිත්තසම්පයුත්තා ධම්මා.

(ඛ) චිත්තවිප්පයුත්තා ධම්මා.

59. (ක) චිත්තසංසට්ඨා ධම්මා.

(ඛ) චිත්තවිසංසට්ඨා ධම්මා.

60. (ක) චිත්තසමුට්ඨානා ධම්මා.

(ඛ) නො චිත්තසමුට්ඨානා ධම්මා.

61. (ක) චිත්තසහභුනො ධම්මා.

(ඛ) නො චිත්තසහභුනො ධම්මා.

62. (ක) චිත්තානුපරිවත්තිනො ධම්මා.

(ඛ) නො චිත්තානුපරිවත්තිනො ධම්මා.

63. (ක) චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා ධම්මා.

(ඛ) නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා ධම්මා.

64. (ක) චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානසහභුනො ධම්මා.

(ඛ) නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානසහභුනො ධම්මා.

65. (ක) චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො ධම්මා.

(ඛ) නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො ධම්මා.

66. (ක) අජ්ඣත්තිකා ධම්මා.

(ඛ) බාහිරා ධම්මා.

67. (ක) උපාදා ධම්මා.

(ඛ) නො උපාදා ධම්මා.

68. (ක) උපාදිණ්ණා [උපාදින්නා (සී. ස්‍යා.)] ධම්මා.

(ඛ) අනුපාදිණ්ණා ධම්මා.

මහන්තරදුකං.

උපාදානගොච්ඡකං

69. (ක) උපාදානා ධම්මා.

(ඛ) නො උපාදානා ධම්මා.

70. (ක) උපාදානියා ධම්මා.

(ඛ) අනුපාදානියා ධම්මා.

71. (ක) උපාදානසම්පයුත්තා ධම්මා.

(ඛ) උපාදානවිප්පයුත්තා ධම්මා.

72. (ක) උපාදානා චෙව ධම්මා උපාදානියා ච.

(ඛ) උපාදානියා චෙව ධම්මා නො ච උපාදානා.

73. (ක) උපාදානා චෙව ධම්මා උපාදානසම්පයුත්තා ච.

(ඛ) උපාදානසම්පයුත්තා චෙව ධම්මා නො ච උපාදානා.

74. (ක) උපාදානවිප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා උපාදානියාපි.

(ඛ) අනුපාදානියාපි.

උපාදානගොච්ඡකං.

කිලෙසගොච්ඡකං

75. (ක) කිලෙසා ධම්මා.

(ඛ) නො කිලෙසා ධම්මා.

76. (ක) සංකිලෙසිකා ධම්මා.

(ඛ) අසංකිලෙසිකා ධම්මා.

77. (ක) සංකිලිට්ඨා ධම්මා.

(ඛ) අසංකිලිට්ඨා ධම්මා.

78. (ක) කිලෙසසම්පයුත්තා ධම්මා.

(ඛ) කිලෙසවිප්පයුත්තා ධම්මා.

79. (ක) කිලෙසා චෙව ධම්මා සංකිලෙසිකා ච.

(ඛ) සංකිලෙසිකා චෙව ධම්මා නො ච කිලෙසා.

80. (ක) කිලෙසා චෙව ධම්මා සංකිලිට්ඨා ච.

(ඛ) සංකිලිට්ඨා චෙව ධම්මා නො ච කිලෙසා.

81. (ක) කිලෙසා චෙව ධම්මා කිලෙසසම්පයුත්තා ච.

(ඛ) කිලෙසසම්පයුත්තා චෙව ධම්මා නො ච කිලෙසා.

82. (ක) කිලෙසවිප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා සංකිලෙසිකාපි.

(ඛ) අසංකිලෙසිකාපි.

කිලෙසගොච්ඡකං.

පිට්ඨිදුකං

83. (ක) දස්සනෙන පහාතබ්බා ධම්මා.

(ඛ) න දස්සනෙන පහාතබ්බා ධම්මා.

84. (ක) භාවනාය පහාතබ්බා ධම්මා.

(ඛ) න භාවනාය පහාතබ්බා ධම්මා.

85. (ක) දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා ධම්මා.

(ඛ) න දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා ධම්මා.

86. (ක) භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා ධම්මා.

(ඛ) න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා ධම්මා.

87. (ක) සවිතක්කා ධම්මා.

(ඛ) අවිතක්කා ධම්මා.

88. (ක) සවිචාරා ධම්මා.

(ඛ) අවිචාරා ධම්මා.

89. (ක) සප්පීතිකා ධම්මා.

(ඛ) අප්පීතිකා ධම්මා.

90. (ක) පීතිසහගතා ධම්මා.

(ඛ) න පීතිසහගතා ධම්මා.

91. (ක) සුඛසහගතා ධම්මා.

(ඛ) න සුඛසහගතා ධම්මා.

92. (ක) උපෙක්ඛාසහගතා ධම්මා.

(ඛ) න උපෙක්ඛාසහගතා ධම්මා.

93. (ක) කාමාවචරා ධම්මා.

(ඛ) න කාමාවචරා ධම්මා.

94. (ක) රූපාවචරා ධම්මා.

(ඛ) න රූපාවචරා ධම්මා.

95. (ක) අරූපාවචරා ධම්මා.

(ඛ) න අරූපාවචරා ධම්මා.

96. (ක) පරියාපන්නා ධම්මා.

(ඛ) අපරියාපන්නා ධම්මා.

97. (ක) නිය්‍යානිකා ධම්මා.

(ඛ) අනිය්‍යානිකා ධම්මා.

98. (ක) නියතා ධම්මා.

(ඛ) අනියතා ධම්මා.

99. (ක) සඋත්තරා ධම්මා.

(ඛ) අනුත්තරා ධම්මා.

100. (ක) සරණා ධම්මා.

(ඛ) අරණා ධම්මා.

පිට්ඨිදුකං.

අභිධම්මදුකමාතිකා.

සුත්තන්තිකදුකමාතිකා

101. (ක) විජ්ජාභාගිනො ධම්මා.

(ඛ) අවිජ්ජාභාගිනො ධම්මා.

102. (ක) විජ්ජූපමා ධම්මා.

(ඛ) වජිරූපමා ධම්මා.

103. (ක) බාලා ධම්මා.

(ඛ) පණ්ඩිතා ධම්මා.

104. (ක) කණ්හා ධම්මා.

(ඛ) සුක්කා ධම්මා.

105. (ක) තපනීයා ධම්මා.

(ඛ) අතපනීයා ධම්මා.

106. (ක) අධිවචනා ධම්මා.

(ඛ) අධිවචනපථා ධම්මා.

107. (ක) නිරුත්ති ධම්මා.

(ඛ) නිරුත්තිපථා ධම්මා.

108. (ක) පඤ්ඤත්ති ධම්මා.

(ඛ) පඤ්ඤත්තිපථා ධම්මා.

109. (ක) නාමඤ්ච.

(ඛ) රූපඤ්ච.

110. (ක) අවිජ්ජා ච.

(ඛ) භවතණ්හා ච.

111. (ක) භවදිට්ඨි ච.

(ඛ) විභවදිට්ඨි ච.

112. (ක) සස්සතදිට්ඨි ච.

(ඛ) උච්ඡෙදදිට්ඨි ච.

113. (ක) අන්තවා දිට්ඨි ච.

(ඛ) අනන්තවා දිට්ඨි ච.

114. (ක) පුබ්බන්තානුදිට්ඨි ච.

(ඛ) අපරන්තානුදිට්ඨි ච.

115. (ක) අහිරිකඤ්ච.

(ඛ) අනොත්තප්පඤ්ච.

116. (ක) හිරී ච.

(ඛ) ඔත්තප්පඤ්ච.

117. (ක) දොවචස්සතා ච.

(ඛ) පාපමිත්තතා ච.

118. (ක) සොවචස්සතා ච.

(ඛ) කල්‍යාණමිත්තතා ච.

119. (ක) ආපත්තිකුසලතා ච.

(ඛ) ආපත්තිවුට්ඨානකුසලතා ච.

120. (ක) සමාපත්තිකුසලතා ච.

(ඛ) සමාපත්තිවුට්ඨානකුසලතා ච.

121. (ක) ධාතුකුසලතා ච.

(ඛ) මනසිකාරකුසලතා ච.

122. (ක) ආයතනකුසලතා ච.

(ඛ) පටිච්චසමුප්පාදකුසලතා ච.

123. (ක) ඨානකුසලතා ච.

(ඛ) අට්ඨානකුසලතා ච.

124. (ක) අජ්ජවො ච.

(ඛ) මද්දවො ච.

125. (ක) ඛන්ති ච.

(ඛ) සොරච්චඤ්ච.

126. (ක) සාඛල්‍යඤ්ච.

(ඛ) පටිසන්ථාරො ච [පටිසන්ධාරො ච (ක.)].

127. (ක) ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තද්වාරතා ච.

(ඛ) භොජනෙ අමත්තඤ්ඤුතා ච.

128. (ක) ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරතා ච.

(ඛ) භොජනෙ මත්තඤ්ඤුතා ච.

129. (ක) මුට්ඨසච්චඤ්ච.

(ඛ) අසම්පජඤ්ඤඤ්ච.

130. (ක) සති ච.

(ඛ) සම්පජඤ්ඤඤ්ච.

131. (ක) පටිසඞ්ඛානබලඤ්ච.

(ඛ) භාවනාබලඤ්ච.

132. (ක) සමථො ච.

(ඛ) විපස්සනා ච.

133. (ක) සමථනිමිත්තඤ්ච .

(ඛ) පග්ගාහනිමිත්තඤ්ච.

134. (ක) පග්ගාහො ච.

(ඛ) අවික්ඛෙපො ච.

135. (ක) සීලවිපත්ති ච.

(ඛ) දිට්ඨිවිපත්ති ච.

136. (ක) සීලසම්පදා ච.

(ඛ) දිට්ඨිසම්පදා ච.

137. (ක) සීලවිසුද්ධි ච.

(ඛ) දිට්ඨිවිසුද්ධි ච.

138. (ක) දිට්ඨිවිසුද්ධි ඛො පන.

(ඛ) යථාදිට්ඨිස්ස ච පධානං.

139. (ක) සංවෙගො ච සංවෙජනියෙසු ඨානෙසු.

(ඛ) සංවිග්ගස්ස ච යොනිසො පධානං.

140. (ක) අසන්තුට්ඨිතා ච කුසලෙසු ධම්මෙසු.

(ඛ) අප්පටිවානිතා ච පධානස්මිං.

141. (ක) විජ්ජා ච.

(ඛ) විමුත්ති ච.

142. (ක) ඛයෙ ඤාණං.

(ඛ) අනුප්පාදෙ ඤාණන්ති.

සුත්තන්තිකදුකමාතිකා [සුත්තන්තමාතිකා (ස්‍යා.)].

මාතිකා නිට්ඨිතා.

1. චිත්තුප්පාදකණ්ඩං

කාමාවචරකුසලං

පදභාජනී

1. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, පීති හොති, සුඛං හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, සද්ධින්ද්‍රියං හොති, වීරියින්ද්‍රියං [විරියින්ද්‍රියං (සී. ස්‍යා.)] හොති, සතින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති, සම්මාසඞ්කප්පො හොති, සම්මාවායාමො හොති, සම්මාසති හොති, සම්මාසමාධි හොති, සද්ධාබලං හොති, වීරියබලං [විරියබලං (සී. ස්‍යා.)] හොති, සතිබලං හොති, සමාධිබලං හොති, පඤ්ඤාබලං හොති, හිරිබලං හොති, ඔත්තප්පබලං හොති, අලොභො හොති, අදොසො හොති, අමොහො හොති, අනභිජ්ඣා හොති, අබ්‍යාපාදො හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති, හිරී හොති, ඔත්තප්පං හොති, කායපස්සද්ධි [කායප්පස්සද්ධි (ස්‍යා.)] හොති, චිත්තපස්සද්ධි [චිත්තප්පස්සද්ධි (ස්‍යා.)] හොති, කායලහුතා හොති, චිත්තලහුතා හොති, කායමුදුතා හොති, චිත්තමුදුතා හොති, කායකම්මඤ්ඤතා හොති, චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති, කායපාගුඤ්ඤතා හොති, චිත්තපාගුඤ්ඤතා හොති, කායුජුකතා [කායුජ්ජුකතා (සී. ක.)] හොති, චිත්තුජුකතා [චිත්තුජ්ජුකතා (සී. ක.)] හොති, සති හොති, සම්පජඤ්ඤං හොති, සමථො හොති, විපස්සනා හොති, පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

2. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති.

3. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජං චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති.

4. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

5. කතමා තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජා චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං [සඤ්චෙතයිතත්තං (ස්‍යා.)] – අයං තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති.

6. කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති.

7. කතමො තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සඞ්කප්පො අප්පනා බ්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා සම්මාසඞ්කප්පො – අයං තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති.

8. කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුවිචාරො උපවිචාරො චිත්තස්ස අනුසන්ධානතා අනුපෙක්ඛනතා – අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති.

9. කතමා තස්මිං සමයෙ පීති හොති? යා තස්මිං සමයෙ පීති පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා හාසො පහාසො විත්ති ඔදග්‍යං අත්තමනතා චිත්තස්ස – අයං තස්මිං සමයෙ පීති හොති.

10. කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති.

11. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති.

12. කතමං තස්මිං සමයෙ සද්ධින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සද්ධා සද්දහනා ඔකප්පනා අභිප්පසාදො සද්ධා සද්ධින්ද්‍රියං සද්ධාබලං – ඉදං තස්මිං සමයෙ සද්ධින්ද්‍රියං හොති.

13. කතමං තස්මිං සමයෙ වීරියින්ද්‍රියං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො වීරියාරම්භො [විරියාරම්භො (සී. ස්‍යා.)] නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී [උස්සොළ්හි (සී.)] ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො වීරියං වීරියින්ද්‍රියං වීරියබලං සම්මාවායාමො – ඉදං තස්මිං සමයෙ වීරියින්ද්‍රියං හොති.

14. කතමං තස්මිං සමයෙ සතින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති – ඉදං තස්මිං සමයෙ සතින්ද්‍රියං හොති.

15. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි – ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති.

16. කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති.

17. කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති.

18. කතමං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති.

19. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා [ඉරීයනා (සී.)] වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති.

20. කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති.

21. කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාසඞ්කප්පො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සඞ්කප්පො අප්පනා බ්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා සම්මාසඞ්කප්පො – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසඞ්කප්පො හොති.

22. කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාවායාමො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො වීරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො වීරියං වීරියින්ද්‍රියං වීරියබලං සම්මාවායාමො – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාවායාමො හොති.

23. කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මාසති හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසති හොති.

24. කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාසමාධි හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසමාධි හොති.

25. කතමං තස්මිං සමයෙ සද්ධාබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සද්ධා සද්දහනා ඔකප්පනා අභිප්පසාදො සද්ධා සද්ධින්ද්‍රියං සද්ධාබලං – ඉදං තස්මිං සමයෙ සද්ධාබලං හොති.

26. කතමං තස්මිං සමයෙ වීරියබලං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො වීරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො වීරියං වීරියින්ද්‍රියං වීරියබලං සම්මාවායාමො – ඉදං තස්මිං සමයෙ වීරියබලං හොති.

27. කතමං තස්මිං සමයෙ සතිබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති – ඉදං තස්මිං සමයෙ සතිබලං හොති.

28. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි – ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං හොති.

29. කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං හොති.

30. කතමං තස්මිං සමයෙ හිරිබලං හොති? යං තස්මිං සමයෙ හිරීයති හිරියිතබ්බෙන හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – ඉදං තස්මිං සමයෙ හිරිබලං හොති.

31. කතමං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පබලං හොති? යං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – ඉදං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පබලං හොති.

32. කතමො තස්මිං සමයෙ අලොභො හොති? යො තස්මිං සමයෙ අලොභො අලුබ්භනා අලුබ්භිතත්තං අසාරාගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජිතත්තං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං – අයං තස්මිං සමයෙ අලොභො හොති.

33. කතමො තස්මිං සමයෙ අදොසො හොති? යො තස්මිං සමයෙ අදොසො අදුස්සනා අදුස්සිතත්තං [අදූසනා අදූසිතත්තං (ස්‍යා.)] අබ්‍යාපාදො අබ්‍යාපජ්ජො අදොසො කුසලමූලං – අයං තස්මිං සමයෙ අදොසො හොති?

34. කතමො තස්මිං සමයෙ අමොහො හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි අමොහො කුසලමූලං – අයං තස්මිං සමයෙ අමොහො හොති.

35. කතමා තස්මිං සමයෙ අනභිජ්ඣා හොති? යො තස්මිං සමයෙ අලොභො අලුබ්භනා අලුබ්භිතත්තං අසාරාගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජිතත්තං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං – අයං තස්මිං සමයෙ අනභිජ්ඣා හොති.

36. කතමො තස්මිං සමයෙ අබ්‍යාපාදො හොති? යො තස්මිං සමයෙ අදොසො අදුස්සනා අදුස්සිතත්තං අබ්‍යාපාදො අබ්‍යාපජ්ජො අදොසො කුසලමූලං – අයං තස්මිං සමයෙ අබ්‍යාපාදො හොති.

37. කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති.

38. කතමා තස්මිං සමයෙ හිරී හොති? යං තස්මිං සමයෙ හිරීයති හිරියිතබ්බෙන හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – අයං තස්මිං සමයෙ හිරී හොති.

39. කතමං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පං හොති? යං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – ඉදං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පං හොති.

40. කතමා තස්මිං සමයෙ කායපස්සද්ධි හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස පස්සද්ධි පටිපස්සද්ධි [පටිප්පස්සද්ධි (සී. ස්‍යා.)] පස්සම්භනා පටිපස්සම්භනා [පටිප්පස්සම්භනා (සී. ස්‍යා.)] පටිපස්සම්භිතත්තං [පටිප්පස්සම්භිතත්තං (සී. ස්‍යා.)] – අයං තස්මිං සමයෙ කායපස්සද්ධි හොති.

41. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තපස්සද්ධි හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස පස්සද්ධි පටිපස්සද්ධි පස්සම්භනා පටිපස්සම්භනා පටිපස්සම්භිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තපස්සද්ධි හොති.

42. කතමා තස්මිං සමයෙ කායලහුතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස ලහුතා ලහුපරිණාමතා අදන්ධනතා අවිත්ථනතා – අයං තස්මිං සමයෙ කායලහුතා හොති.

43. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තලහුතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස ලහුතා ලහුපරිණාමතා අදන්ධනතා අවිත්ථනතා – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තලහුතා හොති.

44. කතමා තස්මිං සමයෙ කායමුදුතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස මුදුතා මද්දවතා අකක්ඛළතා අකථිනතා – අයං තස්මිං සමයෙ කායමුදුතා හොති.

45. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තමුදුතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස මුදුතා මද්දවතා අකක්ඛළතා අකථිනතා – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තමුදුතා හොති.

46. කතමා තස්මිං සමයෙ කායකම්මඤ්ඤතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස කම්මඤ්ඤතා කම්මඤ්ඤත්තං කම්මඤ්ඤභාවො – අයං තස්මිං සමයෙ කායකම්මඤ්ඤතා හොති.

47. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස කම්මඤ්ඤතා කම්මඤ්ඤත්තං කම්මඤ්ඤභාවො – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති.

48. කතමා තස්මිං සමයෙ කායපාගුඤ්ඤතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස පගුණතා පගුණත්තං පගුණභාවො – අයං තස්මිං සමයෙ කායපාගුඤ්ඤතා හොති.

49. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තපාගුඤ්ඤතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස පගුණතා පගුණත්තං පගුණභාවො – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තපාගුඤ්ඤතා හොති.

50. කතමා තස්මිං සමයෙ කායුජුකතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස උජුතා උජුකතා අජිම්හතා අවඞ්කතා අකුටිලතා – අයං තස්මිං සමයෙ කායුජුකතා හොති.

51. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තුජුකතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස උජුතා උජුකතා අජිම්හතා අවඞ්කතා අකුටිලතා – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තුජුකතා හොති.

52. කතමා තස්මිං සමයෙ සති හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති – අයං තස්මිං සමයෙ සති හොති.

53. කතමං තස්මිං සමයෙ සම්පජඤ්ඤං හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – ඉදං තස්මිං සමයෙ සම්පජඤ්ඤං හොති.

54. කතමො තස්මිං සමයෙ සමථො හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි – අයං තස්මිං සමයෙ සමථො හොති.

55. කතමා තස්මිං සමයෙ විපස්සනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං තස්මිං සමයෙ විපස්සනා හොති.

56. කතමො තස්මිං සමයෙ පග්ගාහො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො වීරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො වීරියං වීරියින්ද්‍රියං වීරියබලං සම්මාවායාමො – අයං තස්මිං සමයෙ පග්ගාහො හොති.

57. කතමො තස්මිං සමයෙ අවික්ඛෙපො හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි – අයං තස්මිං සමයෙ අවික්ඛෙපො හොති.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

පදභාජනීයං.

පඨමභාණවාරො.

කොට්ඨාසවාරො

58. තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති, පඤ්චඞ්ගිකං ඣානං හොති, පඤ්චඞ්ගිකො මග්ගො හොති, සත්ත බලානි හොන්ති, තයො හෙතූ හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති, එකා වෙදනා හොති, එකා සඤ්ඤා හොති, එකා චෙතනා හොති, එකං චිත්තං හොති, එකො වෙදනාක්ඛන්ධො හොති, එකො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති, එකො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති, එකො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති, එකං මනායතනං හොති, එකං මනින්ද්‍රියං හොති, එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති, එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

59. කතමෙ තස්මිං සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො.

60. කතමො තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධො හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධො හොති.

61. කතමො තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති? යා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති.

62. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං වීරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි සද්ධාබලං වීරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං අලොභො අදොසො අමොහො අනභිජ්ඣා අබ්‍යාපාදො සම්මාදිට්ඨි හිරී ඔත්තප්පං කායපස්සද්ධි චිත්තපස්සද්ධි කායලහුතා චිත්තලහුතා කායමුදුතා චිත්තමුදුතා කායකම්මඤ්ඤතා චිත්තකම්මඤ්ඤතා කායපාගුඤ්ඤතා චිත්තපාගුඤ්ඤතා කායුජුකතා චිත්තුජුකතා සති සම්පජඤ්ඤං සමථො විපස්සනා පග්ගාහො අවික්ඛෙපො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා [ඪපෙත්වා (ක.)] වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති.

63. කතමො තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති ? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – අයං තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති.

ඉමෙ තස්මිං සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති.

64. කතමානි තස්මිං සමයෙ ද්වායතනානි හොන්ති? මනායතනං ධම්මායතනං.

65. කතමං තස්මිං සමයෙ මනායතනං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ මනායතනං හොති.

66. කතමං තස්මිං සමයෙ ධම්මායතනං හොති? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – ඉදං තස්මිං සමයෙ ධම්මායතනං හොති.

ඉමානි තස්මිං සමයෙ ද්වායතනානි හොන්ති.

67. කතමා තස්මිං සමයෙ ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති? මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ධම්මධාතු.

68. කතමා තස්මිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – අයං තස්මිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති.

69. කතමා තස්මිං සමයෙ ධම්මධාතු හොති? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – අයං තස්මිං සමයෙ ධම්මධාතු හොති.

ඉමා තස්මිං සමයෙ ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති.

70. කතමෙ තස්මිං සමයෙ තයො ආහාරා හොන්ති? ඵස්සාහාරො, මනොසඤ්චෙතනාහාරො , විඤ්ඤාණාහාරො.

71. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සාහාරො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සාහාරො හොති.

72. කතමො තස්මිං සමයෙ මනොසඤ්චෙතනාහාරො හොති? යා තස්මිං සමයෙ චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ මනොසඤ්චෙතනාහාරො හොති.

73. කතමො තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණාහාරො හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – අයං තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණාහාරො හොති.

ඉමෙ තස්මිං සමයෙ තයො ආහාරා හොන්ති.

74. කතමානි තස්මිං සමයෙ අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති? සද්ධින්ද්‍රියං, වීරියින්ද්‍රියං, සතින්ද්‍රියං, සමාධින්ද්‍රියං, පඤ්ඤින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියං, සොමනස්සින්ද්‍රියං, ජීවිතින්ද්‍රියං.

75. කතමං තස්මිං සමයෙ සද්ධින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සද්ධා සද්දහනා ඔකප්පනා අභිප්පසාදො සද්ධා සද්ධින්ද්‍රියං සද්ධාබලං – ඉදං තස්මිං සමයෙ සද්ධින්ද්‍රියං හොති.

76. කතමං තස්මිං සමයෙ වීරියින්ද්‍රියං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො වීරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො වීරියං වීරියින්ද්‍රියං වීරියබලං සම්මාවායාමො – ඉදං තස්මිං සමයෙ වීරියින්ද්‍රියං හොති.

77. කතමං තස්මිං සමයෙ සතින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති – ඉදං තස්මිං සමයෙ සතින්ද්‍රියං හොති.

78. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි – ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති.

79. කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති.

80. කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති.

81. කතමං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති.

82. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති .

ඉමානි තස්මිං සමයෙ අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති.

83. කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්චඞ්ගිකං ඣානං හොති? විතක්කො, විචාරො, පීති, සුඛං, චිත්තස්සෙකග්ගතා.

84. කතමො තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සඞ්කප්පො අප්පනා බ්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා සම්මාසඞ්කප්පො – අයං තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති.

85. කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුවිචාරො උපවිචාරො චිත්තස්ස අනුසන්ධානතා අනුපෙක්ඛනතා – අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති.

86. කතමා තස්මිං සමයෙ පීති හොති? යා තස්මිං සමයෙ පීති පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා හාසො පහාසො විත්ති ඔදග්‍යං අත්තමනතා චිත්තස්ස – අයං තස්මිං සමයෙ පීති හොති.

87. කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති.

88. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති.

ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්චඞ්ගිකං ඣානං හොති.

89. කතමො තස්මිං සමයෙ පඤ්චඞ්ගිකො මග්ගො හොති? සම්මාදිට්ඨි, සම්මාසඞ්කප්පො, සම්මාවායාමො, සම්මාසති, සම්මාසමාධි.

90. කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති.

91. කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාසඞ්කප්පො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සඞ්කප්පො අප්පනා බ්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා සම්මාසඞ්කප්පො – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසඞ්කප්පො හොති.

92. කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාවායාමො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො වීරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො වීරියං වීරියින්ද්‍රියං වීරියබලං සම්මාවායාමො – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාවායාමො හොති.

93. කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මාසති හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසති හොති.

94. කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාසමාධි හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසමාධි හොති.

අයං තස්මිං සමයෙ පඤ්චඞ්ගිකො මග්ගො හොති.

95. කතමානි තස්මිං සමයෙ සත්ත බලානි හොන්ති? සද්ධාබලං, වීරියබලං, සතිබලං, සමාධිබලං, පඤ්ඤාබලං, හිරිබලං, ඔත්තප්පබලං.

96. කතමං තස්මිං සමයෙ සද්ධාබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සද්ධා සද්දහනා ඔකප්පනා අභිප්පසාදො සද්ධා සද්ධින්ද්‍රියං සද්ධාබලං – ඉදං තස්මිං සමයෙ සද්ධාබලං හොති.

97. කතමං තස්මිං සමයෙ වීරියබලං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො වීරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො වීරියං වීරියින්ද්‍රියං වීරියබලං සම්මාවායාමො – ඉදං තස්මිං සමයෙ වීරියබලං හොති.

98. කතමං තස්මිං සමයෙ සතිබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති – ඉදං තස්මිං සමයෙ සතිබලං හොති.

99. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි – ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං හොති.

100. කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං හොති.

101. කතමං තස්මිං සමයෙ හිරිබලං හොති? යං තස්මිං සමයෙ හිරීයති හිරියිතබ්බෙන හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – ඉදං තස්මිං සමයෙ හිරිබලං හොති.

102. කතමං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පබලං හොති? යං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – ඉදං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පබලං හොති.

ඉමානි තස්මිං සමයෙ සත්ත බලානි හොන්ති.

103. කතමෙ තස්මිං සමයෙ තයො හෙතූ හොන්ති? අලොභො, අදොසො, අමොහො.

104. කතමො තස්මිං සමයෙ අලොභො හොති? යො තස්මිං සමයෙ අලොභො අලුබ්භනා අලුබ්භිතත්තං අසාරාගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජිතත්තං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං – අයං තස්මිං සමයෙ අලොභො හොති.

105. කතමො තස්මිං සමයෙ අදොසො හොති? යො තස්මිං සමයෙ අදොසො අදුස්සනා අදුස්සිතත්තං අබ්‍යාපාදො අබ්‍යාපජ්ජො අදොසො කුසලමූලං – අයං තස්මිං සමයෙ අදොසො හොති.

106. කතමො තස්මිං සමයෙ අමොහො හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා…පෙ…. අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං තස්මිං සමයෙ අමොහො හොති.

ඉමෙ තස්මිං සමයෙ තයො හෙතූ හොන්ති.

107. කතමො තස්මිං සමයෙ එකො ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ එකො ඵස්සො හොති.

108. කතමා තස්මිං සමයෙ එකා වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ එකා වෙදනා හොති.

109. කතමා තස්මිං සමයෙ එකා සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ එකා සඤ්ඤා හොති.

110. කතමා තස්මිං සමයෙ එකා චෙතනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ එකා චෙතනා හොති.

111. කතමං තස්මිං සමයෙ එකං චිත්තං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ එකං චිත්තං හොති.

112. කතමො තස්මිං සමයෙ එකො වෙදනාක්ඛන්ධො හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ එකො

වෙදනාක්ඛන්ධො හොති.

113. කතමො තස්මිං සමයෙ එකො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති? යා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ එකො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති.

114. කතමො තස්මිං සමයෙ එකො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං වීරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි සද්ධාබලං වීරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං අලොභො අදොසො අමොහො අනභිජ්ඣා අබ්‍යාපාදො සම්මාදිට්ඨි හිරී ඔත්තප්පං කායපස්සද්ධි චිත්තපස්සද්ධි කායලහුතා චිත්තලහුතා කායමුදුතා චිත්තමුදුතා කායකම්මඤ්ඤතා චිත්තකම්මඤ්ඤතා කායපාගුඤ්ඤතා චිත්තපාගුඤ්ඤතා කායුජුකතා චිත්තුජුකතා සති සම්පජඤ්ඤං සමථො විපස්සනා පග්ගාහො අවික්ඛෙපො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ එකො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති.

115. කතමො තස්මිං සමයෙ එකො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – අයං තස්මිං සමයෙ එකො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති.

116. කතමං තස්මිං සමයෙ එකං මනායතනං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ එකං මනායතනං හොති.

117. කතමං තස්මිං සමයෙ එකං මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ එකං මනින්ද්‍රියං හොති.

118. කතමා තස්මිං සමයෙ එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – අයං තස්මිං සමයෙ එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති.

119. කතමං තස්මිං සමයෙ එකං ධම්මායතනං හොති? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො , සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – ඉදං තස්මිං සමයෙ එකං ධම්මායතනං හොති.

120. කතමා තස්මිං සමයෙ එකා ධම්මධාතු හොති? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – අයං තස්මිං සමයෙ එකා ධම්මධාතු හොති.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කොට්ඨාසවාරො.

සුඤ්ඤතවාරො

121. තස්මිං ඛො පන සමයෙ ධම්මා හොන්ති, ඛන්ධා හොන්ති, ආයතනානි හොන්ති, ධාතුයො හොන්ති, ආහාරා හොන්ති, ඉන්ද්‍රියානි හොන්ති, ඣානං හොති, මග්ගො හොති, බලානි හොන්ති, හෙතූ හොන්ති, ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, වෙදනාක්ඛන්ධො හොති, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති, මනායතනං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති, ධම්මායතනං හොති, ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

122. කතමෙ තස්මිං සමයෙ ධම්මා හොන්ති? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ තස්මිං සමයෙ ධම්මා හොන්ති.

123. කතමෙ තස්මිං සමයෙ ඛන්ධා හොන්ති? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො , සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ තස්මිං සමයෙ ඛන්ධා හොන්ති.

124. කතමානි තස්මිං සමයෙ ආයතනානි හොන්ති? මනායතනං, ධම්මායතනං – ඉමානි තස්මිං සමයෙ ආයතනානි හොන්ති.

125. කතමා තස්මිං සමයෙ ධාතුයො හොන්ති? මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ධම්මධාතු – ඉමා තස්මිං සමයෙ ධාතුයො හොන්ති.

126. කතමෙ තස්මිං සමයෙ ආහාරා හොන්ති? ඵස්සාහාරො, මනොසඤ්චෙතනාහාරො, විඤ්ඤාණාහාරො – ඉමෙ තස්මිං සමයෙ ආහාරා හොන්ති.

127. කතමානි තස්මිං සමයෙ ඉන්ද්‍රියානි හොන්ති? සද්ධින්ද්‍රියං, වීරියින්ද්‍රියං, සතින්ද්‍රියං, සමාධින්ද්‍රියං, පඤ්ඤින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියං, සොමනස්සින්ද්‍රියං, ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉමානි තස්මිං සමයෙ ඉන්ද්‍රියානි හොන්ති.

128. කතමං තස්මිං සමයෙ ඣානං හොති? විතක්කො, විචාරො, පීති, සුඛං, චිත්තස්සෙකග්ගතා – ඉදං තස්මිං සමයෙ ඣානං හොති.

129. කතමො තස්මිං සමයෙ මග්ගො හොති? සම්මාදිට්ඨි, සම්මාසඞ්කප්පො, සම්මාවායාමො, සම්මාසති, සම්මාසමාධි – අයං තස්මිං සමයෙ මග්ගො හොති.

130. කතමානි තස්මිං සමයෙ බලානි හොන්ති? සද්ධාබලං, වීරියබලං, සතිබලං, සමාධිබලං, පඤ්ඤාබලං, හිරිබලං, ඔත්තප්පබලං – ඉමානි තස්මිං සමයෙ බලානි හොන්ති.

131. කතමෙ තස්මිං සමයෙ හෙතූ හොන්ති? අලොභො, අදොසො, අමොහො – ඉමෙ තස්මිං සමයෙ හෙතූ හොන්ති.

132. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති.

133. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති…පෙ…. අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති.

134. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති…පෙ…. අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

135. කතමා තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති…පෙ…. අයං තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති?

136. කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති…පෙ…. ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති.

137. කතමො තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධො හොති.

138. කතමො තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති.

139. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති.

140. කතමො තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. අයං තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති.

141. කතමං තස්මිං සමයෙ මනායතනං හොති…පෙ…. ඉදං තස්මිං සමයෙ මනායතනං හොති.

142. කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති…පෙ…. ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති.

143. කතමා තස්මිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති…පෙ…. අයං තස්මිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති.

144. කතමං තස්මිං සමයෙ ධම්මායතනං හොති? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – ඉදං තස්මිං සමයෙ ධම්මායතනං හොති.

145. කතමා තස්මිං සමයෙ ධම්මධාතු හොති? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – අයං තස්මිං සමයෙ ධම්මධාතු හොති.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

සුඤ්ඤතවාරො.

පඨමං චිත්තං.

146. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණං වා…පෙ…. ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

දුතියං චිත්තං.

147. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, පීති හොති, සුඛං හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, සද්ධින්ද්‍රියං හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සතින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති , මනින්ද්‍රියං හොති, සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, සම්මාසඞ්කප්පො හොති, සම්මාවායාමො හොති, සම්මාසති හොති, සම්මාසමාධි හොති, සද්ධාබලං හොති, වීරියබලං හොති, සතිබලං හොති, සමාධිබලං හොති, හිරිබලං හොති, ඔත්තප්පබලං හොති, අලොභො හොති, අදොසො හොති, අනභිජ්ඣා හොති, අබ්‍යාපාදො හොති, හිරී හොති, ඔත්තප්පං හොති, කායපස්සද්ධි හොති, චිත්තපස්සද්ධි හොති, කායලහුතා හොති, චිත්තලහුතා හොති, කායමුදුතා හොති, චිත්තමුදුතා හොති, කායකම්මඤ්ඤතා හොති, චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති, කායපාගුඤ්ඤතා හොති, චිත්තපාගුඤ්ඤතා හොති, කායුජුකතා හොති, චිත්තුජුකතා හොති, සති හොති, සමථො හොති, පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, සත්තින්ද්‍රියානි හොන්ති , පඤ්චඞ්ගිකං ඣානං හොති, චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති, ඡ බලානි හොන්ති, ද්වෙ හෙතූ හොන්ති, ඵකො ඵස්සො හොති…පෙ…. ඵකං ධම්මායතනං හොති, ඵකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

148. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං වීරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි සද්ධාබලං වීරියබලං සතිබලං සමාධිබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං අලොභො අදොසො අනභිජ්ඣා අබ්‍යාපාදො හිරී ඔත්තප්පං කායපස්සද්ධි චිත්තපස්සද්ධි කායලහුතා චිත්තලහුතා කායමුදුතා චිත්තමුදුතා කායකම්මඤ්ඤතා චිත්තකම්මඤ්ඤතා කායපාගුඤ්ඤතා චිත්තපාගුඤ්ඤතා කායුජුකතා චිත්තුජුකතා සති සමථො පග්ගාහො අවික්ඛෙපො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තතියං චිත්තං.

149. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණං වා…පෙ…. ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චතුත්ථං චිත්තං.

150. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, උපෙක්ඛා හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, සද්ධින්ද්‍රියං හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සතින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති, සම්මාසඞ්කප්පො හොති, සම්මාවායාමො හොති, සම්මාසති හොති, සම්මාසමාධි හොති, සද්ධාබලං හොති, වීරියබලං හොති, සතිබලං හොති, සමාධිබලං හොති, පඤ්ඤාබලං හොති, හිරිබලං හොති, ඔත්තප්පබලං හොති, අලොභො හොති, අදොසො හොති, අමොහො හොති, අනභිජ්ඣා හොති, අබ්‍යාපාදො හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති, හිරී හොති, ඔත්තප්පං හොති, කායපස්සද්ධි හොති, චිත්තපස්සද්ධි හොති, කායලහුතා හොති, චිත්තලහුතා හොති, කායමුදුතා හොති, චිත්තමුදුතා හොති, කායකම්මඤ්ඤතා හොති, චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති කායපාගුඤ්ඤතා හොති, චිත්තපාගුඤ්ඤතා හොති, කායුජුකතා හොති, චිත්තුජුකතා හොති,

සති හොති, සම්පජඤ්ඤං හොති, සමථො හොති, විපස්සනා හොති, පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

151. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති.

152. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජං චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති…පෙ…..

153. කතමා තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති…පෙ…..

154. කතමං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති…පෙ…. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති , ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති, චතුරඞ්ගිකං ඣානං හොති, පඤ්චඞ්ගිකො මග්ගො හොති, සත්ත බලානි හොන්ති, තයො හෙතූ හොන්ති, ඵකො ඵස්සො හොති…පෙ…. ඵකං ධම්මායතනං හොති, ඵකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

155. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං වීරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි සද්ධාබලං වීරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං අලොභො අදොසො අමොහො අනභිජ්ඣා අබ්‍යාපාදො සම්මාදිට්ඨි හිරී ඔත්තප්පං කායපස්සද්ධි චිත්තපස්සද්ධි කායලහුතා චිත්තලහුතා කායමුදුතා චිත්තමුදුතා කායකම්මඤ්ඤතා චිත්තකම්මඤ්ඤතා කායපාගුඤ්ඤතා චිත්තපාගුඤ්ඤතා කායුජුකතා චිත්තුජුකතා සති සම්පජඤ්ඤං සමථො විපස්සනා පග්ගාහො අවික්ඛෙපො.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

පඤ්චමං චිත්තං.

156. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණං වා…පෙ…. ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ඡට්ඨං චිත්තං.

157. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, උපෙක්ඛා හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, සද්ධින්ද්‍රියං හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සතින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, සම්මාසඞ්කප්පො හොති, සම්මාවායාමො හොති, සම්මාසති හොති, සම්මාසමාධි හොති, සද්ධාබලං හොති, වීරියබලං හොති, සතිබලං හොති, සමාධිබලං හොති, හිරිබලං හොති, ඔත්තප්පබලං හොති, අලොභො හොති, අදොසො හොති, අනභිජ්ඣා හොති, අබ්‍යාපාදො හොති, හිරී හොති, ඔත්තප්පං හොති, කායපස්සද්ධි හොති, චිත්තපස්සද්ධි හොති, කායලහුතා හොති, චිත්තලහුතා හොති, කායමුදුතා හොති, චිත්තමුදුතා හොති, කායකම්මඤ්ඤතා හොති, චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති, කායපාගුඤ්ඤතා හොති , චිත්තපාගුඤ්ඤතා හොති, කායුජුකතා හොති, චිත්තුජුකතා හොති, සති හොති, සමථො හොති, පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති , සත්තින්ද්‍රියානි හොන්ති, චතුරඞ්ගිකං ඣානං හොති, චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති , ඡ බලානි හොන්ති, ද්වෙ හෙතූ හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

158. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං වීරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි සද්ධාබලං වීරියබලං සතිබලං සමාධිබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං අලොභො අදොසො අනභිජ්ඣා අබ්‍යාපාදො හිරී ඔත්තප්පං කායපස්සද්ධි චිත්තපස්සද්ධි කායලහුතා චිත්තලහුතා කායමුදුතා චිත්තමුදුතා කායකම්මඤ්ඤතා චිත්තකම්මඤ්ඤතා කායපාගුඤ්ඤතා චිත්තපාගුඤ්ඤතා කායුජුකතා චිත්තුජුකතා සති සමථො පග්ගාහො අවික්ඛෙපො.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

සත්තමං චිත්තං.

159. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණං වා…පෙ…. ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අට්ඨමං චිත්තං.

අට්ඨ කාමාවචරමහාකුසලචිත්තානි.

දුතියභාණවාරො.

රූපාවචරකුසලං

චතුක්කනයො

160. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඣානං [පඨමජ්ඣානං (සී.)] උපසම්පජ්ජ විහරති පථවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

161. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඣානං [දුතියජ්ඣානං (සී.)] උපසම්පජ්ජ විහරති පථවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, පීති හොති, සුඛං හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, සද්ධින්ද්‍රියං හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සතින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති, සම්මාවායාමො හොති…පෙ…. පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති, තිවඞ්ගිකං ඣානං හොති, චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති, සත්ත බලානි හොන්ති, තයො හෙතූ හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

162. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං වීරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාවායාමො…පෙ…. පග්ගාහො අවික්ඛෙපො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

163. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සම්පජානො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති, යං තං අරියා ආචික්ඛන්ති – ‘‘උපෙක්ඛකො සතිමා

සුඛවිහාරී’’ති තතියං ඣානං [තතියජ්ඣානං (සී.)] උපසම්පජ්ජ විහරති පථවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, සුඛං හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, සද්ධින්ද්‍රියං හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සතින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති, සම්මාවායාමො හොති…පෙ…. පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති, දුවඞ්ගිකං ඣානං හොති, චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති, සත්ත බලානි හොන්ති, තයො හෙතූ හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

164. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං වීරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාවායාමො…පෙ…. පග්ගාහො අවික්ඛෙපො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

165. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඣානං [චතුත්ථජ්ඣානං (සී.)] උපසම්පජ්ජ විහරති පථවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති , වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, උපෙක්ඛා හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, සද්ධින්ද්‍රියං හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සතින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති, සම්මාවායාමො හොති…පෙ…. පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති, දුවඞ්ගිකං ඣානං හොති, චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති, සත්ත බලානි හොන්ති , තයො හෙතූ හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

166. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං වීරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාවායාමො…පෙ…. පග්ගාහො අවික්ඛෙපො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චතුක්කනයො.

පඤ්චකනයො

167. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පථවීකසිණං – තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

168. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අවිතක්කං විචාරමත්තං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පථවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විචාරො හොති, පීති හොති, සුඛං හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, සද්ධින්ද්‍රියං හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සතින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති, සම්මාවායාමො හොති…පෙ…. පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති, චතුරඞ්ගිකං ඣානං හොති, චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති, සත්ත බලානි හොන්ති, තයො හෙතූ හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

169. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විචාරො පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං වීරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාවායාමො…පෙ…. පග්ගාහො අවික්ඛෙපො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

170. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති , සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, පීති හොති, සුඛං හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, සද්ධින්ද්‍රියං හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සතින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති, සම්මාවායාමො හොති…පෙ…. පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති, තිවඞ්ගිකං ඣානං හොති, චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති, සත්ත බලානි හොන්ති, තයො හෙතූ හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

171. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං වීරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාවායාමො…පෙ…. පග්ගාහො අවික්ඛෙපො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

172. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති පීතියා ච විරාගා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, සුඛං හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, සද්ධින්ද්‍රියං හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සතින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති, සම්මාවායාමො හොති…පෙ…. පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති, දුවඞ්ගිකං ඣානං හොති, චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති, සත්ත බලානි හොන්ති, තයො හෙතූ හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

173. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං වීරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාවායාමො…පෙ…. පග්ගාහො අවික්ඛෙපො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

174. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං [පඤ්චමජ්ඣානං (සී.)] උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, උපෙක්ඛා හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, සද්ධින්ද්‍රියං හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සතින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති, සම්මාවායාමො හොති…පෙ…. පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති, දුවඞ්ගිකං ඣානං හොති, චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති, සත්ත බලානි හොන්ති, තයො හෙතූ හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

175. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං වීරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාවායාමො…පෙ…. පග්ගාහො අවික්ඛෙපො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා

වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

පඤ්චකනයො.

චතස්සො පටිපදා

176. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං [දුක්ඛාපටිපදං (බහූසු)] දන්ධාභිඤ්ඤං පථවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

177. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පථවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

178. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං [සුඛාපටිපදං (බහූසු)] දන්ධාභිඤ්ඤං පථවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

179. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පථවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ….

180. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පථවීකසිණං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පථවීකසිණං…පෙ…. සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පථවීකසිණං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පථවීකසිණං – තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චතස්සො පටිපදා.

චත්තාරි ආරම්මණානි

181. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පථවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

182. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පථවීකසිණං – තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

183. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පථවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

184. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පථවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

185. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පථවීකසිණං…පෙ…. පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පථවීකසිණං…පෙ…. අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පථවීකසිණං…පෙ…. අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පථවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චත්තාරි ආරම්මණානි.

සොළසක්ඛත්තුකං

186. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

187. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

188. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

189. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවීකසිණං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

190. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

191. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි ...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

192. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

193. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

194. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

195. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

196. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

197. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

198. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

199. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

200. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

201. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

202. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවීකසිණං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවීකසිණං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවීකසිණං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවීකසිණං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවීකසිණං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවීකසිණං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවීකසිණං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවීකසිණං…පෙ…. සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවීකසිණං…පෙ…. සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවීකසිණං…පෙ…. සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවීකසිණං…පෙ…. සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවීකසිණං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවීකසිණං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවීකසිණං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවීකසිණං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවීකසිණං – තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

සොළසක්ඛත්තුකං.

අට්ඨකසිණං සොළසක්ඛත්තුකං

203. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති ආපොකසිණං…පෙ…. තෙජොකසිණං…පෙ…. වායොකසිණං…පෙ…. නීලකසිණං…පෙ…. පීතකසිණං…පෙ…. ලොහිතකසිණං…පෙ…. ඔදාතකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අට්ඨකසිණං සොළසක්ඛත්තුකං.

අභිභායතනානි පරිත්තානි

204. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

205. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං …පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චතස්සො පටිපදා

206. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

207. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

208. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

209. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

210. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං …පෙ…. සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චතස්සො පටිපදා.

ද්වෙ ආරම්මණානි

211. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

212. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

213. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං…පෙ…. අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ද්වෙ ආරම්මණානි.

අට්ඨක්ඛත්තුකං

214. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

215. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

216. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

217. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ

විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

218. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

219. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

220. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

221. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

222. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං…පෙ…. සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං…පෙ…. සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අට්ඨකබත්තුකං.

ඉදම්පි අට්ඨකබත්තුකං

223. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

224. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි , තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ඉදම්පි අට්ඨකබත්තුකං.

අප්පමාණානි

225. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

226. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…

පෙ.... තතියං ඣානං...පෙ.... චතුත්ථං ඣානං...පෙ.... පඨමං ඣානං...පෙ.... පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චතස්සො පටිපදා

227. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

228. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

229. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

230. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

231. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්කවිචාරානං වූපසමා...පෙ.... දුතියං ඣානං...පෙ.... තතියං ඣානං...පෙ.... චතුත්ථං ඣානං...පෙ.... පඨමං ඣානං...පෙ.... පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං...පෙ.... දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං...පෙ.... සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං...පෙ.... සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චතස්සො පටිපදා.

ද්වෙ ආරම්මණානි

232. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

233. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

234. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්කවිචාරානං වූපසමා...පෙ.... දුතියං ඣානං...පෙ.... තතියං ඣානං...පෙ.... චතුත්ථං ඣානං...පෙ.... පඨමං ඣානං...පෙ.... පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං...පෙ.... අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ද්වෙ ආරම්මණානි.

අපරම්පි අට්ඨකත්තුකං

235. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ

විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

236. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

237. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

238. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

239. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

240. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

241. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

242. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

243. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං…පෙ…. සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං…පෙ…. සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං , තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අපරම්පි අට්ඨක්ඛත්තුකං.

ඉදම්පි අට්ඨක්ඛත්තුකං

244. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

245. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ. … දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ඉදම්පි අට්ඨක්ඛත්තුකං.

246. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති නීලානි නීලවණ්ණානි නීලනිදස්සනානි නීලනිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති , තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

247. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පීතානි පීතවණ්ණානි පීතනිදස්සනානි පීතනිභාසානි…පෙ…. ලොහිතකානි ලොහිතකවණ්ණානි ලොහිතකනිදස්සනානි ලොහිතකනිභාසානි…පෙ…. ඔදාතානි ඔදාතවණ්ණානි ඔදාතනිදස්සනානි ඔදාතනිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ඉමානිපි අභිභායතනානි සොළසක්ඛත්තුකානි.

තීණි විමොක්ඛානි සොළසක්ඛත්තුකානි

248. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති රූපී රූපානි පස්සති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

249. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

250. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සුභන්ති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ඉමානිපි තීණි විමොක්ඛානි සොළසක්ඛත්තුකානි.

චත්තාරි බ්‍රහ්මවිහාරඣානානි සොළසක්ඛත්තුකානි

251. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මෙත්තාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

252. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මෙත්තාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ. … ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

253. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති පීතියා ච විරාගා…පෙ…. තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මෙත්තාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

254. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මෙත්තාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

255. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අවිතක්කං විචාරමත්තං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මෙත්තාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

256. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මෙත්තාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ.… ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

257. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති පීතියා ච විරාගා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මෙත්තාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

258. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති කරුණාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

259. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති කරුණාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

260. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මුදිතාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

261. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මුදිතාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

262. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති උපෙක්ඛාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චත්තාරි බ්‍රහ්මවිහාරඣානානි [බ්‍රහ්මවිහාරජ්ඣානානි (සී.ස්‍යා.)] සොළසක්ඛත්තුකානි.

අසුභඣානං සොළසක්ඛත්තුකං

263. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති උද්ධුමාතකසඤ්ඤාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

264. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති විනීලකසඤ්ඤාසහගතං…පෙ…. විපුබ්බකසඤ්ඤාසහගතං…පෙ…. විච්ඡිද්දකසඤ්ඤාසහගතං…පෙ…. වික්ඛායිතකසඤ්ඤාසහගතං…පෙ…. වික්ඛිත්තකසඤ්ඤාසහගතං…පෙ…. හතවික්ඛිත්තකසඤ්ඤාසහගතං…පෙ…. ලොහිතකසඤ්ඤාසහගතං…පෙ…. පුළවකසඤ්ඤාසහගතං [පුළුවකසඤ්ඤාසහගතං (ක.)] …පෙ…. අට්ඨිකසඤ්ඤාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අසුභඣානං [අසුභජ්ඣානං (සී. ස්‍යා.)] සොළසක්ඛත්තුකං.

රූපාවචරකුසලං.

අරූපාවචරකුසලං

චත්තාරි අරූපඣානානි [අරූපජ්ඣානානි (සී. ස්‍යා.)] සොළසක්ඛත්තුකානි

265. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ථඞ්ගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා ආකාසානඤ්චායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති උපෙක්ඛාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

266. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම විඤ්ඤාණඤ්චායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති උපෙක්ඛාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

267. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම ආකිඤ්චඤ්ඤායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති උපෙක්ඛාසහගතං , තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

268. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති උපෙක්ඛාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චත්තාරි අරූපඣානානි සොළසක්ඛත්තුකානි.

අරූපාවචරකුසලං.

තෙභූමකකුසලං

කාමාවචරකුසලං

269. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. ඡන්දාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

270. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන…පෙ…. සොමනස්සසහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං…පෙ…. සොමනස්සසහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන…පෙ…. උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං…පෙ…. උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන…පෙ…. උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං…පෙ…. උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. ඡන්දාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කාමාවචරකුසලං.

රූපාවචරකුසලං

271. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පථවීකසිණං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. ඡන්දාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

272. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පථවීකසිණං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. ඡන්දාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

රූපාවචරකුසලං.

අරූපාවචරකුසලං

273. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ථඞ්ගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා ආකාසානඤ්චායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. ඡන්දාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ.… පණීතං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

274. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම විඤ්ඤාණඤ්චායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. ඡන්දාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

275. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම ආකිඤ්චඤ්ඤායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. ඡන්දාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං , තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

276. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. ඡන්දාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං හීනං…පෙ…. මජ්ඣිමං…පෙ…. පණීතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අරූපාවචරකුසලං.

ලොකුත්තරකුසලං

සුද්ධිකපටිපදා

277. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, පීති හොති, සුඛං හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, සද්ධින්ද්‍රියං හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සතින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, අනඤ්ඤාතඤ්ඤස්සාමීතින්ද්‍රියං හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති, සම්මාසඞ්කප්පො හොති, සම්මාවාචා හොති, සම්මාකම්මන්තො හොති, සම්මාආජීවො හොති, සම්මාවායාමො හොති, සම්මාසති හොති, සම්මාසමාධි හොති, සද්ධාබලං හොති, වීරියබලං හොති, සතිබලං හොති, සමාධිබලං හොති, පඤ්ඤාබලං හොති, හිරිබලං හොති, ඔත්තප්පබලං හොති, අලොභො හොති, අදොසො හොති, අමොහො හොති, අනභිජ්ඣා හොති, අබ්‍යාපාදො හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති, හිරී හොති, ඔත්තප්පං හොති, කායපස්සද්ධි හොති, චිත්තපස්සද්ධි හොති, කායලහුතා හොති, චිත්තලහුතා හොති, කායමුදුතා හොති, චිත්තමුදුතා හොති, කායකම්මඤ්ඤතා හොති, චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති, කායපාගුඤ්ඤතා හොති, චිත්තපාගුඤ්ඤතා හොති, කායුජුකතා හොති, චිත්තුජුකතා හොති, සති හොති, සම්පජඤ්ඤං හොති, සමථො හොති, විපස්සනා හොති, පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

278. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති.

279. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජං චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති.

280. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

281. කතමා තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජා චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති.

282. කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති.

283. කතමො තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සඞ්කප්පො අප්පනා බ්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා සම්මාසඞ්කප්පො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති.

284. කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුවිචාරො උපවිචාරො චිත්තස්ස අනුසන්ධානතා අනුපෙක්ඛනතා – අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති.

285. කතමා තස්මිං සමයෙ පීති හොති? යා තස්මිං සමයෙ පීති පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා හාසො පහාසො විත්ති ඔදග්‍යං අත්තමනතා චිත්තස්ස පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගො – අයං තස්මිං සමයෙ පීති හොති.

286. කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති.

287. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති.

288. කතමං තස්මිං සමයෙ සද්ධින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සද්ධා සද්දහනා ඔකප්පනා අභිප්පසාදො සද්ධා සද්ධින්ද්‍රියං සද්ධාබලං – ඉදං තස්මිං සමයෙ සද්ධින්ද්‍රියං හොති.

289. කතමං තස්මිං සමයෙ වීරියින්ද්‍රියං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො වීරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො වීරියං වීරියින්ද්‍රියං වීරියබලං සම්මාවායාමො වීරියසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – ඉදං තස්මිං සමයෙ වීරියින්ද්‍රියං හොති.

290. කතමං තස්මිං සමයෙ සතින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – ඉදං තස්මිං සමයෙ සතින්ද්‍රියං හොති.

291. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති.

292. කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති.

293. කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති.

294. කතමං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති.

295. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති.

296. කතමං තස්මිං සමයෙ අනඤ්ඤාතඤ්ඤස්සාමීතින්ද්‍රියං හොති? යා තෙසං ධම්මානං අනඤ්ඤාතානං අදිට්ඨානං අප්පත්තානං අවිදිතානං අසච්ඡිකතානං සච්ඡිකිරියාය පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – ඉදං තස්මිං සමයෙ අනඤ්ඤාතඤ්ඤස්සාමීතින්ද්‍රියං හොති.

297. කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති.

298. කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාසඞ්කප්පො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සඞ්කප්පො අප්පනා බ්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා සම්මාසඞ්කප්පො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසඞ්කප්පො හොති.

299. කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මාවාචා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චතූහි වචීදුච්චරිතෙහි ආරති විරති පටිවිරති වෙරමණී අකිරියා අකරණං අනජ්ඣාපත්ති වෙලාඅනතික්කමො සෙතුඝාතො සම්මාවාචා මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාවාචා හොති.

300. කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාකම්මන්තො හොති? යා තස්මිං සමයෙ තීහි කායදුච්චරිතෙහි ආරති විරති පටිවිරති වෙරමණී අකිරියා අකරණං අනජ්ඣාපත්ති වෙලාඅනතික්කමො සෙතුඝාතො සම්මාකම්මන්තො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාකම්මන්තො හොති.

301. කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාආජීවො හොති? යා තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාආජීවා ආරති විරති පටිවිරති වෙරමණී අකිරියා අකරණං අනජ්ඣාපත්ති වෙලාඅනතික්කමො සෙතුඝාතො සම්මාආජීවො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාආජීවො හොති.

302. කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාවායාමො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො වීරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො වීරියං වීරියින්ද්‍රියං වීරියබලං සම්මාවායාමො වීරියසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාවායාමො හොති.

303. කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මාසති හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසති හොති.

304. කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාසමාධි හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසමාධි හොති.

305. කතමං තස්මිං සමයෙ සද්ධාබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සද්ධා සද්දහනා ඔකප්පනා අභිප්පසාදො සද්ධා සද්ධින්ද්‍රියං සද්ධාබලං – ඉදං තස්මිං සමයෙ සද්ධාබලං හොති.

306. කතමං තස්මිං සමයෙ වීරියබලං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො වීරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො වීරියං වීරියින්ද්‍රියං වීරියබලං සම්මාවායාමො වීරියසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – ඉදං තස්මිං සමයෙ වීරියබලං හොති.

307. කතමං තස්මිං සමයෙ සතිබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – ඉදං තස්මිං සමයෙ සතිබලං හොති.

308. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං හොති.

309. කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං හොති.

310. කතමං තස්මිං සමයෙ හිරිබලං හොති? යං තස්මිං සමයෙ හිරීයති හිරියිතබ්බෙන හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – ඉදං තස්මිං සමයෙ හිරිබලං හොති.

311. කතමං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පබලං හොති? යං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – ඉදං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පබලං හොති.

312. කතමො තස්මිං සමයෙ අලොභො හොති? යො තස්මිං සමයෙ අලොභො අලුබ්භනා අලුබ්භිතත්තං අසාරාගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජිතත්තං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං – අයං තස්මිං සමයෙ අලොභො හොති.

313. කතමො තස්මිං සමයෙ අදොසො හොති? යො තස්මිං සමයෙ අදොසො අදුස්සනා අදුස්සිතත්තං අබ්‍යාපාදො අබ්‍යාපජ්ජො අදොසො කුසලමූලං – අයං තස්මිං සමයෙ අදොසො හොති.

314. කතමො තස්මිං සමයෙ අමොහො හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං තස්මිං සමයෙ අමොහො හොති.

315. කතමා තස්මිං සමයෙ අනභිජ්ඣා හොති? යො තස්මිං සමයෙ අලොභො අලුබ්භනා අලුබ්භිතත්තං අසාරාගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජිතත්තං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං – අයං තස්මිං සමයෙ අනභිජ්ඣා හොති.

316. කතමො තස්මිං සමයෙ අබ්‍යාපාදො හොති? යො තස්මිං සමයෙ අදොසො අදුස්සනා අදුස්සිතත්තං අබ්‍යාපාදො අබ්‍යාපජ්ජො අදොසො කුසලමූලං – අයං තස්මිං සමයෙ අබ්‍යාපාදො හොති.

317. කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති.

318. කතමා තස්මිං සමයෙ හිරී හොති? යං තස්මිං සමයෙ හිරීයති හිරියිතබ්බෙන හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – අයං තස්මිං සමයෙ හිරී හොති.

319. කතමං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පං හොති? යං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – ඉදං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පං හොති.

320. කතමා තස්මිං සමයෙ කායපස්සද්ධි හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස පස්සද්ධි පටිපස්සද්ධි පස්සම්භනා පටිපස්සම්භනා පටිපස්සම්භිතත්තං පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො – අයං තස්මිං සමයෙ කායපස්සද්ධි හොති.

321. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තපස්සද්ධි හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස පස්සද්ධි පටිපස්සද්ධි පස්සම්භනා පටිපස්සම්භනා පටිපස්සම්භිතත්තං පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තපස්සද්ධි හොති.

322. කතමා තස්මිං සමයෙ කායලහුතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස ලහුතා ලහුපරිණාමතා අදන්ධනතා අවිත්ථනතා – අයං තස්මිං සමයෙ කායලහුතා හොති.

323. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තලහුතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස ලහුතා ලහුපරිණාමතා අදන්ධනතා අවිත්ථනතා – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තලහුතා හොති.

324. කතමා තස්මිං සමයෙ කායමුදුතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස මුදුතා මද්දවතා අකක්ඛළතා අකථිනතා – අයං තස්මිං සමයෙ කායමුදුතා හොති.

325. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තමුදුතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස මුදුතා මද්දවතා අකක්ඛළතා අකථිනතා – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තමුදුතා හොති.

326. කතමා තස්මිං සමයෙ කායකම්මඤ්ඤතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස කම්මඤ්ඤතා කම්මඤ්ඤත්තං කම්මඤ්ඤභාවො – අයං තස්මිං සමයෙ කායකම්මඤ්ඤතා හොති.

327. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස කම්මඤ්ඤතා කම්මඤ්ඤත්තං කම්මඤ්ඤභාවො – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති.

328. කතමා තස්මිං සමයෙ කායපාගුඤ්ඤතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස පගුණතා පගුණත්තං පගුණභාවො – අයං තස්මිං සමයෙ කායපාගුඤ්ඤතා හොති.

329. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තපාගුඤ්ඤතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස පගුණතා පගුණත්තං පගුණභාවො – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තපාගුඤ්ඤතා හොති.

330. කතමා තස්මිං සමයෙ කායුජුකතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස උජුතා උජුකතා අජිම්හතා අවඞ්කතා අකුටිලතා – අයං තස්මිං සමයෙ කායුජුකතා හොති.

331. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තුජුකතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස උජුතා උජුකතා අජිම්හතා අවඞ්කතා අකුටිලතා – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තුජුකතා හොති.

332. කතමා තස්මිං සමයෙ සති හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං තස්මිං සමයෙ සති හොති.

333. කතමං තස්මිං සමයෙ සම්පජඤ්ඤං හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – ඉදං තස්මිං සමයෙ සම්පජඤ්ඤං හොති.

334. කතමො තස්මිං සමයෙ සමථො හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං තස්මිං සමයෙ සමථො හොති.

335. කතමා තස්මිං සමයෙ විපස්සනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො

ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං තස්මිං සමයෙ විපස්සනා හොති.

336. කතමො තස්මිං සමයෙ පග්ගාහො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො වීරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො වීරියං වීරියින්ද්‍රියං වීරියබලං සම්මාවායාමො වීරියසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං තස්මිං සමයෙ පග්ගාහො හොති.

337. කතමො තස්මිං සමයෙ අවික්ඛෙපො හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං තස්මිං සමයෙ අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, නවින්ද්‍රියානි හොන්ති, පඤ්චඞ්ගිකං ඣානං හොති, අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො හොති, සත්ත බලානි හොන්ති, තයො හෙතූ හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති, එකා වෙදනා හොති, එකා සඤ්ඤා හොති, එකා චෙතනා හොති, එකං චිත්තං හොති, එකො වෙදනාක්ඛන්ධො හොති, එකො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති, එකො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති, එකො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති, එකං මනායතනං හොති, එකං මනින්ද්‍රියං හොති, එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති, එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ.....

338. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං වීරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං අනඤ්ඤාතඤ්ඤස්සාමීතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජීවො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි සද්ධාබලං වීරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං අලොභො අදොසො අමොහො අනභිජ්ඣා අබ්‍යාපාදො සම්මාදිට්ඨි හිරී ඔත්තප්පං කායපස්සද්ධි චිත්තපස්සද්ධි කායලහුතා චිත්තලහුතා කායමුදුතා චිත්තමුදුතා කායකම්මඤ්ඤතා චිත්තකම්මඤ්ඤතා කායපාගුඤ්ඤතා චිත්තපාගුඤ්ඤතා කායුජුකතා චිත්තුජුකතා සති සම්පජඤ්ඤං සමථො විපස්සනා පග්ගාහො අවික්ඛෙපො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

339. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති…පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

340. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති…පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

341. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති…පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

342. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා …පෙ.... දුතියං ඣානං…පෙ.... තතියං ඣානං…පෙ.... චතුත්ථං ඣානං…පෙ.... පඨමං ඣානං…පෙ.... පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං…පෙ.... දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං…පෙ.... සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං…පෙ.... සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති…පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

සුද්ධිකපටිපදා.

සුඤ්ඤතං

343. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති…පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

344. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

සුඤ්ඤතං.

සුඤ්ඤතමූලකපටිපදා

345. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

346. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

347. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

348. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

349. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං…පෙ…. සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

සුඤ්ඤතමූලකපටිපදා.

අප්පණිහිතං

350. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං , තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

351. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අප්පණිහිතං.

අප්පණිහිතමූලකපටිපදා

352. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

353. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

354. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

355. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

356. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං…පෙ…. සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං…පෙ.… සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අප්පණිහිතමූලකපටිපදා.

වීසති මහානයා

357. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං මග්ගං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සතිපට්ඨානං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සම්මප්පධානං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ඉද්ධිපාදං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ඉන්ද්‍රියං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං බලං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සච්චං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සමථං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ධම්මං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ඛන්ධං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ආයතනං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ධාතුං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ආහාරං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ඵස්සං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං වෙදනං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සඤ්ඤං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං චෙතනං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං චිත්තං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

වීසති මහානයා.

අධිපති

358. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

359. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං …පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

360. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං මග්ගං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සතිපට්ඨානං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සම්මප්පධානං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ඉද්ධිපාදං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ඉන්ද්‍රියං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං බලං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සච්චං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සමථං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ධම්මං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ඛන්ධං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ආයතනං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ධාතුං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ආහාරං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ඵස්සං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං වෙදනං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සඤ්ඤං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං චෙතනං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං චිත්තං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අධිපති.

පඨමො මග්ගො.

361. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං කාමරාගබ්‍යාපාදානං තනුභාවාය දුතියාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

දුතියො මග්ගො.

362. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං කාමරාගබ්‍යාපාදානං අනවසෙසප්පහානාය තතියාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං , තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තතියො මග්ගො.

363. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං රූපරාගඅරූපරාගමානඋද්ධච්චඅවිජ්ජාය අනවසෙසප්පහානාය චතුත්ථාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා…පෙ…..

364. කතමං තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති? යා තෙසං ධම්මානං ඤාතානං දිට්ඨානං පත්තානං විදිතානං සච්ඡිකතානං සච්ඡිකිරියාය පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, ඉදං තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චතුත්ථො මග්ගො.

ලොකුත්තරං චිත්තං.

ද්වාදස අකුසලානි

365. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං දිට්ඨිගතසම්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, පීති හොති, සුඛං හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, මිච්ඡාදිට්ඨි හොති, මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති, මිච්ඡාවායාමො හොති, මිච්ඡාසමාධි හොති, වීරියබලං හොති, සමාධිබලං හොති, අහිරිකබලං හොති, අනොත්තප්පබලං හොති, ලොභො හොති, මොහො හොති, අභිජ්ඣා හොති, මිච්ඡාදිට්ඨි හොති, අහිරිකං හොති , අනොත්තප්පං හොති, සමථො හොති, පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති ; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

366. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති.

367. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජං චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති.

368. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

369. කතමා තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජා චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති.

370. කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති.

371. කතමො තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සඞ්කප්පො අප්පනා බ්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා මිච්ඡාසඞ්කප්පො – අයං තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති.

372. කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුවිචාරො උපවිචාරො චිත්තස්ස අනුසන්ධානතා අනුපෙක්ඛනතා – අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති.

373. කතමා තස්මිං සමයෙ පීති හොති? යා තස්මිං සමයෙ පීති පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා හාසො පහාසො විත්ති ඔදග්‍යං අත්තමනතා චිත්තස්ස – අයං තස්මිං සමයෙ පීති හොති.

374. කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති.

375. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති.

376. කතමං තස්මිං සමයෙ වීරියින්ද්‍රියං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො වීරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො වීරියං වීරියින්ද්‍රියං වීරියබලං මිච්ඡාවායාමො – ඉදං තස්මිං සමයෙ වීරියින්ද්‍රියං හොති.

377. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි – ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති?

378. කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති.

379. කතමං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති.

380. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති.

381. කතමා තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති? යා තස්මිං සමයෙ දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසංයොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො [පටිග්ගාහො (සී. ස්‍යා.)] අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියාසග්ගාහො [විපරියෙසගාහො (ක.)] – අයං තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති.

382. කතමො තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සඞ්කප්පො අප්පනා බ්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා මිච්ඡාසඞ්කප්පො – අයං තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති.

383. කතමො තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාවායාමො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො වීරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො වීරියං වීරියින්ද්‍රියං වීරියබලං මිච්ඡාවායාමො – අයං තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාවායාමො හොති.

384. කතමො තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාසමාධි හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි – අයං තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාසමාධි හොති.

385. කතමං තස්මිං සමයෙ වීරියබලං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො වීරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො වීරියං වීරියින්ද්‍රියං වීරියබලං මිච්ඡාවායාමො – ඉදං තස්මිං සමයෙ වීරියබලං හොති.

386. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි – ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං හොති.

387. කතමං තස්මිං සමයෙ අහිරිකබලං හොති? යං තස්මිං සමයෙ න හිරීයති හිරියිතබ්බෙන න හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – ඉදං තස්මිං සමයෙ අහිරිකබලං හොති.

388. කතමං තස්මිං සමයෙ අනොත්තප්පබලං හොති? යං තස්මිං සමයෙ න ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන න ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – ඉදං තස්මිං සමයෙ අනොත්තප්පබලං හොති.

389. කතමො තස්මිං සමයෙ ලොභො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ලොභො ලුබ්භනා ලුබ්භිතත්තං සාරාගො සාරජ්ජනා සාරජ්ජිතත්තං අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමූලං – අයං තස්මිං සමයෙ ලොභො හොති.

390. කතමො තස්මිං සමයෙ මොහො හොති? යං තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො අසම්බොධො අප්පටිවෙධො අසංගාහනා අපරියොගාහනා අසමපෙක්ඛනා අපච්චවෙක්ඛනා අපච්චක්ඛකම්මං දුම්මෙජ්ඣං බාල්‍යං අසම්පජඤ්ඤං මොහො පමොහො සම්මොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජොඝො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරියුට්ඨානං අවිජ්ජාලඞ්ගී මොහො අකුසලමූලං – අයං තස්මිං සමයෙ මොහො හොති.

391. කතමා තස්මිං සමයෙ අභිජ්ඣා හොති? යො තස්මිං සමයෙ ලොභො ලුබ්භනා ලුබ්භිතත්තං සාරාගො සාරජ්ජනා සාරජ්ජිතත්තං අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමූලං – අයං තස්මිං සමයෙ අභිජ්ඣා හොති.

392. කතමා තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති? යා තස්මිං සමයෙ දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසංයොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියාසග්ගාහො – අයං තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති.

393. කතමං තස්මිං සමයෙ අහිරිකං හොති? යං තස්මිං සමයෙ න හිරීයති හිරියිතබ්බෙන න හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – ඉදං තස්මිං සමයෙ අහිරිකං හොති.

394. කතමං තස්මිං සමයෙ අනොත්තප්පං හොති? යං තස්මිං සමයෙ න ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන න ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – ඉදං තස්මිං සමයෙ අනොත්තප්පං හොති.

395. කතමො තස්මිං සමයෙ සමථො හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි – අයං තස්මිං සමයෙ සමථො හොති.

396. කතමො තස්මිං සමයෙ පග්ගාහො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො වීරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො වීරියං වීරියින්ද්‍රියං වීරියබලං මිච්ඡාවායාමො – අයං තස්මිං සමයෙ පග්ගාහො හොති.

397. කතමො තස්මිං සමයෙ අවික්ඛෙපො හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි – අයං තස්මිං සමයෙ අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, පඤ්චින්ද්‍රියානි හොන්ති, පඤ්චඞ්ගිකං ඣානං හොති, චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති, චත්තාරි බලානි හොන්ති, ද්වෙ හෙතූ හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා…පෙ…..

398. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා වීරියින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසඞ්කප්පො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසමාධි වීරියබලං සමාධිබලං අහිරිකබලං අනොත්තප්පබලං ලොභො මොහො අභිජ්ඣා මිච්ඡාදිට්ඨි අහිරිකං අනොත්තප්පං සමථො පග්ගාහො අවික්ඛෙපො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

399. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං දිට්ඨිගතසම්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණං වා…පෙ…. ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

400. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, පීති හොති, සුඛං හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති, මිච්ඡාවායාමො හොති, මිච්ඡාසමාධි හොති, වීරියබලං හොති, සමාධිබලං හොති, අහිරිකබලං හොති, අනොත්තප්පබලං හොති, ලොභො හොති, මොහො හොති, අභිජ්ඣා හොති, අහිරිකං හොති, අනොත්තප්පං හොති, සමථො හොති, පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා…පෙ…..

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති , ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, පඤ්චින්ද්‍රියානි හොන්ති, පඤ්චඞ්ගිකං ඣානං හොති, තිවඞ්ගිකො මග්ගො හොති, චත්තාරි බලානි හොන්ති, ද්වෙ හෙතූ හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා…පෙ…..

401. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා වීරියින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං මිච්ඡාසඞ්කප්පො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසමාධි වීරියබලං සමාධිබලං අහිරිකබලං අනොත්තප්පබලං ලොභො මොහො අභිජ්ඣා අහිරිකං අනොත්තප්පං සමථො පග්ගාහො අවික්ඛෙපො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

402. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණං වා…පෙ…. ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

403. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං දිට්ඨිගතසම්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, උපෙක්ඛා හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, මිච්ඡාදිට්ඨි හොති, මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති, මිච්ඡාවායාමො හොති, මිච්ඡාසමාධි හොති, වීරියබලං හොති, සමාධිබලං හොති, අහිරිකබලං හොති, අනොත්තප්පබලං හොති, ලොභො හොති, මොහො හොති, අභිජ්ඣා හොති, මිච්ඡාදිට්ඨි හොති, අහිරිකං හොති, අනොත්තප්පං හොති, සමථො හොති, පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

404. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති.

405. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජං චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති…පෙ…..

406. කතමා තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති…පෙ…..

407. කතමං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති…පෙ…. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, පඤ්චින්ද්‍රියානි හොන්ති, චතුරඞ්ගිකං ඣානං හොති, චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති, චත්තාරි බලානි හොන්ති, ද්වෙ හෙතූ හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා…පෙ…..

408. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා වීරියින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසඞ්කප්පො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසමාධි වීරියබලං සමාධිබලං අහිරිකබලං අනොත්තප්පබලං ලොභො මොහො අභිජ්ඣා මිච්ඡාදිට්ඨි අහිරිකං අනොත්තප්පං සමථො පග්ගාහො අවික්ඛෙපො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

409. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං දිට්ඨිගතසම්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණං වා…පෙ…. ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

410. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, උපෙක්ඛා හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති , ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති, මිච්ඡාවායාමො හොති, මිච්ඡාසමාධි හොති, වීරියබලං හොති, සමාධිබලං හොති, අහිරිකබලං හොති, අනොත්තප්පබලං හොති, ලොභො හොති, මොහො හොති, අභිජ්ඣා හොති, අහිරිකං හොති, අනොත්තප්පං හොති, සමථො හොති, පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා…පෙ…..

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති , ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, පඤ්චින්ද්‍රියානි හොන්ති, චතුරඞ්ගිකං ඣානං හොති, තිවඞ්ගිකො මග්ගො හොති, චත්තාරි බලානි හොන්ති, ද්වෙ හෙතූ හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා…පෙ…..

411. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා වීරියින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං මිච්ඡාසඞ්කප්පො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසමාධි වීරියබලං සමාධිබලං අහිරිකබලං අනොත්තප්පබලං ලොභො මොහො අභිජ්ඣා අහිරිකං අනොත්තප්පං සමථො පග්ගාහො අවික්ඛෙපො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

412. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණං වා…පෙ…. ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

413. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති දොමනස්සසහගතං පටිඝසම්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, දුක්ඛං හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, දොමනස්සින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති, මිච්ඡාවායාමො හොති, මිච්ඡාසමාධි හොති, වීරියබලං හොති, සමාධිබලං හොති, අහිරිකබලං හොති, අනොත්තප්පබලං හොති, දොසො හොති, මොහො හොති, බ්‍යාපාදො හොති, අහිරිකං හොති, අනොත්තප්පං හොති, සමථො හොති, පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

414. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති.

415. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජං චෙතසිකං අසාතං චෙතසිකං දුක්ඛං චෙතොසම්ඵස්සජං අසාතං දුක්ඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අසාතා දුක්ඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති…පෙ…..

416. කතමං තස්මිං සමයෙ දුක්ඛං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං අසාතං චෙතසිකං දුක්ඛං චෙතොසම්ඵස්සජං අසාතං දුක්ඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අසාතා දුක්ඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ දුක්ඛං හොති…පෙ…..

417. කතමං තස්මිං සමයෙ දොමනස්සින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං අසාතං චෙතසිකං දුක්ඛං චෙතොසම්ඵස්සජං අසාතං දුක්ඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අසාතා දුක්ඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ දොමනස්සින්ද්‍රියං හොති…පෙ…..

418. කතමො තස්මිං සමයෙ දොසො හොති? යො තස්මිං සමයෙ දොසො දුස්සනා දුස්සිතත්තං බ්‍යාපත්ති බ්‍යාපජ්ජනා බ්‍යාපජ්ජිතත්තං විරොධො පටිවිරොධො චණ්ඩික්කං අසුරොපො අනත්තමනතා චිත්තස්ස – අයං තස්මිං සමයෙ දොසො හොති…පෙ…..

419. කතමො තස්මිං සමයෙ බ්‍යාපාදො හොති? යො තස්මිං සමයෙ දොසො දුස්සනා දුස්සිතත්තං බ්‍යාපත්ති බ්‍යාපජ්ජනා බ්‍යාපජ්ජිතත්තං විරොධො පටිවිරොධො චණ්ඩික්කං අසුරොපො අනත්තමනතා චිත්තස්ස – අයං තස්මිං සමයෙ බ්‍යාපාදො හොති…පෙ…. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, පඤ්චින්ද්‍රියානි හොන්ති, චතුරඞ්ගිකං ඣානං හොති, තිවඞ්ගිකො මග්ගො හොති, චත්තාරි බලානි හොන්ති, ද්වෙ හෙතූ හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකං ධම්මායතනං හොති , එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා…පෙ…..

420. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා වීරියින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං මිච්ඡාසඞ්කප්පො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසමාධි වීරියබලං සමාධිබලං අහිරිකබලං අනොත්තප්පබලං දොසො මොහො බ්‍යාපාදො අහිරිකං අනොත්තප්පං සමථො පග්ගාහො අවික්ඛෙපො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

421. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති දොමනස්සසහගතං පටිඝසම්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණං වා…පෙ…. ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

422. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං විචිකිච්ඡාසම්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, උපෙක්ඛා හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති, මිච්ඡාවායාමො හොති, වීරියබලං හොති, අහිරිකබලං හොති, අනොත්තප්පබලං හොති, විචිකිච්ඡා හොති, මොහො හොති, අහිරිකං හොති, අනොත්තප්පං හොති, පග්ගාහො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

423. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…..

424. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති…පෙ…..

425. කතමා තස්මිං සමයෙ විචිකිච්ඡා හොති? යා තස්මිං සමයෙ කඞ්ඛා කඞ්ඛායනා කඞ්ඛායිතත්තං විමති විචිකිච්ඡා ද්වෙළ්හකං ද්වෙධාපථො සංසයො අනෙකංසග්ගාහො ආසප්පනා පරිසප්පනා අපරියොගාහනා ථම්භිතත්තං

චිත්තස්ස මනොවිලෙඛො – අයං තස්මිං සමයෙ විචිකිච්ඡා හොති…පෙ…. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, චත්තාරි ඉන්ද්‍රියානි හොන්ති , චතුරඞ්ගිකං ඣානං හොති, දුවඞ්ගිකො මග්ගො හොති, තීණි බලානි හොන්ති, එකො හෙතු හොති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකං ධම්මායතනං හොති , එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා…පෙ…..

426. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා වීරියින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං මිච්ඡාසඞ්කප්පො මිච්ඡාවායාමො වීරියබලං අහිරිකබලං අනොත්තප්පබලං විචිකිච්ඡා මොහො අහිරිකං අනොත්තප්පං පග්ගාහො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

427. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං උද්ධච්චසම්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා…පෙ…. යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, උපෙක්ඛා හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති, මිච්ඡාවායාමො හොති, මිච්ඡාසමාධි හොති, වීරියබලං හොති, සමාධිබලං හොති, අහිරිකබලං හොති , අනොත්තප්පබලං හොති, උද්ධච්චං හොති, මොහො හොති, අහිරිකං හොති, අනොත්තප්පං හොති, සමථො හොති, පග්ගාහො හොති, අවික්ඛෙපො හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

428. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…..

429. කතමං තස්මිං සමයෙ උද්ධච්චං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස උද්ධච්චං අවූපසමො චෙතසො වික්ඛෙපො භන්තත්තං චිත්තස්ස – ඉදං තස්මිං සමයෙ උද්ධච්චං හොති …පෙ…. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, පඤ්චින්ද්‍රියානි හොන්ති, චතුරඞ්ගිකං ඣානං හොති, තිවඞ්ගිකො මග්ගො හොති, චත්තාරි බලානි හොන්ති, එකො හෙතු හොති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා…පෙ…..

430. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා වීරියින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං මිච්ඡාසඞ්කප්පො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසමාධි වීරියබලං සමාධිබලං අහිරිකබලං අනොත්තප්පබලං උද්ධච්චං මොහො අහිරිකං අනොත්තප්පං සමථො පග්ගාහො අවික්ඛෙපො; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

ද්වාදස අකුසලචිත්තානි.

අබ්‍යාකතවිපාකො

කුසලවිපාකපඤ්චවිඤ්ඤාණානි

431. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකං චක්ඛුවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං රූපාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, උපෙක්ඛා හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

432. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති.

433. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජාචක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජං චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති.

434. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජාචක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

435. කතමා තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජාචක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජා චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති.

436. කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාචක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති.

437. කතමා තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති.

438. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති.

439. කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාචක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති.

440. කතමං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති.

441. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, තීණින්ද්‍රියානි හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකා චක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතු හොති, එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ…..

442. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා චිත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

443. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකං සොතවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං සද්දාරම්මණං…පෙ…. ඝානවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං ගන්ධාරම්මණං…පෙ…. ජිව්හාවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං රසාරම්මණං…පෙ.… කායවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති සුඛසහගතං ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, සුඛං හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, සුඛින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

444. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති.

445. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජාකායවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජං කායිකං සාතං කායිකං සුඛං කායසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං කායසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති.

446. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජාකායවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

447. කතමා තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජාකායවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජා චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති.

448. කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාකායවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති.

449. කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති? යං තස්මිං සමයෙ කායිකං සාතං කායිකං සුඛං කායසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං කායසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති.

450. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති.

451. කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාකායවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති.

452. කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ කායිකං සාතං කායිකං සුඛං කායසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං කායසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛින්ද්‍රියං හොති.

453. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, තීණින්ද්‍රියානි හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකා කායවිඤ්ඤාණධාතු හොති, එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ…..

454. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා චිත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

කුසලවිපාකානි පඤ්චවිඤ්ඤාණානි.

කුසලවිපාකමනොධාතු

455. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකා මනොධාතු උප්පන්නා හොති උපෙක්ඛාසහගතා රූපාරම්මණා වා…පෙ…. ඵොට්ඨබ්බාරම්මණා වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති , උපෙක්ඛා හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, මනින්ද්‍රියං හොති , උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

456. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති.

457. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොධාතුසම්ඵස්සජං චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති.

458. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොධාතුසම්ඵස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

459. කතමා තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොධාතුසම්ඵස්සජා චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති.

460. කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති.

461. කතමො තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සඞ්කප්පො අප්පනා බ්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා – අයං තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති.

462. කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුවිචාරො උපවිචාරො චිත්තස්ස අනුසන්ධානතා අනුපෙක්ඛනතා – අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති.

463. කතමා තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති.

464. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති.

465. කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති.

466. කතමං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති.

467. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, තීණින්ද්‍රියානි හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකා මනොධාතු හොති, එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ…..

468. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

කුසලවිපාකා මනොධාතු.

කුසලවිපාකමනොවිඤ්ඤාණධාතුසොමනස්සසහගතා

469. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති සොමනස්සසහගතා රූපාරම්මණා වා…පෙ…. ධම්මාරම්මණා වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, පීති හොති, සුඛං හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

470. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති.

471. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජං චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති.

472. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

473. කතමා තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති. යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජා චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති.

474. කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති.

475. කතමො තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සඞ්කප්පො අප්පනා බ්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා – අයං තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති.

476. කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුවිචාරො උපවිචාරො චිත්තස්ස අනුසන්ධානතා අනුපෙක්ඛනතා – අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති.

477. කතමා තස්මිං සමයෙ පීති හොති? යා තස්මිං සමයෙ පීති පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා හාසො පහාසො විත්ති ඔදග්‍යං අත්තමනතා චිත්තස්ස – අයං තස්මිං සමයෙ පීති හොති.

478. කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති.

479. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති.

480. කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති.

481. කතමං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති.

482. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, තීණින්ද්‍රියානි හොන්ති, ඵකො ඵස්සො හොති…පෙ…. ඵකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති, ඵකං ධම්මායතනං හොති, ඵකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ…..

483. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

කුසලවිපාකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්සසහගතා.

කුසලවිපාකමනොවිඤ්ඤාණධාතුඋපෙක්ඛාසහගතා

484. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති උපෙක්ඛාසහගතා රූපාරම්මණා වා…පෙ…. ධම්මාරම්මණා වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, උපෙක්ඛා හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

485. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති.

486. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජං චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති.

487. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

488. කතමා තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජා චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති.

489. කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති.

490. කතමො තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සඞ්කප්පො අප්පනා බ්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා – අයං තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති.

491. කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුවිචාරො උපවිචාරො චිත්තස්ස අනුසන්ධානතා අනුපෙක්ඛනතා – අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති.

492. කතමා තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති.

493. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති.

494. කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතු – ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති.

495. කතමං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති.

496. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, තීණින්ද්‍රියානි හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති, එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ…..

497. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

කුසලවිපාකා උපෙක්ඛාසහගතා මනොවිඤ්ඤාණධාතු.

අට්ඨමහාවිපාකා

498. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති සොමනස්සසහගතා ඤාණසම්පයුත්තා…පෙ…. සොමනස්සසහගතා ඤාණසම්පයුත්තා සසඞ්ඛාරෙන…පෙ…. සොමනස්සසහගතා ඤාණවිප්පයුත්තා…පෙ…. සොමනස්සසහගතා ඤාණවිප්පයුත්තා සසඞ්ඛාරෙන…පෙ…. උපෙක්ඛාසහගතා ඤාණසම්පයුත්තා…පෙ…. උපෙක්ඛාසහගතා ඤාණසම්පයුත්තා සසඞ්ඛාරෙන…පෙ…. උපෙක්ඛාසහගතා ඤාණවිප්පයුත්තා…පෙ…. උපෙක්ඛාසහගතා ඤාණවිප්පයුත්තා සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණා වා…පෙ…. ධම්මාරම්මණා වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති …පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ…. අලොභො අබ්‍යාකතමූලං…පෙ…. අදොසො අබ්‍යාකතමූලං…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

අට්ඨමහාවිපාකා.

රූපාවචරවිපාකා

499. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පථවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව රූපාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පථවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

500. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පථවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව රූපාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පථවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

රූපාවචරවිපාකා.

අරූපාවචරවිපාකා

501. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ථඞ්ගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා ආකාසානඤ්චායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව අරූපාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකං සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ථඞ්ගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා ආකාසානඤ්චායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

502. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම විඤ්ඤාණඤ්චායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව අරූපාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකං සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම විඤ්ඤාණඤ්චායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

503. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම ආකිඤ්චඤ්ඤායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව අරූපාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකං සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම ආකිඤ්චඤ්ඤායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

504. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව අරූපාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකං සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම

නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

අරූපාවචරවිපාකා.

ලොකුත්තරවිපාක-පඨමමග්ගවිපාකා

සුද්ධිකපටිපදා

505. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

506. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

507. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

508. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤන්ති කුසලං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති විපාකො…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤන්ති කුසලං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තන්ති විපාකො…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤන්ති කුසලං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

509. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං…පෙ…. සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤන්ති කුසලං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති විපාකො…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤන්ති කුසලං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අනිමිත්තන්ති විපාකො…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤන්ති කුසලං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

සුද්ධිකපටිපදා.

සුද්ධිකසුඤ්ඤතං

510. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

511. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අනිමිත්තං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

512. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

513. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතන්ති කුසලං…පෙ…. සුඤ්ඤතන්ති විපාකො…පෙ…. සුඤ්ඤතන්ති කුසලං…පෙ…. අනිමිත්තන්ති විපාකො…පෙ…. සුඤ්ඤතන්ති කුසලං…පෙ…. අප්පණිහිතන්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

සුද්ධිකසුඤ්ඤතං.

සුඤ්ඤතපටිපදා

514. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

515. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති …පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

516. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

517. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති කුසලං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති විපාකො…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති කුසලං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තන්ති විපාකො…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති කුසලං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

518. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං…පෙ…. සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං

සුඤ්ඤතං ...පෙ.... දුතියං ඣානං...පෙ.... තතියං ඣානං...පෙ.... චතුත්ථං ඣානං...පෙ.... පඨමං ඣානං...පෙ.... පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති කුසලං...පෙ.... සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති විපාකො...පෙ.... සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති කුසලං...පෙ.... සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අනිමිත්තන්ති විපාකො...පෙ.... සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති කුසලං...පෙ.... සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

සුඤ්ඤතපටිපදා.

සුද්ධිකඅප්පණිහිතං

519. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

520. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අනිමිත්තං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

521. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

522. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා...පෙ.... දුතියං ඣානං...පෙ.... තතියං ඣානං...පෙ.... චතුත්ථං ඣානං...පෙ.... පඨමං ඣානං...පෙ.... පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතන්ති කුසලං...පෙ.... අප්පණිහිතන්ති විපාකො...පෙ.... අප්පණිහිතන්ති කුසලං...පෙ.... අනිමිත්තන්ති විපාකො...පෙ.... අප්පණිහිතන්ති කුසලං...පෙ.... සුඤ්ඤතන්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

සුද්ධිකඅප්පණිහිතං.

අප්පණිහිතපටිපදා

523. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

524. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

525. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියාානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

526. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියාානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති කුසලං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති විපාකො…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති කුසලං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තන්ති විපාකො…පෙ.… දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති කුසලං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

527. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියාානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං…පෙ…. සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති කුසලං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති විපාකො…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති කුසලං…පෙ.… සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අනිමිත්තන්ති විපාකො…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති කුසලං…පෙ.… සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

අප්පණිහිතපටිපදා.

වීසති මහානයා

528. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං මග්ගං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සතිපට්ඨානං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සම්මප්පධානං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ඉද්ධිපාදං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ඉන්ද්‍රියං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං බලං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සච්චං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සමථං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ධම්මං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ඛන්ධං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ආයතනං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ධාතුං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ආහාරං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ඵස්සං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං වෙදනං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සඤ්ඤං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං චෙතනං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං චිත්තං භාවෙති නියාානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති …පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං…පෙ…. අනිමිත්තං …පෙ…. අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

වීසති මහානයා.

ඡන්දාධිපතෙය්‍යසුද්ධිකපටිපදා

529. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියාානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

530. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියාානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…

පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

531. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං , තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

532. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා...පෙ.... දුතියං ඣානං...පෙ.... තතියං ඣානං...පෙ.... චතුත්ථං ඣානං...පෙ.... පඨමං ඣානං...පෙ.... පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං...පෙ.... දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො...පෙ.... දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං...පෙ.... දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො...පෙ.... දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං...පෙ.... දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

533. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං...පෙ.... සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං...පෙ.... සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං...පෙ.... දුතියං ඣානං...පෙ.... තතියං ඣානං...පෙ.... චතුත්ථං ඣානං...පෙ.... පඨමං ඣානං...පෙ.... පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං...පෙ.... සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො...පෙ.... සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං...පෙ.... සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො...පෙ.... සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං...පෙ.... සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො , තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

ඡන්දාධිපතෙය්‍යසුද්ධිකපටිපදා.

ඡන්දාධිපතෙය්‍යසුද්ධිකසුඤ්ඤතා

534. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

535. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

536. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ.... ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි...පෙ.... පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති...පෙ.... අවික්ඛෙපො හොති...පෙ. ... ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

537. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා...පෙ.... දුතියං ඣානං...පෙ.... තතියං

ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං…පෙ…. සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො…පෙ…. සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං…පෙ…. අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො…පෙ…. සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං…පෙ…. අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ.… අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

ඡන්දාධිපතෙය්‍යසුද්ධිකසුඤ්ඤතා.

538. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

539. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

540. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

541. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

542. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං …පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

543. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

544. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං , තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

545. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

546. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං…පෙ…. අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො…පෙ…. අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං …පෙ…. අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො…පෙ…. අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං…පෙ…. සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

547. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

548. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං , තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

549. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං , තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

550. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං…පෙ…. දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

551. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. සුඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති

සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං…පෙ…. සුඛපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

552. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං මග්ගං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සතිපට්ඨානං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සම්මප්පධානං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ඉද්ධිපාදං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ඉන්ද්‍රියං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං බලං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සච්චං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සමථං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ධම්මං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ඛන්ධං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ආයතනං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ධාතුං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ආහාරං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං ඵස්සං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං වෙදනං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං සඤ්ඤං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං චෙතනං භාවෙති…පෙ…. ලොකුත්තරං චිත්තං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං…පෙ…. අනිමිත්තං…පෙ…. අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීරියාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. චිත්තාධිපතෙය්‍යං…පෙ…. වීමංසාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

පඨමමග්ගවිපාකො.

දුතියාදිමග්ගවිපාකො

553. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං කාමරාගබ්‍යාපාදානං තනුභාවාය දුතියාය භූමියා පත්තියා…පෙ…. කාමරා ගබ්‍යාපාදානං අනවසෙසප්පහානාය තතියාය භූමියා පත්තියා…පෙ…. රූපරාගඅරූපරාගමානඋද්ධච්චඅවිජ්ජාය අනවසෙසප්පහානාය චතුත්ථාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අඤ්ඤාතාවින්ද්‍රියං හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

554. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…..

555. කතමං තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාතාවින්ද්‍රියං හොති? යා තෙසං අඤ්ඤාතාවීනං ධම්මානං අඤ්ඤා පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – ඉදං තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාතාවින්ද්‍රියං හොති…පෙ…. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

දුතියාදිමග්ගවිපාකො.

ලොකුත්තරවිපාකො.

අකුසලවිපාකඅබ්‍යාකතං

අකුසලවිපාකපඤ්චවිඤ්ඤාණානි

556. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අකුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකං චක්ඛුවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං රූපාරම්මණං…පෙ…. සොතවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං සද්දාරම්මණං…පෙ…. ඝානවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං ගන්ධාරම්මණං …පෙ…. ජිව්හාවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං රසාරම්මණං…පෙ…. කායවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං

හොති දුක්ඛසහගතං ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, දුක්ඛං හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, දුක්ඛින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

557. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති.

558. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජාකායවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජං කායිකං අසාතං කායිකං දුක්ඛං කායසම්ඵස්සජං අසාතං දුක්ඛං වෙදයිතං කායසම්ඵස්සජා අසාතා දුක්ඛා වෙදනා – අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති…පෙ.....

559. කතමං තස්මිං සමයෙ දුක්ඛං හොති? යං තස්මිං සමයෙ කායිකං අසාතං කායිකං දුක්ඛං කායසම්ඵස්සජං අසාතං දුක්ඛං වෙදයිතං කායසම්ඵස්සජා අසාතා දුක්ඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ දුක්ඛං හොති…පෙ.....

560. කතමං තස්මිං සමයෙ දුක්ඛින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ කායිකං අසාතං කායිකං දුක්ඛං කායසම්ඵස්සජං අසාතං දුක්ඛං වෙදයිතං කායසම්ඵස්සජා අසාතා දුක්ඛා වෙදනා – ඉදං තස්මිං සමයෙ දුක්ඛින්ද්‍රියං හොති…පෙ.... යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, තීණින්ද්‍රියානි හොන්ති, ඒකො ඵස්සො හොති…පෙ.... ඒකා කායවිඤ්ඤාණධාතු හොති, ඒකං ධම්මායතනං හොති, ඒකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ.....

561. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා චිත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ.... ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

අකුසලවිපාකපඤ්චවිඤ්ඤාණානි.

අකුසලවිපාකමනොධාතු

562. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අකුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකා මනොධාතු උප්පන්නා හොති උපෙක්ඛාසහගතා රූපාරම්මණා වා…පෙ.... ඵොට්ඨබ්බාරම්මණා වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, උපෙක්ඛා හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ.....

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, තීණින්ද්‍රියානි හොන්ති, ඒකො ඵස්සො හොති…පෙ.... ඒකා මනොධාතු හොති, ඒකං ධම්මායතනං හොති, ඒකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ.....

563. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ.... ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

අකුසලවිපාකා මනොධාතු.

අකුසලවිපාකමනොවිඤ්ඤාණධාතු

564. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අකුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති උපෙක්ඛාසහගතා රූපාරම්මණා වා…පෙ.... ධම්මාරම්මණා වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, උපෙක්ඛා හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති,

ජීවිතින්ද්‍රියං හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ…..

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, තීණින්ද්‍රියානි හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති , එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ…..

565. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

අකුසලවිපාකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු.

විපාකා අබ්‍යාකතා.

අහෙතුකකිරියාඅබ්‍යාකතං

කිරියාමනොධාතු

566. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ මනොධාතු උප්පන්නා හොති කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා උපෙක්ඛාසහගතා රූපාරම්මණා වා…පෙ…. ඵොට්ඨබ්බාරම්මණා වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, උපෙක්ඛා හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ…..

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, තීණින්ද්‍රියානි හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකා මනොධාතු හොති, එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ…..

567. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

කිරියා මනොධාතු.

කිරියාමනොවිඤ්ඤාණධාතුසොමනස්සසහගතා

568. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා සොමනස්සසහගතා රූපාරම්මණා වා…පෙ…. ධම්මාරම්මණා වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, පීති හොති, සුඛං හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

569. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සංඵුසනා සංඵුසිතත්තං – අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…..

570. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං – අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති.

571. කතමං තස්මිං සමයෙ වීරියින්ද්‍රියං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො වීරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා

අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො වීරියං වීරියින්ද්‍රියං වීරියබලං – ඉදං තස්මිං සමයෙ වීරියින්ද්‍රියං හොති.

572. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං – ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති…පෙ…. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, පඤ්චින්ද්‍රියානි හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති, එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ…..

573. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා වීරියින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

කිරියා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්සසහගතා.

කිරියාමනොවිඤ්ඤාණධාතුඋපෙක්ඛාසහගතා

574. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා උපෙක්ඛාසහගතා රූපාරම්මණා වා…පෙ…. ධම්මාරම්මණා වා යං යං වා පනාරබ්භ, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, විතක්කො හොති, විචාරො හොති, උපෙක්ඛා හොති, චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, වීරියින්ද්‍රියං හොති, සමාධින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති, උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ…..

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, පඤ්චින්ද්‍රියානි හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති…පෙ…. එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති, එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ…..

575. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා වීරියින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං – අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

කිරියා මනොවිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛාසහගතා.

අහෙතුකා කිරියා අබ්‍යාකතා.

සහෙතුකකාමාවචරකිරියා

576. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා සොමනස්සසහගතා ඤාණසම්පයුත්තා…පෙ…. සොමනස්සසහගතා ඤාණසම්පයුත්තා සසඞ්ඛාරෙන…පෙ…. සොමනස්සසහගතා ඤාණවිප්පයුත්තා…පෙ…. සොමනස්සසහගතා ඤාණවිප්පයුත්තා සසඞ්ඛාරෙන…පෙ…. උපෙක්ඛාසහගතා ඤාණසම්පයුත්තා…පෙ…. උපෙක්ඛාසහගතා ඤාණසම්පයුත්තා සසඞ්ඛාරෙන…පෙ…. උපෙක්ඛාසහගතා ඤාණවිප්පයුත්තා…පෙ…. උපෙක්ඛාසහගතා ඤාණවිප්පයුත්තා සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණා වා…පෙ…. ධම්මාරම්මණා වා යං යං වා පනාරබ්භ , තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ. … අවික්ඛෙපො හොති …පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ…. අලොභො අබ්‍යාකතමූලං…පෙ…. අදොසො අබ්‍යාකතමූලං…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

සහෙතුකා කාමාවචරකිරියා.

රූපාවචරකිරියා

577. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ රූපාවචරං ඣානං භාවෙති කිරියං නෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං විවිච්චෙව කාමෙහි…පෙ…. පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

578. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ රූපාවචරං ඣානං භාවෙති කිරියං නෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං විතක්කවිචාරානං වූපසමා…පෙ…. දුතියං ඣානං…පෙ…. තතියං ඣානං…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං…පෙ…. පඨමං ඣානං…පෙ…. පඤ්චමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

රූපාවචරකිරියා.

අරූපාවචරකිරියා

579. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අරූපාවචරං ඣානං භාවෙති කිරියං නෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ථඞ්ගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා ආකාසානඤ්චායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

580. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අරූපාවචරං ඣානං භාවෙති කිරියං නෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම විඤ්ඤාණඤ්චායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

581. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අරූපාවචරං ඣානං භාවෙති කිරියං නෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම ආකිඤ්චඤ්ඤායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති , තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

582. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අරූපාවචරං ඣානං භාවෙති කිරියං නෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා…පෙ…. චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති…පෙ…. අවික්ඛෙපො හොති…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා…පෙ…. අලොභො අබ්‍යාකතමූලං…පෙ…. අදොසො අබ්‍යාකතමූලං…පෙ…. අමොහො අබ්‍යාකතමූලං…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

අරූපාවචරකිරියා.

කිරියා අබ්‍යාකතා.

චිත්තුප්පාදකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

2. රූපකණ්ඩං

උද්දෙසො

583. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, යෙ ච ධම්මා කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

මාතිකා

එකකං

584. තත්ථ කතමං සබ්බං රූපං? චත්තාරො ච මහාභූතා, චතුන්නඤ්ච මහාභූතානං උපාදාය රූපං – ඉදං වුච්චති සබ්බං රූපං. සබ්බං රූපං න හෙතු, අහෙතුකං, හෙතුවිප්පයුත්තං, සප්පච්චයං , සඞ්ඛතං, රූපං [රූපියං (සී.)], ලොකියං, සාසවං, සංයොජනියං, ගන්ථනියං, ඔඝනියං, යොගනියං, නීවරණියං, පරාමට්ඨං, උපාදානියං, සංකිලෙසිකං, අබ්‍යාකතං, අනාරම්මණං, අචෙතසිකං, චිත්තවිප්පයුත්තං, නෙවවිපාකනවිපාකධම්මධම්මං, අසංකිලිට්ඨසංකිලෙසිකං, න සවිතක්කසවිචාරං, න අවිතක්කවිචාරමත්තං, අවිතක්කඅවිචාරං, න පීතිසහගතං, න සුඛසහගතං, න උපෙක්ඛාසහගතං, නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බං, නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකං, නෙව ආචයගාමි න අපචයගාමි, නෙවසෙක්ඛනාසෙක්ඛං, පරිත්තං, කාමාවචරං, න රූපාවචරං, න අරූපාවචරං, පරියාපන්නං, නො අපරියාපන්නං, අනියතං, අනිය්‍යානිකං, උප්පන්නං, ඡහි විඤ්ඤාණෙහි විඤ්ඤෙය්‍යං, අනිච්චං, ජරාභිභූතං.

එවං එකවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

එකකං.

දුකං

දුවිධෙන රූපසඞ්ගහො –

අත්ථි රූපං උපාදා, අත්ථි රූපං නො උපාදා.

අත්ථි රූපං උපාදිණ්ණං, අත්ථි රූපං අනුපාදිණ්ණං.

අත්ථි රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං, අත්ථි රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං.

අත්ථි රූපං සනිදස්සනං, අත්ථි රූපං අනිදස්සනං.

අත්ථි රූපං සප්පටිඝං, අත්ථි රූපං අප්පටිඝං.

අත්ථි රූපං ඉන්ද්‍රියං, අත්ථි රූපං න ඉන්ද්‍රියං.

අත්ථි රූපං මහාභූතං, අත්ථි රූපං න මහාභූතං.

අත්ථි රූපං විඤ්ඤත්ති, අත්ථි රූපං න විඤ්ඤත්ති.

අත්ථි රූපං චිත්තසමුට්ඨානං, අත්ථි රූපං න චිත්තසමුට්ඨානං.

අත්ථි රූපං චිත්තසහභූ, අත්ථි රූපං න චිත්තසහභූ.

අත්ථි රූපං චිත්තානුපරිවත්ති, අත්ථි රූපං න චිත්තානුපරිවත්ති.

අත්ථි රූපං අජ්ඣත්තිකං, අත්ථි රූපං බාහිරං.

අත්ථි රූපං ඔළාරිකං, අත්ථි රූපං සුඛුමං.

අත්ථි රූපං දූරෙ, අත්ථි රූපං සන්තිකෙ.

අත්ථි රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස වත්ථු, අත්ථි රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු. අත්ථි රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සජාය වෙදනාය...පෙ.... සඤ්ඤාය...පෙ.... චෙතනාය...පෙ.... චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු, අත්ථි රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු.

අත්ථි රූපං සොතසම්ඵස්සස්ස...පෙ.... ඝානසම්ඵස්සස්ස...පෙ.... ජිව්හාසම්ඵස්සස්ස...පෙ.... කායසම්ඵස්සස්ස වත්ථු, අත්ථි රූපං කායසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු. අත්ථි රූපං කායසම්ඵස්සජාය වෙදනාය...පෙ.... සඤ්ඤාය...පෙ.... චෙතනාය ...පෙ.... කායවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු, අත්ථි රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු.

අත්ථි රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං, අත්ථි රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස නාරම්මණං. අත්ථි රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සජාය වෙදනාය...පෙ.... සඤ්ඤාය...පෙ.... චෙතනාය...පෙ.... චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං, අත්ථි රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස නාරම්මණං.

අත්ථි රූපං සොතසම්ඵස්සස්ස...පෙ.... ඝානසම්ඵස්සස්ස...පෙ.... ජිව්හාසම්ඵස්සස්ස...පෙ.... කායසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං, අත්ථි රූපං කායසම්ඵස්සස්ස නාරම්මණං. අත්ථි රූපං කායසම්ඵස්සජාය වෙදනාය...පෙ.... සඤ්ඤාය...පෙ.... චෙතනාය...පෙ.... කායවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං, අත්ථි රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස නාරම්මණං.

අත්ථි රූපං චක්ඛායතනං, අත්ථි රූපං න චක්ඛායතනං. අත්ථි රූපං සොතායතනං...පෙ.... ඝානායතනං...පෙ.... ජිව්හායතනං...පෙ.... කායායතනං, අත්ථි රූපං න කායායතනං.

අත්ථි රූපං රූපායතනං, අත්ථි රූපං න රූපායතනං. අත්ථි රූපං සද්දායතනං...පෙ.... ගන්ධායතනං...පෙ.... රසායතනං...පෙ.... ඵොට්ඨබ්බායතනං, අත්ථි රූපං න ඵොට්ඨබ්බායතනං.

අත්ථි රූපං චක්ඛුධාතු, අත්ථි රූපං න චක්ඛුධාතු. අත්ථි රූපං සොතධාතු...පෙ.... ඝානධාතු...පෙ.... ජිව්හාධාතු...පෙ.... කායධාතු, අත්ථි රූපං න කායධාතු.

අත්ථි රූපං රූපධාතු, අත්ථි රූපං න රූපධාතු. අත්ථි රූපං සද්දධාතු...පෙ.... ගන්ධධාතු...පෙ.... රසධාතු...පෙ.... ඵොට්ඨබ්බධාතු, අත්ථි රූපං න ඵොට්ඨබ්බධාතු.

අත්ථි රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං, අත්ථි රූපං න චක්ඛුන්ද්‍රියං. අත්ථි රූපං සොතින්ද්‍රියං...පෙ.... ඝානින්ද්‍රියං...පෙ.... ජිව්හින්ද්‍රියං...පෙ.... කායින්ද්‍රියං, අත්ථි රූපං න කායින්ද්‍රියං.

අත්ථි රූපං ඉත්ථින්ද්‍රියං, අත්ථි රූපං න ඉත්ථින්ද්‍රියං.

අත්ථි රූපං පුරිසින්ද්‍රියං, අත්ථි රූපං න පුරිසින්ද්‍රියං.

අත්ථි රූපං ජීවිතින්ද්‍රියං, අත්ථි රූපං න ජීවිතින්ද්‍රියං.

අත්ථි රූපං කායවිඤ්ඤත්ති, අත්ථි රූපං න කායවිඤ්ඤත්ති.

අත්ථි රූපං වචීවිඤ්ඤත්ති, අත්ථි රූපං න වචීවිඤ්ඤත්ති.

අත්ථි රූපං ආකාසධාතු, අත්ථි රූපං න ආකාසධාතු.

අත්ථි රූපං ආපොධාතු, අත්ථි රූපං න ආපොධාතු.

අත්ථි රූපං රූපස්ස ලහුතා, අත්ථි රූපං රූපස්ස න ලහුතා.

අත්ථි රූපං රූපස්ස මුදුතා, අත්ථි රූපං රූපස්ස න මුදුතා.

අත්ථි රූපං රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා, අත්ථි රූපං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා.

අත්ථි රූපං රූපස්ස උපචයො, අත්ථි රූපං රූපස්ස න උපචයො.

අත්ථි රූපං රූපස්ස සන්තති, අත්ථි රූපං රූපස්ස න සන්තති.

අත්ථි රූපං රූපස්ස ජරතා, අත්ථි රූපං රූපස්ස න ජරතා.

අත්ථි රූපං රූපස්ස අනිච්චතා, අත්ථි රූපං රූපස්ස න අනිච්චතා.

අත්ථි රූපං කබළීකාරො ආහාරො, අත්ථි රූපං න කබළීකාරො ආහාරො.

එවං දුවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

දුකං.

තිකං

තිවිධෙන රූපසඞ්ගහො –

585. යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං උපාදා. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි උපාදා, අත්ථි නො උපාදා.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං උපාදිණ්ණං. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි උපාදිණ්ණං, අත්ථි අනුපාදිණ්ණං.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං උපාදිණ්ණුපාදානියං. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි උපාදිණ්ණුපාදානියං, අත්ථි අනුපාදිණ්ණුපාදානියං.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං අනිදස්සනං. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි සනිදස්සනං, අත්ථි අනිදස්සනං.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං සප්පටිඝං. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි සප්පටිඝං, අත්ථි අප්පටිඝං.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං ඉන්ද්‍රියං. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි ඉන්ද්‍රියං, අත්ථි න ඉන්ද්‍රියං.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං න මහාභූතං. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි මහාභූතං, අත්ථි න මහාභූතං.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං න විඤ්ඤත්ති. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි විඤ්ඤත්ති, අත්ථි න විඤ්ඤත්ති.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං න චිත්තසමුට්ඨානං. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි චිත්තසමුට්ඨානං, අත්ථි න චිත්තසමුට්ඨානං.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං න චිත්තසහභූ. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි චිත්තසහභූ, අත්ථි න චිත්තසහභූ.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං න චිත්තානුපරිවත්ති. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි චිත්තානුපරිවත්ති, අත්ථි න චිත්තානුපරිවත්ති.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං ඔළාරිකං. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි ඔළාරිකං, අත්ථි සුඛුමං.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං සන්තිකෙ. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි දූරෙ, අත්ථි සන්තිකෙ.

යං තං රූපං බාහිරං, තං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු. යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං අත්ථි චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස වත්ථු, අත්ථි චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු.

යං තං රූපං බාහිරං, තං චක්ඛුසම්ඵස්සජාය වෙදනාය...පෙ.... සඤ්ඤාය...පෙ.... චෙතනාය...පෙ.... චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු. යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං අත්ථි චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු, අත්ථි චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු.

යං තං රූපං බාහිරං, තං සොතසම්ඵස්සස්ස...පෙ.... ඝානසම්ඵස්සස්ස...පෙ.... ජිව්හාසම්ඵස්සස්ස...පෙ.... කායසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු. යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං අත්ථි කායසම්ඵස්සස්ස වත්ථු, අත්ථි කායසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු. යං තං රූපං බාහිරං, තං කායසම්ඵස්සජාය වෙදනාය...පෙ.... සඤ්ඤාය...පෙ.... චෙතනාය...පෙ.... කායවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු. යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං අත්ථි කායවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු, අත්ථි කායවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස නාරම්මණං. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං, අත්ථි චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස නාරම්මණං. යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං චක්ඛුසම්ඵස්සජාය වෙදනාය…පෙ…. සඤ්ඤාය…පෙ…. චෙතනාය…පෙ…. චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස නාරම්මණං. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං, අත්ථි චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස නාරම්මණං.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං සොතසම්ඵස්සස්ස…පෙ…. ඝානසම්ඵස්සස්ස…පෙ…. ජිව්හාසම්ඵස්සස්ස…පෙ.… කායසම්ඵස්සස්ස නාරම්මණං. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි කායසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං, අත්ථි කායසම්ඵස්සස්ස නාරම්මණං. යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං , තං කායසම්ඵස්සජාය වෙදනාය…පෙ…. සඤ්ඤාය…පෙ…. චෙතනාය…පෙ.… කායවිඤ්ඤාණස්ස නාරම්මණං. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි කායවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං, අත්ථි කායවිඤ්ඤාණස්ස නාරම්මණං.

යං තං රූපං බාහිරං, තං න චක්ඛායතනං. යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං අත්ථි චක්ඛායතනං, අත්ථි න චක්ඛායතනං. යං තං රූපං බාහිරං, තං න සොතායතනං…පෙ…. න ඝානායතනං…පෙ…. න ජිව්හායතනං…පෙ…. න කායායතනං. යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං අත්ථි කායායතනං, අත්ථි න කායායතනං.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං න රූපායතනං. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි රූපායතනං, අත්ථි න රූපායතනං . යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං න සද්දායතනං…පෙ…. න ගන්ධායතනං…පෙ…. න රසායතනං…පෙ…. න ඵොට්ඨබ්බායතනං. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි ඵොට්ඨබ්බායතනං, අත්ථි න ඵොට්ඨබ්බායතනං.

යං තං රූපං බාහිරං, තං න චක්ඛුධාතු. යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං අත්ථි චක්ඛුධාතු, අත්ථි න චක්ඛුධාතු. යං තං රූපං බාහිරං, තං න සොතධාතු…පෙ…. න ඝානධාතු…පෙ…. න ජිව්හාධාතු…පෙ…. න කායධාතු. යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං අත්ථි කායධාතු, අත්ථි න කායධාතු.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං න රූපධාතු. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි රූපධාතු, අත්ථි න රූපධාතු. යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං න සද්දධාතු…පෙ…. න ගන්ධධාතු…පෙ…. න රසධාතු…පෙ…. න ඵොට්ඨබ්බධාතු. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි ඵොට්ඨබ්බධාතු, අත්ථි න ඵොට්ඨබ්බධාතු.

යං තං රූපං බාහිරං, තං න චක්ඛුන්ද්‍රියං. යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං අත්ථි චක්ඛුන්ද්‍රියං, අත්ථි න චක්ඛුන්ද්‍රියං. යං තං රූපං බාහිරං, තං න සොතින්ද්‍රියං…පෙ…. න ඝානින්ද්‍රියං…පෙ…. න ජිව්හින්ද්‍රියං…පෙ…. න කායින්ද්‍රියං. යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං අත්ථි කායින්ද්‍රියං, අත්ථි න කායින්ද්‍රියං.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං න ඉත්ථින්ද්‍රියං. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි ඉත්ථින්ද්‍රියං, අත්ථි න ඉත්ථින්ද්‍රියං.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං න පුරිසින්ද්‍රියං. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි පුරිසින්ද්‍රියං, අත්ථි න පුරිසින්ද්‍රියං.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං න ජීවිතින්ද්‍රියං. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි ජීවිතින්ද්‍රියං, අත්ථි න ජීවිතින්ද්‍රියං.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං න කායවිඤ්ඤත්ති. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි කායවිඤ්ඤත්ති, අත්ථි න කායවිඤ්ඤත්ති.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං න වචීවිඤ්ඤත්ති. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි වචීවිඤ්ඤත්ති, අත්ථි න වචීවිඤ්ඤත්ති.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං න ආකාසධාතු. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි ආකාසධාතු, අත්ථි න ආකාසධාතු.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං න ආපොධාතු. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි ආපොධාතු, අත්ථි න ආපොධාතු.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං රූපස්ස න ලහුතා. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි රූපස්ස ලහුතා, අත්ථි රූපස්ස න ලහුතා.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං රූපස්ස න මුදුතා. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි රූපස්ස මුදුතා, අත්ථි රූපස්ස න මුදුතා.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා, අත්ථි රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං රූපස්ස න උපචයො. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි රූපස්ස උපචයො, අත්ථි රූපස්ස න උපචයො.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං රූපස්ස න සන්තති. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි රූපස්ස සන්තති, අත්ථි රූපස්ස න සන්තති.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං රූපස්ස න ජරතා. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි රූපස්ස ජරතා, අත්ථි රූපස්ස න ජරතා.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං රූපස්ස න අනිච්චතා. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි රූපස්ස අනිච්චතා, අත්ථි රූපස්ස න අනිච්චතා.

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං, තං න කබළීකාරො ආහාරො. යං තං රූපං බාහිරං, තං අත්ථි කබළීකාරො ආහාරො, අත්ථි න කබළීකාරො ආහාරො.

එවං තිවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

තිකං.

චතුක්කං

චතුබ්බිධෙන රූපසඞ්ගහො –

586. යං තං රූපං උපාදා, තං අත්ථි උපාදිණ්ණං, අත්ථි අනුපාදිණ්ණං. යං තං රූපං නො උපාදා, තං අත්ථි උපාදිණ්ණං, අත්ථි අනුපාදිණ්ණං.

යං තං රූපං උපාදා, තං අත්ථි උපාදිණ්ණුපාදානියං, අත්ථි අනුපාදිණ්ණුපාදානියං. යං තං රූපං නො උපාදා, තං අත්ථි උපාදිණ්ණුපාදානියං, අත්ථි අනුපාදිණ්ණුපාදානියං.

යං තං රූපං උපාදා, තං අත්ථි සප්පටිඝං, අත්ථි අප්පටිඝං. යං තං රූපං නො උපාදා, තං අත්ථි සප්පටිඝං, අත්ථි අප්පටිඝං.

යං තං රූපං උපාදා, තං අත්ථි ඔළාරිකං, අත්ථි සුඛුමං. යං තං රූපං නො උපාදා, තං අත්ථි ඔළාරිකං, අත්ථි සුඛුමං.

යං තං රූපං උපාදා, තං අත්ථි දූරෙ, අත්ථි සන්තිකෙ. යං තං රූපං නො උපාදා, තං අත්ථි දූරෙ, අත්ථි සන්තිකෙ.

යං තං රූපං උපාදිණ්ණං, තං අත්ථි සනිදස්සනං, අත්ථි අනිදස්සනං. යං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං, තං අත්ථි සනිදස්සනං, අත්ථි අනිදස්සනං.

යං තං රූපං උපාදිණ්ණං, තං අත්ථි සප්පටිඝං අත්ථි අප්පටිඝං. යං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං, තං අත්ථි සප්පටිඝං, අත්ථි අප්පටිඝං.

යං තං රූපං උපාදිණ්ණං, තං අත්ථි මහාභූතං, අත්ථි න මහාභූතං. යං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං, තං අත්ථි මහාභූතං , අත්ථි න මහාභූතං.

යං තං රූපං උපාදිණ්ණං, තං අත්ථි ඔළාරිකං, අත්ථි සුඛුමං. යං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං, තං අත්ථි ඔළාරිකං, අත්ථි සුඛුමං.

යං තං රූපං උපාදිණ්ණං, තං අත්ථි දූරෙ, අත්ථි සන්තිකෙ. යං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං, තං අත්ථි දූරෙ, අත්ථි සන්තිකෙ.

යං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං, තං අත්ථි සනිදස්සනං, අත්ථි අනිදස්සනං. යං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං, තං අත්ථි සනිදස්සනං, අත්ථි අනිදස්සනං.

යං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං, තං අත්ථි සප්පටිඝං, අත්ථි අප්පටිඝං. යං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං, තං අත්ථි සප්පටිඝං, අත්ථි අප්පටිඝං.

යං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං, තං අත්ථි මහාභූතං, අත්ථි න මහාභූතං. යං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං, තං අත්ථි මහාභූතං, අත්ථි න මහාභූතං.

යං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං, තං අත්ථි ඔළාරිකං, අත්ථි සුඛුමං. යං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං, තං අත්ථි ඔළාරිකං, අත්ථි සුඛුමං.

යං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං, තං අත්ථි දූරෙ, අත්ථි සන්තිකෙ. යං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං, තං අත්ථි දූරෙ, අත්ථි සන්තිකෙ.

යං තං රූපං සප්පටිඝං, තං අත්ථි ඉන්ද්‍රියං, අත්ථි න ඉන්ද්‍රියං. යං තං රූපං අප්පටිඝං, තං අත්ථි ඉන්ද්‍රියං, අත්ථි න ඉන්ද්‍රියං.

යං තං රූපං සප්පටිඝං, තං අත්ථි මහාභූතං, අත්ථි න මහාභූතං. යං තං රූපං අප්පටිඝං, තං අත්ථි මහාභූතං, අත්ථි න මහාභූතං.

යං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං, තං අත්ථි ඔළාරිකං, අත්ථි සුඛුමං. යං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං, තං අත්ථි ඔළාරිකං, අත්ථි සුඛුමං.

යං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං, තං අත්ථි දූරෙ, අත්ථි සන්තිකෙ. යං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං, තං අත්ථි දූරෙ, අත්ථි සන්තිකෙ.

යං තං රූපං මහාභූතං, තං අත්ථි ඔළාරිකං, අත්ථි සුඛුමං. යං තං රූපං න මහාභූතං, තං අත්ථි ඔළාරිකං, අත්ථි සුඛුමං.

යං තං රූපං මහාභූතං, තං අත්ථි දූරෙ, අත්ථි සන්තිකෙ. යං තං රූපං න මහාභූතං, තං අත්ථි දූරෙ, අත්ථි සන්තිකෙ.

දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං රූපං.

එවං චතුබ්බිධෙන රූපසඞ්ගහො.

චතුක්කං.

පඤ්චකං

පඤ්චවිධෙන රූපසඞ්ගහො –

587. පථවීධාතු, ආපොධාතු, තෙජොධාතු, වායොධාතු, යඤ්ච රූපං උපාදා.

එවං පඤ්චවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

පඤ්චකං.

ඡක්කං

ඡබ්බිධෙන රූපසඞ්ගහො –

588. චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සොතවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, කායවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, මනොවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං.

එවං ඡබ්බිධෙන රූපසඞ්ගහො.

ඡක්කං.

සත්තකං

සත්තවිධෙන රූපසඞ්ගහො –

589. චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සොතවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, කායවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, මනොධාතුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, මනොවිඤ්ඤාණධාතුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං.

එවං සත්තවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

සත්තකං.

අට්ඨකං

අට්ඨවිධෙන රූපසඞ්ගහො –

590. චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සොතවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, කායවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, අත්ථි සුඛසම්ඵස්සං, අත්ථි දුක්ඛසම්ඵස්සං, මනොධාතුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, මනොවිඤ්ඤාණධාතුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං.

එවං අට්ඨවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

අට්ඨකං.

නවකං

නවවිධෙන රූපසඞ්ගහො –

591. චක්ඛුන්ද්‍රියං, සොතින්ද්‍රියං, ඝානින්ද්‍රියං, ජිව්හින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං, ඉත්ථින්ද්‍රියං, පුරිසින්ද්‍රියං, ජීවිතින්ද්‍රියං, යඤ්ච රූපං න ඉන්ද්‍රියං.

එවං නවවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

නවකං.

දසකං

දසවිධෙන රූපසඞ්ගහො –

592. චක්ඛුන්ද්‍රියං, සොතින්ද්‍රියං, ඝානින්ද්‍රියං, ජිව්හින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං, ඉත්ථින්ද්‍රියං, පුරිසින්ද්‍රියං, ජීවිතින්ද්‍රියං, න ඉන්ද්‍රියං රූපං අත්ථි සප්පටිඝං, අත්ථි අප්පටිඝං.

එවං දසවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

දසකං.

එකාදසකං

එකාදසවිධෙන රූපසඞ්ගහො –

593. චක්ඛායතනං, සොතායතනං, ඝානායතනං, ජිව්හායතනං, කායායතනං, රූපායතනං, සද්දායතනං , ගන්ධායතනං, රසායතනං, ඵොට්ඨබ්බායතනං, යඤ්ච රූපං අනිදස්සනඅප්පටිඝං [අනිදස්සනං අප්පටිඝං (සී. ස්‍යා.)] ධම්මායතනපරියාපන්නං.

එවං එකාදසවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

එකාදසකං.

මාතිකා.

රූපවිභත්ති

එකකනිද්දෙසො

594. සබ්බං රූපං න හෙතුමෙව, අහෙතුකමෙව, හෙතුවිප්පයුත්තමෙව, සප්පච්චයමෙව, සඞ්ඛතමෙව, රූපමෙව, ලොකියමෙව, සාසවමෙව, සංයොජනියමෙව, ගන්ථනියමෙව, ඔඝනියමෙව, යොගනියමෙව, නීවරණියමෙව, පරාමට්ඨමෙව, උපාදානියමෙව, සංකිලෙසිකමෙව, අබ්‍යාකතමෙව, අනාරම්මණමෙව, අචෙතසිකමෙව, චිත්තවිප්පයුත්තමෙව, නෙවවිපාකනවිපාකධම්මධම්මමෙව, අසංකිලිට්ඨසංකිලෙසිකමෙව, න සවිතක්කසවිචාරමෙව, න අවිතක්කවිචාරමත්තමෙව, අවිතක්කඅවිචාරමෙව , න පීතිසහගතමෙව, න සුඛසහගතමෙව, න උපෙක්ඛාසහගතමෙව, නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බමෙව, නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකමෙව, නෙව ආචයගාමි න අපචයගාමිමෙව, නෙවසෙක්ඛනාසෙක්ඛමෙව, පරිත්තමෙව, කාමාවචරමෙව, න රූපාවචරමෙව, න අරූපාවචරමෙව, පරියාපන්නමෙව, නො අපරියාපන්නමෙව, අනියතමෙව, අනිය්‍යානිකමෙව, උප්පන්නං ඡහි විඤ්ඤාණෙහි විඤ්ඤෙය්‍යමෙව, අනිච්චමෙව, ජරාභිභූතමෙව.

එවං එකවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

එකකනිද්දෙසො.

දුකනිද්දෙසො

උපාදාභාජනීයං

595. කතමං තං රූපං උපාදා? චක්ඛායතනං, සොතායතනං, ඝානායතනං, ජිව්හායතනං, කායායතනං, රූපායතනං, සද්දායතනං, ගන්ධායතනං, රසායතනං, ඉත්ථින්ද්‍රියං, පුරිසින්ද්‍රියං, ජීවිතින්ද්‍රියං, කායවිඤ්ඤත්ති, වචීවිඤ්ඤත්ති, ආකාසධාතු, රූපස්ස ලහුතා, රූපස්ස මුදුතා, රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා, රූපස්ස උපචයො, රූපස්ස සන්තති, රූපස්ස ජරතා, රූපස්ස අනිච්චතා, කබළීකාරො ආහාරො.

596. කතමං තං රූපං චක්ඛායතනං? යං චක්ඛු [චක්ඛුං (සී. ස්‍යා.)] චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යෙන චක්ඛුනා අනිදස්සනෙන සප්පටිඝෙන රූපං සනිදස්සනං සප්පටිඝං පස්සි වා පස්සති වා පස්සිස්සති වා පස්සෙ වා, චක්ඛුං පෙතං චක්ඛායතනං පෙතං චක්ඛුධාතු පෙසා චක්ඛුන්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං නෙත්තං පෙතං නයනං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො – ඉදං තං රූපං චක්ඛායතනං.

597. කතමං තං රූපං චක්ඛායතනං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යම්හි චක්ඛුම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි රූපං සනිදස්සනං සප්පටිඝං පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, චක්ඛුං පෙතං චක්ඛායතනං පෙතං චක්ඛුධාතු පෙසා චක්ඛුන්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං නෙත්තං පෙතං නයනං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං චක්ඛායතනං.

598. කතමං තං රූපං චක්ඛායතනං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං චක්ඛු අනිදස්සනං සප්පටිඝං රූපම්හි සනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, චක්ඛුං පෙතං චක්ඛායතනං පෙතං චක්ඛුධාතු පෙසා චක්ඛුන්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං නෙත්තං පෙතං නයනං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං චක්ඛායතනං.

599. කතමං තං රූපං චක්ඛායතනං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපං ආරබ්භ චක්ඛුසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපං ආරබ්භ චක්ඛුසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. චක්ඛුවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපාරම්මණො චක්ඛුසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපාරම්මණා චක්ඛුසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. චක්ඛුවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, චක්ඛුං පෙතං චක්ඛායතනං පෙතං චක්ඛුධාතු පෙසා චක්ඛුන්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං නෙත්තං පෙතං නයනං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං චක්ඛායතනං.

600. කතමං තං රූපං සොතායතනං? යං සොතං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යෙන සොතෙන අනිදස්සනෙන සප්පටිඝෙන සද්දං අනිදස්සනං සප්පටිඝං සුණි වා සුණාති වා සුණිස්සති වා සුණෙ වා, සොතං පෙතං සොතායතනං පෙතං සොතධාතු පෙසා සොතින්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො

ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං සොතායතනං.

601. කතමං තං රූපං සොතායතනං? යං සොතං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යම්හි සොතම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි සද්දො අනිදස්සනො සප්පටිඝො පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, සොතං පෙතං සොතායතනං පෙතං සොතධාතු පෙසා සොතින්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං සොතායතනං.

602. කතමං තං රූපං සොතායතනං? යං සොතං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං සොතං අනිදස්සනං සප්පටිඝං සද්දම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, සොතං පෙතං සොතායතනං පෙතං සොතධාතු පෙසා සොතින්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං සොතායතනං.

603. කතමං තං රූපං සොතායතනං? යං සොතං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං සොතං නිස්සාය සද්දං ආරබ්භ සොතසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං සොතං නිස්සාය සද්දං ආරබ්භ සොතසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. සොතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ.… යං සොතං නිස්සාය සද්දාරම්මණො සොතසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං සොතං නිස්සාය සද්දාරම්මණා සොතසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. සොතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, සොතං පෙතං සොතායතනං පෙතං සොතධාතු පෙසා සොතින්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං සොතායතනං.

604. කතමං තං රූපං ඝානායතනං? යං ඝානං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යෙන ඝානෙන අනිදස්සනෙන සප්පටිඝෙන ගන්ධං අනිදස්සනං සප්පටිඝං ඝායි වා ඝායති වා ඝායිස්සති වා ඝායෙ වා, ඝානං පෙතං ඝානායතනං පෙතං ඝානධාතු පෙසා ඝානින්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං ඝානායතනං.

605. කතමං තං රූපං ඝානායතනං? යං ඝානං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යම්හි ඝානම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි ගන්ධො අනිදස්සනො සප්පටිඝො පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, ඝානං පෙතං ඝානායතනං පෙතං ඝානධාතු පෙසා ඝානින්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං ඝානායතනං.

606. කතමං තං රූපං ඝානායතනං? යං ඝානං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං ඝානං අනිදස්සනං සප්පටිඝං ගන්ධම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, ඝානං පෙතං ඝානායතනං පෙතං ඝානධාතු පෙසා ඝානින්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො – ඉදං තං රූපං ඝානායතනං.

607. කතමං තං රූපං ඝානායතනං? යං ඝානං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං ඝානං නිස්සාය ගන්ධං ආරබ්භ ඝානසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං ඝානං නිස්සාය ගන්ධං ආරබ්භ ඝානසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. ඝානවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං ඝානං නිස්සාය ගන්ධාරම්මණො ඝානසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං ඝානං නිස්සාය ගන්ධාරම්මණා ඝානසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. ඝානවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, ඝානං පෙතං ඝානායතනං පෙතං ඝානධාතු පෙසා ඝානින්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං ඝානායතනං.

608. කතමං තං රූපං ජිව්හායතනං? යා ජිව්හා චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යාය ජිව්හාය අනිදස්සනාය සප්පටිඝාය රසං අනිදස්සනං සප්පටිඝං සායි වා සායති වා සායිස්සති වා සායෙ වා, ජිව්හා පෙසා ජිව්හායතනං පෙතං ජිව්හාධාතු පෙසා ජිව්හින්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා

පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං ජිව්හායතනං.

609. කතමං තං රූපං ජිව්හායතනං? යා ජිව්හා චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යාය ජිව්හාය අනිදස්සනාය සප්පටිඝාය රසො අනිදස්සනො සප්පටිඝො පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, ජිව්හා පෙසා ජිව්හායතනං පෙතං ජිව්හාධාතු පෙසා ජිව්හින්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං ජිව්හායතනං.

610. කතමං තං රූපං ජිව්හායතනං? යා ජිව්හා චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යා ජිව්හා අනිදස්සනා සප්පටිඝා රසම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, ජිව්හා පෙසා ජිව්හායතනං පෙතං ජිව්හාධාතු පෙසා ජිව්හින්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං ජිව්හායතනං.

611. කතමං තං රූපං ජිව්හායතනං? යා ජිව්හා චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං ජිව්හං නිස්සාය රසං ආරබ්භ ජිව්හාසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං ජිව්හං නිස්සාය රසං ආරබ්භ ජිව්හාසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. ජිව්හාවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං ජිව්හං නිස්සාය රසාරම්මණො ජිව්හාසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං ජිව්හං නිස්සාය රසාරම්මණා ජිව්හාසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. ජිව්හාවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, ජිව්හා පෙසා ජිව්හායතනං පෙතං ජිව්හාධාතු පෙසා ජිව්හින්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං ජිව්හායතනං.

612. කතමං තං රූපං කායායතනං? යො කායො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යෙන කායෙන අනිදස්සනෙන සප්පටිඝෙන ඵොට්ඨබ්බං අනිදස්සනසප්පටිඝං ඵුසි වා ඵුසති වා ඵුසිස්සති වා ඵුසෙ වා, කායො පෙසො කායායතනං පෙතං කායධාතු පෙසා කායින්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං කායායතනං.

613. කතමං තං රූපං කායායතනං? යො කායො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යම්හි කායම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි ඵොට්ඨබ්බො අනිදස්සනො සප්පටිඝො පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, කායො පෙසො කායායතනං පෙතං කායධාතු පෙසා කායින්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං කායායතනං.

614. කතමං තං රූපං කායායතනං? යො කායො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යො කායො අනිදස්සනො සප්පටිඝො ඵොට්ඨබ්බම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, කායො පෙසො කායායතනං පෙතං කායධාතු පෙසා කායින්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං කායායතනං.

615. කතමං තං රූපං කායායතනං? යො කායො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං කායං නිස්සාය ඵොට්ඨබ්බං ආරබ්භ කායසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං කායං නිස්සාය ඵොට්ඨබ්බං ආරබ්භ කායසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. කායවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ.… යං කායං නිස්සාය ඵොට්ඨබ්බාරම්මණො කායසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං කායං නිස්සාය ඵොට්ඨබ්බාරම්මණා කායසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. කායවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, කායො පෙසො කායායතනං පෙතං කායධාතු පෙසා කායින්ද්‍රියං පෙතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරං පෙතං ඛෙත්තං පෙතං වත්ථුං පෙතං ඔරිමං තීරං පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං කායායතනං.

616. කතමං තං රූපං රූපායතනං? යං රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා සනිදස්සනං සප්පටිඝං නීලං පීතකං ලොහිතකං ඔදාතං කාළකං මඤ්ජිට්ඨකං [මඤ්ජෙට්ඨකං (සී. ස්‍යා.)] හරි හරිවණ්ණං අම්බඞ්කුරවණ්ණං දීඝං රස්සං අණුං ථූලං වට්ටං පරිමණ්ඩලං චතුරංසං [චතුරස්සං (සී. ක.)] ඡළංසං අට්ඨංසං සොළසංසං නින්නං ථලං ඡායා ආතපො ආලොකො අන්ධකාරො අබ්භා මහිකා ධූමො රජො චන්දමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා සූරියමණ්ඩලස්ස

[සුරියමණ්ඩලස්ස (සී. ස්‍යා.)] වණ්ණනිභා තාරකරූපානං වණ්ණනිභා ආදාසමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා මණිසඞ්ඛමුත්තාවෙළුරියස්ස වණ්ණනිභා ජාතරූපරජතස්ස වණ්ණනිභා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා සනිදස්සනං සප්පටිඝං, යං රූපං සනිදස්සනං සප්පටිඝං චක්ඛුනා අනිදස්සනෙන සප්පටිඝෙන පස්සි වා පස්සති වා පස්සිස්සති වා පස්සෙ වා, රූපං පෙතං රූපායතනං පෙතං රූපධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං රූපායතනං.

617. කතමං තං රූපං රූපායතනං? යං රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා සනිදස්සනං සප්පටිඝං නීලං පීතකං ලොහිතකං ඔදාතං කාළකං මඤ්ජිට්ඨකං හරි හරිවණ්ණං අම්බඞ්කුරවණ්ණං දීඝං රස්සං අණුං ථූලං වට්ටං පරිමණ්ඩලං චතුරංසං ඡළංසං අට්ඨංසං සොළසංසං නින්නං ථලං ඡායා ආතපො ආලොකො අන්ධකාරො අබ්භා මහිකා ධූමො රජො චන්දමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා සූරියමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා තාරකරූපානං වණ්ණනිභා ආදාසමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා මණිසඞ්ඛමුත්තාවෙළුරියස්ස වණ්ණනිභා ජාතරූපරජතස්ස වණ්ණනිභා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා සනිදස්සනං සප්පටිඝං, යම්හි රූපම්හි සනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි චක්ඛුං අනිදස්සනං සප්පටිඝං පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, රූපං පෙතං රූපායතනං පෙතං රූපධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං රූපායතනං.

618. කතමං තං රූපං රූපායතනං? යං රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා සනිදස්සනං සප්පටිඝං නීලං පීතකං ලොහිතකං ඔදාතං කාළකං මඤ්ජිට්ඨකං හරි හරිවණ්ණං අම්බඞ්කුරවණ්ණං දීඝං රස්සං අණුං ථූලං වට්ටං පරිමණ්ඩලං චතුරංසං ඡළංසං අට්ඨංසං සොළසංසං නින්නං ථලං ඡායා ආතපො ආලොකො අන්ධකාරො අබ්භා මහිකා ධූමො රජො චන්දමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා සූරියමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා තාරකරූපානං වණ්ණනිභා ආදාසමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා මණිසඞ්ඛමුත්තාවෙළුරියස්ස වණ්ණනිභා ජාතරූපරජතස්ස වණ්ණනිභා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා සනිදස්සනං සප්පටිඝං, යං රූපං සනිදස්සනං සප්පටිඝං චක්ඛුම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, රූපං පෙතං රූපායතනං පෙතං රූපධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං රූපායතනං.

619. කතමං තං රූපං රූපායතනං? යං රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා සනිදස්සනං සප්පටිඝං නීලං පීතකං ලොහිතකං ඔදාතං කාළකං මඤ්ජිට්ඨකං හරි හරිවණ්ණං අම්බඞ්කුරවණ්ණං දීඝං රස්සං අණුං ථූලං වට්ටං පරිමණ්ඩලං චතුරංසං ඡළංසං අට්ඨංසං සොළසංසං නින්නං ථලං ඡායා ආතපො ආලොකො අන්ධකාරො අබ්භා මහිකා ධූමො රජො චන්දමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා සූරියමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා තාරකරූපානං වණ්ණනිභා ආදාසමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා මණිසඞ්ඛමුත්තාවෙළුරියස්ස වණ්ණනිභා ජාතරූපරජතස්ස වණ්ණනිභා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා සනිදස්සනං සප්පටිඝං, යං රූපං ආරබ්භ චක්ඛුං නිස්සාය චක්ඛුසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං රූපං ආරබ්භ චක්ඛුං නිස්සාය චක්ඛුසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. චක්ඛුවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං රූපාරම්මණො චක්ඛුං නිස්සාය චක්ඛුසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං රූපාරම්මණා චක්ඛුං නිස්සාය චක්ඛුසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. චක්ඛුවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, රූපං පෙතං රූපායතනං පෙතං රූපධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං රූපායතනං.

620. කතමං තං රූපං සද්දායතනං? යො සද්දො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො භෙරිසද්දො මුදිඞ්ගසද්දො සඞ්ඛසද්දො පණවසද්දො ගීතසද්දො වාදිතසද්දො සම්මසද්දො පාණිසද්දො සත්තානං නිග්ඝොසසද්දො ධාතූනං සන්නිඝාතසද්දො වාතසද්දො උදකසද්දො මනුස්සසද්දො අමනුස්සසද්දො, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි සද්දො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං සද්දං අනිදස්සනං සප්පටිඝං සොතෙන අනිදස්සනෙන සප්පටිඝෙන සුණි වා සුණාති වා සුණිස්සති වා සුණෙ වා, සද්දො පෙසො සද්දායතනං පෙතං සද්දධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං සද්දායතනං.

621. කතමං තං රූපං සද්දායතනං? යො සද්දො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො භෙරිසද්දො මුදිඞ්ගසද්දො සඞ්ඛසද්දො පණවසද්දො ගීතසද්දො වාදිතසද්දො සම්මසද්දො පාණිසද්දො සත්තානං නිග්ඝොසසද්දො ධාතූනං සන්නිඝාතසද්දො වාතසද්දො උදකසද්දො මනුස්සසද්දො අමනුස්සසද්දො, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි සද්දො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යම්හි සද්දම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි සොතං අනිදස්සනං සප්පටිඝං පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, සද්දො පෙසො සද්දායතනං පෙතං සද්දධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං සද්දායතනං.

622. කතමං තං රූපං සද්දායතනං? යො සද්දො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො භෙරිසද්දො මුදිඞ්ගසද්දො සඞ්ඛසද්දො පණවසද්දො ගීතසද්දො වාදිතසද්දො සම්මසද්දො පාණිසද්දො සත්තානං නිග්ඝොසසද්දො ධාතූනං සන්නිඝාතසද්දො වාතසද්දො උදකසද්දො මනුස්සසද්දො අමනුස්සසද්දො, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි සද්දො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යො සද්දො අනිදස්සනො සප්පටිඝො සොතම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, සද්දො පෙසො සද්දායතනං පෙතං සද්දධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං සද්දායතනං.

623. කතමං තං රූපං සද්දායතනං? යො සද්දො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො භෙරිසද්දො මුදිඞ්ගසද්දො සඞ්ඛසද්දො පණවසද්දො ගීතසද්දො වාදිතසද්දො සම්මසද්දො පාණිසද්දො සත්තානං නිග්ඝොසසද්දො ධාතූනං සන්නිඝාතසද්දො වාතසද්දො උදකසද්දො මනුස්සසද්දො අමනුස්සසද්දො, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි සද්දො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං සද්දං ආරබ්භ සොතං නිස්සාය සොතසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං සද්දං ආරබ්භ සොතං නිස්සාය සොතසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. සොතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං සද්දාරම්මණො සොතං නිස්සාය සොතසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං සද්දාරම්මණා සොතං නිස්සාය සොතසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. සොතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, සද්දො පෙසො සද්දායතනං පෙතං සද්දධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං සද්දායතනං.

624. කතමං තං රූපං ගන්ධායතනං? යො ගන්ධො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මූලගන්ධො සාරගන්ධො තචගන්ධො පත්තගන්ධො පුප්ඵගන්ධො ඵලගන්ධො ආමකගන්ධො විස්සගන්ධො සුගන්ධො දුග්ගන්ධො , යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි ගන්ධො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං ගන්ධං අනිදස්සනං සප්පටිඝං ඝානෙන අනිදස්සනෙන සප්පටිඝෙන ඝායි වා ඝායති වා ඝායිස්සති වා ඝායෙ වා, ගන්ධො පෙසො ගන්ධායතනං පෙතං ගන්ධධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං ගන්ධායතනං.

625. කතමං තං රූපං ගන්ධායතනං? යො ගන්ධො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මූලගන්ධො සාරගන්ධො තචගන්ධො පත්තගන්ධො පුප්ඵගන්ධො ඵලගන්ධො ආමකගන්ධො විස්සගන්ධො සුගන්ධො දුග්ගන්ධො, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි ගන්ධො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යම්හි ගන්ධම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි ඝානං අනිදස්සනං සප්පටිඝං පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, ගන්ධො පෙසො ගන්ධායතනං පෙතං ගන්ධධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං ගන්ධායතනං.

626. කතමං තං රූපං ගන්ධායතනං? යො ගන්ධො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මූලගන්ධො සාරගන්ධො තචගන්ධො පත්තගන්ධො පුප්ඵගන්ධො ඵලගන්ධො ආමකගන්ධො විස්සගන්ධො සුගන්ධො දුග්ගන්ධො, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි ගන්ධො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යො ගන්ධො අනිදස්සනො සප්පටිඝො ඝානම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, ගන්ධො පෙසො ගන්ධායතනං පෙතං ගන්ධධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං ගන්ධායතනං.

627. කතමං තං රූපං ගන්ධායතනං? යො ගන්ධො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මූලගන්ධො සාරගන්ධො තචගන්ධො පත්තගන්ධො පුප්ඵගන්ධො ඵලගන්ධො ආමකගන්ධො විස්සගන්ධො සුගන්ධො දුග්ගන්ධො, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි ගන්ධො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං ගන්ධං ආරබ්භ ඝානං නිස්සාය ඝානසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං ගන්ධං ආරබ්භ ඝානං නිස්සාය ඝානසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. ඝානවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං ගන්ධාරම්මණො ඝානං නිස්සාය ඝානසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං ගන්ධාරම්මණා ඝානං නිස්සාය ඝානසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. ඝානවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, ගන්ධො පෙසො ගන්ධායතනං පෙතං ගන්ධධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං ගන්ධායතනං.

628. කතමං තං රූපං රසායතනං? යො රසො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මූලරසො ඛන්ධරසො තචරසො පත්තරසො පුප්ඵරසො ඵලරසො අම්බිලං මධුරං තිත්තකං කටුකං ලොණිකං ඛාරිකං ලම්බිලං [ලපිලකං (සී.)] කසාවො සාදු අසාදු, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි රසො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං රසං අනිදස්සනං සප්පටිඝං ජිව්හාය අනිදස්සනාය සප්පටිඝාය සායි වා සායති වා සායිස්සති වා සායෙ වා, රසො පෙසො රසායතනං පෙතං රසධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං රසායතනං.

629. කතමං තං රූපං රසායතනං? යො රසො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මූලරසො ඛන්ධරසො තචරසො පත්තරසො පුප්ඵරසො ඵලරසො අම්බිලං මධුරං තිත්තකං කටුකං ලොණිකං ඛාරිකං ලම්බිලං කසාවො සාදු අසාදු, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි රසො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යම්හි රසම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි ජිව්හා අනිදස්සනා සප්පටිඝා පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, රසො පෙසො රසායතනං පෙතං රසධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං රසායතනං.

630. කතමං තං රූපං රසායතනං? යො රසො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මූලරසො ඛන්ධරසො තචරසො පත්තරසො පුප්ඵරසො ඵලරසො අම්බිලං මධුරං තිත්තකං කටුකං ලොණිකං ඛාරිකං ලම්බිලං කසාවො සාදු අසාදු, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි රසො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යො

රසො අනිදස්සනො සප්පටිඝො ජිව්හාය අනිදස්සනාය සප්පටිඝාය පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, රසො පෙසො රසායතනං පෙතං රසධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං රසායතනං.

631. කතමං තං රූපං රසායතනං? යො රසො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මූලරසො ඛන්ධරසො තචරසො පත්තරසො පුප්ඵරසො ඵලරසො අම්බිලං මධුරං තිත්තකං කටුකං ලොණිකං ඛාරිකං ලම්බිලං කසාවො සාදු අසාදු, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි රසො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං රසං ආරබ්භ ජිව්හං නිස්සාය ජිව්හාසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං රසං ආරබ්භ ජිව්හං නිස්සාය ජිව්හාසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. ජිව්හාවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං රසාරම්මණො ජිව්හං නිස්සාය ජිව්හාසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං රසාරම්මණා ජිව්හං නිස්සාය ජිව්හාසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. ජිව්හාවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, රසො පෙසො රසායතනං පෙතං රසධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං රසායතනං.

632. කතමං තං රූපං ඉත්ථින්ද්‍රියං? යං ඉත්ථියා ඉත්ථිලිඞ්ගං ඉත්ථිනිමිත්තං ඉත්ථිකුත්තං ඉත්ථාකප්පො ඉත්ථත්තං ඉත්ථිභාවො [ඉත්ථිත්තං ඉත්ථිභාවො (ස්‍යා.)] – ඉදං තං රූපං ඉත්ථින්ද්‍රියං.

633. කතමං තං රූපං පුරිසින්ද්‍රියං? යං පුරිසස්ස පුරිසලිඞ්ගං පුරිසනිමිත්තං පුරිසකුත්තං පුරිසාකප්පො පුරිසත්තං පුරිසභාවො – ඉදං තං රූපං පුරිසින්ද්‍රියං.

634. කතමං තං රූපං ජීවිතින්ද්‍රියං? යො තෙසං රූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තං රූපං ජීවිතින්ද්‍රියං.

635. කතමං තං රූපං කායවිඤ්ඤත්ති? යා කුසලචිත්තස්ස වා අකුසලචිත්තස්ස වා අබ්‍යාකතචිත්තස්ස වා අභික්කමන්තස්ස වා පටික්කමන්තස්ස වා ආලොකෙන්තස්ස වා විලොකෙන්තස්ස වා සමිඤ්ජෙන්තස්ස වා පසාරෙන්තස්ස වා කායස්ස ථම්භනා සන්ථම්භනා සන්ථම්භිතත්තං විඤ්ඤත්ති විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතත්තං – ඉදං තං රූපං කායවිඤ්ඤත්ති.

636. කතමං තං රූපං වචීවිඤ්ඤත්ති? යා කුසලචිත්තස්ස වා අකුසලචිත්තස්ස වා අබ්‍යාකතචිත්තස්ස වා වාචා ගිරා බ්‍යප්පථො උදීරණං ඝොසො ඝොසකම්මං වාචා වචීභෙදො – අයං වුච්චති වාචා. යා තාය වාචාය විඤ්ඤත්ති විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතත්තං – ඉදං තං රූපං වචීවිඤ්ඤත්ති.

637. කතමං තං රූපං ආකාසධාතු? යො ආකාසො ආකාසගතං අඝං අඝගතං විවරො විවරගතං අසම්ඵුට්ඨං චතූහි මහාභූතෙහි – ඉදං තං රූපං ආකාසධාතු.

638. කතමං තං රූපං රූපස්ස ලහුතා? යා රූපස්ස ලහුතා ලහුපරිණාමතා අදන්ධනතා අවිත්ථනතා – ඉදං තං රූපං රූපස්ස ලහුතා.

639. කතමං තං රූපං රූපස්ස මුදුතා? යා රූපස්ස මුදුතා මද්දවතා අකක්ඛළතා අකථිනතා – ඉදං තං රූපං රූපස්ස මුදුතා.

640. කතමං තං රූපං රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා? යා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා කම්මඤ්ඤත්තං කම්මඤ්ඤභාවො – ඉදං තං රූපං රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා.

641. කතමං තං රූපං රූපස්ස උපචයො? යො ආයතනානං ආචයො, සො රූපස්ස උපචයො – ඉදං තං රූපං රූපස්ස උපචයො.

642. කතමං තං රූපං රූපස්ස සන්තති? යො රූපස්ස උපචයො, සා රූපස්ස සන්තති – ඉදං තං රූපං රූපස්ස සන්තති.

643. කතමං තං රූපං රූපස්ස ජරතා? යා රූපස්ස ජරා ජීරණතා ඛණ්ඩිච්චං පාලිච්චං වලිත්තචතා ආයුනො සංහානි ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො – ඉදං තං රූපං රූපස්ස ජරතා.

644. කතමං තං රූපං රූපස්ස අනිච්චතා? යො රූපස්ස ඛයො වයො භෙදො පරිභෙදො අනිච්චතා අන්තරධානං – ඉදං තං රූපං රූපස්ස අනිච්චතා.

645. කතමං තං රූපං කබළීකාරො ආහාරො? ඔදනො කුම්මාසො සත්තු මච්ඡො මංසං ඛීරං දධි සප්පි නවනීතං තෙලං මධු ඵාණිතං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං යම්හි යම්හි ජනපදෙ තෙසං තෙසං සත්තානං මුඛාසියං

දන්තවිඛාදනං ගලජ්ඣොහරණීයං කුච්ඡිවිත්ථම්භනං, යාය ඔජාය සත්තා යාපෙන්ති – ඉදං තං රූපං කබළීකාරො ආහාරො.

ඉදං තං රූපං උපාදා.

උපාදාභාජනීයං.

රූපකණ්ඩෙ පඨමභාණවාරො.

646. කතමං තං රූපං නො උපාදා? ඵොට්ඨබ්බායතනං, ආපොධාතු.

647. කතමං තං රූපං ඵොට්ඨබ්බායතනං? පථවීධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු කක්ඛළං මුදුකං සණ්හං ඵරුසං සුඛසම්ඵස්සං දුක්ඛසම්ඵස්සං ගරුකං ලහුකං, යං ඵොට්ඨබ්බං අනිදස්සනං සප්පටිඝං කායෙන අනිදස්සනෙන සප්පටිඝෙන ඵුසි වා ඵුසති වා ඵුසිස්සති වා ඵුසෙ වා ඵොට්ඨබ්බො පෙසො ඵොට්ඨබ්බායතනං පෙතං ඵොට්ඨබ්බධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං ඵොට්ඨබ්බායතනං.

648. කතමං තං රූපං ඵොට්ඨබ්බායතනං? පථවීධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු කක්ඛළං මුදුකං සණ්හං ඵරුසං සුඛසම්ඵස්සං දුක්ඛසම්ඵස්සං ගරුකං ලහුකං, යම්හි ඵොට්ඨබ්බම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි කායො අනිදස්සනො සප්පටිඝො පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, ඵොට්ඨබ්බො පෙසො ඵොට්ඨබ්බායතනං පෙතං ඵොට්ඨබ්බධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං ඵොට්ඨබ්බායතනං.

649. කතමං තං රූපං ඵොට්ඨබ්බායතනං? පථවීධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු කක්ඛළං මුදුකං සණ්හං ඵරුසං සුඛසම්ඵස්සං දුක්ඛසම්ඵස්සං ගරුකං ලහුකං, යො ඵොට්ඨබ්බො අනිදස්සනො සප්පටිඝො කායම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, ඵොට්ඨබ්බො පෙසො ඵොට්ඨබ්බායතනං පෙතං ඵොට්ඨබ්බධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං ඵොට්ඨබ්බායතනං.

650. කතමං තං රූපං ඵොට්ඨබ්බායතනං? පථවීධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු කක්ඛළං මුදුකං සණ්හං ඵරුසං සුඛසම්ඵස්සං දුක්ඛසම්ඵස්සං ගරුකං ලහුකං, යං ඵොට්ඨබ්බං ආරබ්භ කායං නිස්සාය කායසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං ඵොට්ඨබ්බං ආරබ්භ කායං නිස්සාය කායසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. කායවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං ඵොට්ඨබ්බාරම්මණො කායං නිස්සාය කායසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා…පෙ…. යං ඵොට්ඨබ්බාරම්මණා කායං නිස්සාය කායසම්ඵස්සජා වෙදනා…පෙ…. සඤ්ඤා…පෙ…. චෙතනා…පෙ…. කායවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, ඵොට්ඨබ්බො පෙසො ඵොට්ඨබ්බායතනං පෙතං ඵොට්ඨබ්බධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං ඵොට්ඨබ්බායතනං.

651. කතමං තං රූපං ආපොධාතු? යං ආපො ආපොගතං සිනෙහො සිනෙහගතං බන්ධනත්තං රූපස්ස – ඉදං තං රූපං ආපොධාතු.

ඉදං තං රූපං නො උපාදා.

652. කතමං තං රූපං උපාදිණ්ණං? චක්ඛායතනං සොතායතනං ඝානායතනං ජිව්හායතනං කායායතනං ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදිණ්ණං.

653. කතමං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං.

654. කතමං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං.

655. කතමං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා,

රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නඅනුපාදානියං.

656. කතමං තං රූපං සනිදස්සනං? රූපායතනං – ඉදං තං රූපං සනිදස්සනං.

657. කතමං තං රූපං අනිදස්සනං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං අනිදස්සනං.

658. කතමං තං රූපං සප්පටිඝං? චක්ඛායතනං සොතායතනං ඝානායතනං ජිව්හායතනං කායායතනං රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං සප්පටිඝං.

659. කතමං තං රූපං අප්පටිඝං? ඉත්ථින්ද්‍රියං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං අප්පටිඝං.

660. කතමං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං? චක්ඛුන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං ඝානින්ද්‍රියං ජිව්හින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං.

661. කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං.

662. කතමං තං රූපං මහාභූතං? ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු – ඉදං තං රූපං මහාභූතං.

663. කතමං තං රූපං න මහාභූතං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න මහාභූතං.

664. කතමං තං රූපං විඤ්ඤත්ති? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති – ඉදං තං රූපං විඤ්ඤත්ති.

665. කතමං තං රූපං න විඤ්ඤත්ති? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න විඤ්ඤත්ති.

666. කතමං තං රූපං චිත්තසමුට්ඨානං? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං චිත්තජං චිත්තහෙතුකං චිත්තසමුට්ඨානං රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං චිත්තසමුට්ඨානං.

667. කතමං තං රූපං න චිත්තසමුට්ඨානං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න චිත්තජං න චිත්තහෙතුකං න චිත්තසමුට්ඨානං රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න චිත්තසමුට්ඨානං.

668. කතමං තං රූපං චිත්තසහභූ? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති – ඉදං තං රූපං චිත්තසහභූ.

669. කතමං තං රූපං න චිත්තසහභූ? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න චිත්තසහභූ.

670. කතමං තං රූපං චිත්තානුපරිවත්ති? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති – ඉදං තං රූපං චිත්තානුපරිවත්ති.

671. කතමං තං රූපං න චිත්තානුපරිවත්ති? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න චිත්තානුපරිවත්ති.

672. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං.

673. කතමං තං රූපං බාහිරං? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං.

674. කතමං තං රූපං ඔළාරිකං? චක්ඛායතනං…පෙ…. ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං ඔළාරිකං.

675. කතමං තං රූපං සුඛුමං? ඉත්ථින්ද්‍රියං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං සුඛුමං.

676. කතමං තං රූපං දූරෙ? ඉත්ථින්ද්‍රියං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං දූරෙ.

677. කතමං තං රූපං සන්තිකෙ? චක්ඛායතනං…පෙ…. ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං සන්තිකෙ.

678. කතමං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස වත්ථු? චක්ඛායතනං – ඉදං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස වත්ථු.

679. කතමං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු? සොතායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු.

680. කතමං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සජාය වෙදනාය…පෙ…. සඤ්ඤාය…පෙ…. චෙතනාය …පෙ…. චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු? චක්ඛායතනං – ඉදං තං රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු.

681. කතමං තං රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු? සොතායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු.

682. කතමං තං රූපං සොතසම්ඵස්සස්ස…පෙ…. ඝානසම්ඵස්සස්ස…පෙ…. ජිව්හාසම්ඵස්සස්ස…පෙ…. කායසම්ඵස්සස්ස වත්ථු? කායායතනං – ඉදං තං රූපං කායසම්ඵස්සස්ස වත්ථු.

683. කතමං තං රූපං කායසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං කායසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු.

684. කතමං තං රූපං කායසම්ඵස්සජාය වෙදනාය…පෙ…. සඤ්ඤාය…පෙ…. චෙතනාය…පෙ…. කායවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු? කායායතනං – ඉදං තං රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු.

685. කතමං තං රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු.

686. කතමං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං? රූපායතනං – ඉදං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං.

687. කතමං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං.

688. කතමං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සජාය වෙදනාය…පෙ…. සඤ්ඤාය…පෙ…. චෙතනාය…පෙ…. චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං? රූපායතනං – ඉදං තං රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං.

689. කතමං තං රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං.

690. කතමං තං රූපං සොතසම්ඵස්සස්ස…පෙ…. ඝානසම්ඵස්සස්ස …පෙ…. ජිව්හාසම්ඵස්සස්ස…පෙ…. කායසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං? ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං කායසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං.

691. කතමං තං රූපං කායසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං කායසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං.

692. කතමං තං රූපං කායසම්ඵස්සජාය වෙදනාය…පෙ…. සඤ්ඤාය…පෙ…. චෙතනාය…පෙ…. කායවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං? ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං.

693. කතමං තං රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං.

694. කතමං තං රූපං චක්ඛායතනං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො…පෙ…. සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං චක්ඛායතනං.

695. කතමං තං රූපං න චක්ඛායතනං? සොතායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න චක්ඛායතනං.

696. කතමං තං රූපං සොතායතනං…පෙ…. ඝානායතනං…පෙ…. ජිව්හායතනං…පෙ…. කායායතනං? යො කායො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො…පෙ…. සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං කායායතනං.

697. කතමං තං රූපං න කායායතනං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න කායායතනං.

698. කතමං තං රූපං රූපායතනං? යං රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා…පෙ…. රූපධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං රූපායතනං.

699. කතමං තං රූපං න රූපායතනං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න රූපායතනං.

700. කතමං තං රූපං සද්දායතනං…පෙ…. ගන්ධායතනං …පෙ…. රසායතනං…පෙ…. ඵොට්ඨබ්බායතනං? පථවීධාතු…පෙ…. ඵොට්ඨබ්බධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං ඵොට්ඨබ්බායතනං.

701. කතමං තං රූපං න ඵොට්ඨබ්බායතනං ? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න ඵොට්ඨබ්බායතනං.

702. කතමං තං රූපං චක්ඛුධාතු? චක්ඛායතනං – ඉදං තං රූපං චක්ඛුධාතු.

703. කතමං තං රූපං න චක්ඛුධාතු? සොතායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න චක්ඛුධාතු.

704. කතමං තං රූපං සොතධාතු…පෙ…. ඝානධාතු…පෙ…. ජිව්හාධාතු…පෙ…. කායධාතු? කායායතනං – ඉදං තං රූපං කායධාතු.

705. කතමං තං රූපං න කායධාතු? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න කායධාතු.

706. කතමං තං රූපං රූපධාතු? රූපායතනං – ඉදං තං රූපං රූපධාතු.

707. කතමං තං රූපං න රූපධාතු? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න රූපධාතු.

708. කතමං තං රූපං සද්දධාතු…පෙ…. ගන්ධධාතු…පෙ…. රසධාතු…පෙ…. ඵොට්ඨබ්බධාතු? ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං ඵොට්ඨබ්බධාතු.

709. කතමං තං රූපං න ඵොට්ඨබ්බධාතු? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න ඵොට්ඨබ්බධාතු.

710. කතමං තං රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො…පෙ…. සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං.

711. කතමං තං රූපං න චක්ඛුන්ද්‍රියං? සොතායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න චක්ඛුන්ද්‍රියං.

712. කතමං තං රූපං සොතින්ද්‍රියං…පෙ…. ඝානින්ද්‍රියං…පෙ…. ජිව්හින්ද්‍රියං…පෙ…. කායින්ද්‍රියං? යො කායො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො…පෙ…. සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං කායින්ද්‍රියං.

713. කතමං තං රූපං න කායින්ද්‍රියං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න කායින්ද්‍රියං.

714. කතමං තං රූපං ඉත්ථින්ද්‍රියං? යං ඉත්ථියා ඉත්ථිලිඞ්ගං ඉත්ථිනිමිත්තං ඉත්ථිකුත්තං ඉත්ථාකප්පො ඉත්ථත්තං ඉත්ථිභාවො – ඉදං තං රූපං ඉත්ථින්ද්‍රියං.

715. කතමං තං රූපං න ඉත්ථින්ද්‍රියං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න ඉත්ථින්ද්‍රියං.

716. කතමං තං රූපං පුරිසින්ද්‍රියං? යං පුරිසස්ස පුරිසලිඞ්ගං පුරිසනිමිත්තං පුරිසකුත්තං පුරිසාකප්පො පුරිසත්තං පුරිසභාවො – ඉදං තං රූපං පුරිසින්ද්‍රියං.

717. කතමං තං රූපං න පුරිසින්ද්‍රියං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න පුරිසින්ද්‍රියං.

718. කතමං තං රූපං ජීවිතින්ද්‍රියං? යො තෙසං රූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තං රූපං ජීවිතින්ද්‍රියං.

719. කතමං තං රූපං න ජීවිතින්ද්‍රියං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න ජීවිතින්ද්‍රියං.

720. කතමං තං රූපං කායවිඤ්ඤත්ති? යා කුසලචිත්තස්ස වා අකුසලචිත්තස්ස වා අබ්‍යාකතචිත්තස්ස වා අභික්කමන්තස්ස වා පටික්කමන්තස්ස වා ආලොකෙන්තස්ස වා විලොකෙන්තස්ස වා සමිඤ්ජෙන්තස්ස වා පසාරෙන්තස්ස වා කායස්ස ථම්භනා සන්ථම්භනා සන්ථම්භිතත්තං විඤ්ඤත්ති විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතත්තං – ඉදං තං රූපං කායවිඤ්ඤත්ති.

721. කතමං තං රූපං න කායවිඤ්ඤත්ති? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න කායවිඤ්ඤත්ති.

722. කතමං තං රූපං වචීවිඤ්ඤත්ති? යා කුසලචිත්තස්ස වා අකුසලචිත්තස්ස වා අබ්‍යාකතචිත්තස්ස වා වාචා ගිරා බ්‍යප්පථො උදීරණං ඝොසො ඝොසකම්මං වාචා වචීභෙදො, අයං වුච්චති වාචා. යා තාය වාචාය විඤ්ඤත්ති විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතත්තං – ඉදං තං රූපං වචීවිඤ්ඤත්ති.

723. කතමං තං රූපං න වචීවිඤ්ඤත්ති? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න වචීවිඤ්ඤත්ති.

724. කතමං තං රූපං ආකාසධාතු? යො ආකාසො ආකාසගතං අඝං අඝගතං විවරො විවරගතං අසම්ඵුට්ඨං චතූහි මහාභූතෙහි – ඉදං තං රූපං ආකාසධාතු.

725. කතමං තං රූපං න ආකාසධාතු? චක්ඛායතනං …පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න ආකාසධාතු.

726. කතමං තං රූපං ආපොධාතු? යං ආපො ආපොගතං සිනෙහො සිනෙහගතං බන්ධනත්තං රූපස්ස – ඉදං තං රූපං ආපොධාතු.

727. කතමං තං රූපං න ආපොධාතු? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න ආපොධාතු.

728. කතමං තං රූපං රූපස්ස ලහුතා? යා රූපස්ස ලහුතා ලහුපරිණාමතා අදන්ධනතා අවිත්ථනතා – ඉදං තං රූපං රූපස්ස ලහුතා .

729. කතමං තං රූපං රූපස්ස න ලහුතා? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං රූපස්ස න ලහුතා.

730. කතමං තං රූපං රූපස්ස මුදුතා? යා රූපස්ස මුදුතා මද්දවතා අකක්ඛළතා අකථිනතා – ඉදං තං රූපං රූපස්ස මුදුතා.

731. කතමං තං රූපං රූපස්ස න මුදුතා? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං රූපස්ස න මුදුතා.

732. කතමං තං රූපං රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා? යා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා කම්මඤ්ඤත්තං කම්මඤ්ඤභාවො – ඉදං තං රූපං රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා.

733. කතමං තං රූපං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා.

734. කතමං තං රූපං රූපස්ස උපචයො? යො ආයතනානං ආචයො, සො රූපස්ස උපචයො – ඉදං තං රූපං රූපස්ස උපචයො.

735. කතමං තං රූපං රූපස්ස න උපචයො? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං රූපස්ස න උපචයො.

736. කතමං තං රූපං රූපස්ස සන්තති? යො රූපස්ස උපචයො, සා රූපස්ස සන්තති – ඉදං තං රූපං රූපස්ස සන්තති.

737. කතමං තං රූපං රූපස්ස න සන්තති? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං රූපස්ස න සන්තති.

738. කතමං තං රූපං රූපස්ස ජරතා? යා රූපස්ස ජරා ජීරණතා ඛණ්ඩිච්චං පාලිච්චං වලිත්තචතා ආයුනො සංහානි ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො – ඉදං තං රූපං රූපස්ස ජරතා.

739. කතමං තං රූපං රූපස්ස න ජරතා? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං රූපස්ස න ජරතා.

740. කතමං තං රූපං රූපස්ස අනිච්චතා? යො රූපස්ස ඛයො වයො භෙදො පරිභෙදො අනිච්චතා අන්තරධානං – ඉදං තං රූපං රූපස්ස අනිච්චතා.

741. කතමං තං රූපං රූපස්ස න අනිච්චතා? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං රූපස්ස න අනිච්චතා.

742. කතමං තං රූපං කබළීකාරො ආහාරො? ඔදනො කුම්මාසො සත්තු මච්ඡො මංසං ඛීරං දධි සප්පි නවනීතං තෙලං මධු ඵාණිතං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං යම්හි යම්හි ජනපදෙ තෙසං තෙසං සත්තානං මුඛාසියං දන්තවිඛාදනං ගලජ්ඣොහරණීයං කුච්ඡිවිත්ථම්භනං, යාය ඔජාය සත්තා යාපෙන්ති – ඉදං තං රූපං කබළීකාරො ආහාරො.

743. කතමං තං රූපං න කබළීකාරො ආහාරො? චක්ඛායතනං…පෙ…. රූපස්ස අනිච්චතා – ඉදං තං රූපං න කබළීකාරො ආහාරො.

එවං දුවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

දුකනිද්දෙසො.

තිකනිද්දෙසො

744. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං උපාදා? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං උපාදා.

745. කතමං තං රූපං බාහිරං උපාදා? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං උපාදා.

746. කතමං තං රූපං බාහිරං නො උපාදා? ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු – ඉදං තං රූපං බාහිරං නො උපාදා.

747. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං උපාදිණ්ණං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං උපාදිණ්ණං.

748. කතමං තං රූපං බාහිරං උපාදිණ්ණං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං උපාදිණ්ණං.

749. කතමං තං රූපං බාහිරං අනුපාදිණ්ණං? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං අනුපාදිණ්ණං.

750. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං උපාදිණ්ණුපාදානියං. චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං උපාදිණ්ණුපාදානියං.

751. කතමං තං රූපං බාහිරං උපාදිණ්ණුපාදානියං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං උපාදිණ්ණුපාදානියං.

752. කතමං තං රූපං බාහිරං අනුපාදින්නුපාදානියං ? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං අනුපාදින්නුපාදානියං.

753. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං අනිදස්සනං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං අනිදස්සනං.

754. කතමං තං රූපං බාහිරං සනිදස්සනං? රූපායතනං – ඉදං තං රූපං බාහිරං සනිදස්සනං.

755. කතමං තං රූපං බාහිරං අනිදස්සනං? සද්දායතනං …පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං අනිදස්සනං.

756. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං සප්පටිඝං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං සප්පටිඝං.

757. කතමං තං රූපං බාහිරං සප්පටිඝං? රූපායතනං…පෙ…. ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං බාහිරං සප්පටිඝං.

758. කතමං තං රූපං බාහිරං අප්පටිඝං? ඉත්ථින්ද්‍රියං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං අප්පටිඝං.

759. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං ඉන්ද්‍රියං? චක්ඛුන්ද්‍රියං…පෙ…. කායින්ද්‍රියං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං ඉන්ද්‍රියං.

760. කතමං තං රූපං බාහිරං ඉන්ද්‍රියං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තං රූපං බාහිරං ඉන්ද්‍රියං.

761. කතමං තං රූපං බාහිරං න ඉන්ද්‍රියං? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න ඉන්ද්‍රියං.

762. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න මහාභූතං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න මහාභූතං.

763. කතමං තං රූපං බාහිරං මහාභූතං? ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු – ඉදං තං රූපං බාහිරං මහාභූතං.

764. කතමං තං රූපං බාහිරං න මහාභූතං? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න මහාභූතං.

765. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න විඤ්ඤත්ති? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න විඤ්ඤත්ති?

766. කතමං තං රූපං බාහිරං විඤ්ඤත්ති? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති – ඉදං තං රූපං බාහිරං විඤ්ඤත්ති.

767. කතමං තං රූපං බාහිරං න විඤ්ඤත්ති? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න විඤ්ඤත්ති.

768. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චිත්තසමුට්ඨානං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චිත්තසමුට්ඨානං.

769. කතමං තං රූපං බාහිරං චිත්තසමුට්ඨානං? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං චිත්තජං චිත්තහෙතුකං චිත්තසමුට්ඨානං රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං චිත්තසමුට්ඨානං.

770. කතමං තං රූපං බාහිරං න චිත්තසමුට්ඨානං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න චිත්තජං න චිත්තහෙතුකං න චිත්තසමුට්ඨානං රූපායතනං සද්දායතනං

ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න චිත්තසමුට්ඨානං.

771. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චිත්තසහභු? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චිත්තසහභු.

772. කතමං තං රූපං බාහිරං චිත්තසහභු? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති – ඉදං තං රූපං බාහිරං චිත්තසහභු.

773. කතමං තං රූපං බාහිරං න චිත්තසහභු? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න චිත්තසහභු?

774. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චිත්තානුපරිවත්ති? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චිත්තානුපරිවත්ති.

775. කතමං තං රූපං බාහිරං චිත්තානුපරිවත්ති? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති – ඉදං තං රූපං බාහිරං චිත්තානුපරිවත්ති.

776. කතමං තං රූපං බාහිරං න චිත්තානුපරිවත්ති? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න චිත්තානුපරිවත්ති.

777. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං ඔළාරිකං? චක්ඛායතනං …පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං ඔළාරිකං.

778. කතමං තං රූපං බාහිරං ඔළාරිකං? රූපායතනං…පෙ…. ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං බාහිරං ඔළාරිකං.

779. කතමං තං රූපං බාහිරං සුඛුමං? ඉත්ථින්ද්‍රියං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං සුඛුමං.

780. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං සන්තිකෙ? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං සන්තිකෙ.

781. කතමං තං රූපං බාහිරං දූරෙ? ඉත්ථින්ද්‍රියං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං දූරෙ.

782. කතමං තං රූපං බාහිරං සන්තිකෙ? රූපායතනං…පෙ…. ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං බාහිරං සන්තිකෙ.

783. කතමං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු.

784. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස වත්ථු? චක්ඛායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස වත්ථු.

785. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු? සොතායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු.

786. කතමං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්ඵස්සජාය වෙදනාය…පෙ…. සඤ්ඤාය…පෙ…. චෙතනාය…පෙ…. චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු.

787. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු? චක්ඛායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු.

788. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු? සොතායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු?

789. කතමං තං රූපං බාහිරං සොතසම්ඵස්සස්ස…පෙ…. ඝානසම්ඵස්සස්ස…පෙ…. ජිව්හාසම්ඵස්සස්ස…පෙ…. කායසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං කායසම්ඵස්සස්ස න

වත්ථු.

790. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායසම්ඵස්සස්ස වත්ථු? කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායසම්ඵස්සස්ස වත්ථු.

791. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු? චක්ඛායතනං…පෙ…. ජිව්හායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු.

792. කතමං තං රූපං බාහිරං කායසම්ඵස්සජාය වෙදනාය…පෙ…. සඤ්ඤාය…පෙ…. චෙතනාය…පෙ…. කායවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු.

793. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු? කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු.

794. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු? චක්ඛායතනං…පෙ…. ජිව්හායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු.

795. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං.

796. කතමං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං? රූපායතනං – ඉදං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං.

797. කතමං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං? සද්දායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං.

798. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුසම්ඵස්සජාය වෙදනාය…පෙ…. සඤ්ඤාය…පෙ…. චෙතනාය…පෙ.… චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං.

799. කතමං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං? රූපායතනං – ඉදං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං.

800. කතමං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං? සද්දායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං.

801. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං සොතසම්ඵස්සස්ස…පෙ…. ඝානසම්ඵස්සස්ස…පෙ…. ජිව්හාසම්ඵස්සස්ස…පෙ…. කායසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං.

802. කතමං තං රූපං බාහිරං කායසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං? ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං බාහිරං කායසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං.

803. කතමං තං රූපං බාහිරං කායසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං කායසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං.

804. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායසම්ඵස්සජාය වෙදනාය…පෙ…. සඤ්ඤාය…පෙ…. චෙතනාය…පෙ…. කායවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං.

805. කතමං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං? ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං.

806. කතමං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං.

807. කතමං තං රූපං බාහිරං න චක්ඛායතනං? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න චක්ඛායතනං.

808. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛායතනං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො…පෙ…. සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛායතනං.

809. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චක්ඛායතනං? සොතායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චක්ඛායතනං.

810. කතමං තං රූපං බාහිරං න සොතායතනං…පෙ…. න ඝානායතනං…පෙ…. න ජිව්හායතනං…පෙ…. න කායායතනං? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න කායායතනං.

811. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායායතනං? යො කායො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො…පෙ…. සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායායතනං.

812. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායායතනං? චක්ඛායතනං…පෙ…. ජිව්හායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායායතනං.

813. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න රූපායතනං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න රූපායතනං.

814. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපායතනං? යං රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා…පෙ…. රූපධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපායතනං.

815. කතමං තං රූපං බාහිරං න රූපායතනං? සද්දායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න රූපායතනං.

816. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න සද්දායතනං…පෙ…. න ගන්ධායතනං…පෙ…. න රසායතනං…පෙ…. න ඵොට්ඨබ්බායතනං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ඵොට්ඨබ්බායතනං.

817. කතමං තං රූපං බාහිරං ඵොට්ඨබ්බායතනං? පථවීධාතු…පෙ…. ඵොට්ඨබ්බධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං බාහිරං ඵොට්ඨබ්බායතනං.

818. කතමං තං රූපං බාහිරං න ඵොට්ඨබ්බායතනං? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න ඵොට්ඨබ්බායතනං.

819. කතමං තං රූපං බාහිරං න චක්ඛුධාතු? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න චක්ඛුධාතු.

820. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුධාතු? චක්ඛායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුධාතු.

821. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චක්ඛුධාතු? සොතායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චක්ඛුධාතු.

822. කතමං තං රූපං බාහිරං න සොතධාතු…පෙ…. න ඝානධාතු…පෙ…. න ජිව්හාධාතු…පෙ…. න කායධාතු? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න කායධාතු.

823. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායධාතු? කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායධාතු.

824. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායධාතු? චක්ඛායතනං…පෙ…. ජිව්හායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායධාතු.

825. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න රූපධාතු? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න රූපධාතු.

826. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපධාතු? රූපායතනං – ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපධාතු.

827. කතමං තං රූපං බාහිරං න රූපධාතු? සද්දායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න රූපධාතු.

828. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න සද්දධාතු…පෙ…. න ගන්ධධාතු…පෙ…. න රසධාතු …පෙ…. න ඵොට්ඨබ්බධාතු? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ඵොට්ඨබ්බධාතු.

829. කතමං තං රූපං බාහිරං ඵොට්ඨබ්බධාතු? ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං බාහිරං ඵොට්ඨබ්බධාතු.

830. කතමං තං රූපං බාහිරං න ඵොට්ඨබ්බධාතු? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න ඵොට්ඨබ්බධාතු.

831. කතමං තං රූපං බාහිරං න චක්ඛුන්ද්‍රියං? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න චක්ඛුන්ද්‍රියං.

832. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුන්ද්‍රියං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො…පෙ…. සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුන්ද්‍රියං.

833. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චක්ඛුන්ද්‍රියං? සොතායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චක්ඛුන්ද්‍රියං.

834. කතමං තං රූපං බාහිරං න සොතින්ද්‍රියං…පෙ…. න ඝානින්ද්‍රියං…පෙ…. න ජිව්හින්ද්‍රියං…පෙ…. න කායින්ද්‍රියං? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න කායින්ද්‍රියං.

835. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායින්ද්‍රියං? යො කායො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො…පෙ…. සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායින්ද්‍රියං.

836. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායින්ද්‍රියං? චක්ඛායතනං…පෙ…. ජිව්හායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායින්ද්‍රියං.

837. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ඉත්ථින්ද්‍රියං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ඉත්ථින්ද්‍රියං.

838. කතමං තං රූපං බාහිරං ඉත්ථින්ද්‍රියං? යං ඉත්ථියා ඉත්ථිලිඞ්ගං ඉත්ථිනිමිත්තං ඉත්ථිකුත්තං ඉත්ථාකප්පො ඉත්ථත්තං ඉත්ථිභාවො – ඉදං තං රූපං බාහිරං ඉත්ථින්ද්‍රියං.

839. කතමං තං රූපං බාහිරං න ඉත්ථින්ද්‍රියං? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න ඉත්ථින්ද්‍රියං.

840. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න පුරිසින්ද්‍රියං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න පුරිසින්ද්‍රියං.

841. කතමං තං රූපං බාහිරං පුරිසින්ද්‍රියං? යං පුරිසස්ස පුරිසලිඞ්ගං පුරිසනිමිත්තං පුරිසකුත්තං පුරිසාකප්පො පුරිසත්තං පුරිසභාවො – ඉදං තං රූපං බාහිරං පුරිසින්ද්‍රියං.

842. කතමං තං රූපං බාහිරං න පුරිසින්ද්‍රියං? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න පුරිසින්ද්‍රියං.

843. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ජීවිතින්ද්‍රියං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ජීවිතින්ද්‍රියං.

844. කතමං තං රූපං බාහිරං ජීවිතින්ද්‍රියං? යො තෙසං රූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තං රූපං බාහිරං ජීවිතින්ද්‍රියං.

845. කතමං තං රූපං බාහිරං න ජීවිතින්ද්‍රියං? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න ජීවිතින්ද්‍රියං.

846. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායවිඤ්ඤත්ති? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායවිඤ්ඤත්ති.

847. කතමං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤත්ති? යා කුසලචිත්තස්ස වා අකුසලචිත්තස්ස වා අබ්‍යාකතචිත්තස්ස වා අභික්කමන්තස්ස වා පටික්කමන්තස්ස වා ආලොකෙන්තස්ස වා විලොකෙන්තස්ස වා සමිඤ්ජෙන්තස්ස වා පසාරෙන්තස්ස වා කායස්ස ථම්භනා සන්ථම්භනා සන්ථම්භිතත්තං විඤ්ඤත්ති විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතත්තං – ඉදං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤත්ති.

848. කතමං තං රූපං බාහිරං න කායවිඤ්ඤත්ති? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න කායවිඤ්ඤත්ති.

849. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න වචීවිඤ්ඤත්ති? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න වචීවිඤ්ඤත්ති.

850. කතමං තං රූපං බාහිරං වචීවිඤ්ඤත්ති? යා කුසලචිත්තස්ස වා අකුසලචිත්තස්ස වා අබ්‍යාකතචිත්තස්ස වා වාචා ගිරා බ්‍යප්පථො උදීරණං ඝොසො ඝොසකම්මං වාචා වචීභෙදො, අයං වුච්චති වාචා. යා තාය වාචාය විඤ්ඤත්ති විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතත්තං – ඉදං තං රූපං බාහිරං වචීවිඤ්ඤත්ති .

851. කතමං තං රූපං බාහිරං න වචීවිඤ්ඤත්ති? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න වචීවිඤ්ඤත්ති.

852. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ආකාසධාතු? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ආකාසධාතු.

853. කතමං තං රූපං බාහිරං ආකාසධාතු? යො ආකාසො ආකාසගතං අඝං අඝගතං විවරො විවරගතං අසම්ඵුට්ඨං චතූහි මහාභූතෙහි – ඉදං තං රූපං බාහිරං ආකාසධාතු.

854. කතමං තං රූපං බාහිරං න ආකාසධාතු? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න ආකාසධාතු.

855. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ආපොධාතු? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ආපොධාතු.

856. කතමං තං රූපං බාහිරං ආපොධාතු? යං ආපො ආපොගතං සිනෙහො සිනෙහගතං බන්ධනත්තං රූපස්ස – ඉදං තං රූපං බාහිරං ආපොධාතු.

857. කතමං තං රූපං බාහිරං න ආපොධාතු? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං න ආපොධාතු.

858. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න ලහුතා? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න ලහුතා.

859. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස ලහුතා? යා රූපස්ස ලහුතා ලහුපරිණාමතා අදන්ධනතා අවිත්ථනතා – ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස ලහුතා.

860. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න ලහුතා? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න ලහුතා.

861. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න මුදුතා? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න මුදුතා.

862. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස මුදුතා? යා රූපස්ස මුදුතා මද්දවතා අකක්ඛළතා අකථිනතා – ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස මුදුතා.

863. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න මුදුතා? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න මුදුතා.

864. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා.

865. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා? යා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා කම්මඤ්ඤත්තං කම්මඤ්ඤභාවො – ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා.

866. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා.

867. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න උපචයො? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න උපචයො.

868. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස උපචයො? යො ආයතනානං ආචයො, සො රූපස්ස උපචයො – ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස උපචයො.

869. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න උපචයො? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න උපචයො.

870. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න සන්තති? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න සන්තති.

871. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස සන්තති? යො රූපස්ස උපචයො, සා රූපස්ස සන්තති – ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස සන්තති.

872. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න සන්තති? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න සන්තති.

873. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න ජරතා? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න ජරතා.

874. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස ජරතා? යා රූපස්ස ජරා ජීරණතා ඛණ්ඩිච්චං පාලිච්චං වලිත්තචතා ආයුනො සංහානි ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො – ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස ජරතා.

875. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න ජරතා? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න ජරතා.

876. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න අනිච්චතා? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න අනිච්චතා.

877. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස අනිච්චතා? යො රූපස්ස ඛයො වයො භෙදො පරිභෙදො අනිච්චතා අන්තරධානං – ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස අනිච්චතා.

878. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න අනිච්චතා? රූපායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න අනිච්චතා.

879. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කබළීකාරො ආහාරො? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං – ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කබළීකාරො ආහාරො .

880. කතමං තං රූපං බාහිරං කබළීකාරො ආහාරො? ඔදනො කුම්මාසො සත්තු මච්ඡො මංසං ඛීරං දධි සප්පි නවනීතං තෙලං මධු ඵාණිතං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං යම්හි යම්හි ජනපදෙ තෙසං තෙසං සත්තානං මුඛාසියං දන්තවිඛාදනං ගලජ්ඣොහරණීයං කුච්ඡිවිත්ථම්භනං යාය ඔජාය සත්තා යාපෙන්ති – ඉදං තං රූපං බාහිරං කබළීකාරො ආහාරො.

881. කතමං තං රූපං බාහිරං න කබළීකාරො ආහාරො? රූපායතනං…පෙ…. රූපස්ස අනිච්චතා – ඉදං තං රූපං බාහිරං න කබළීකාරො ආහාරො.

එවං තිවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

චතුක්කං

882. කතමං තං රූපං උපාදා උපාදිණ්ණං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං, ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදා උපාදිණ්ණං.

883. කතමං තං රූපං උපාදා අනුපාදිණ්ණං? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදා අනුපාදිණ්ණං.

884. කතමං තං රූපං නො උපාදා උපාදිණ්ණං? කම්මස්ස කතත්තා ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු – ඉදං තං රූපං නො උපාදා උපාදිණ්ණං.

885. කතමං තං රූපං නො උපාදා අනුපාදිණ්ණං? න කම්මස්ස කතත්තා ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු – ඉදං තං රූපං නො උපාදා අනුපාදිණ්ණං.

886. කතමං තං රූපං උපාදා උපාදිණ්ණුපාදානියං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං, ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදා උපාදිණ්ණුපාදානියං.

887. කතමං තං රූපං උපාදා අනුපාදිණ්ණුපාදානියං? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදා අනුපාදිණ්ණුපාදානියං.

888. කතමං තං රූපං නො උපාදා උපාදිණ්ණුපාදානියං? කම්මස්ස කතත්තා ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු – ඉදං තං රූපං නො උපාදා උපාදිණ්ණුපාදානියං.

889. කතමං තං රූපං නො උපාදා අනුපාදිණ්ණුපාදානියං? න කම්මස්ස කතත්තා ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු – ඉදං තං රූපං නො උපාදා අනුපාදිණ්ණුපාදානියං.

890. කතමං තං රූපං උපාදා සප්පටිඝං? චක්ඛායතනං…පෙ…. රසායතනං – ඉදං තං රූපං උපාදා සප්පටිඝං.

891. කතමං තං රූපං උපාදා අප්පටිඝං? ඉත්ථින්ද්‍රියං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදා අප්පටිඝං.

892. කතමං තං රූපං නො උපාදා සප්පටිඝං? ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං නො උපාදා සප්පටිඝං.

893. කතමං තං රූපං නො උපාදා අප්පටිඝං? ආපොධාතු – ඉදං තං රූපං නො උපාදා අප්පටිඝං.

894. කතමං තං රූපං උපාදා ඔළාරිකං? චක්ඛායතනං…පෙ…. රසායතනං – ඉදං තං රූපං උපාදා ඔළාරිකං.

895. කතමං තං රූපං උපාදා සුඛුමං ඉත්ථින්ද්‍රියං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදා සුඛුමං.

896. කතමං තං රූපං නො උපාදා ඔළාරිකං? ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං නො උපාදා ඔළාරිකං.

897. කතමං තං රූපං නො උපාදා සුඛුමං? ආපොධාතු – ඉදං තං රූපං නො උපාදා සුඛුමං.

898. කතමං තං රූපං උපාදා දූරෙ? ඉත්ථින්ද්‍රියං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදා දූරෙ.

899. කතමං තං රූපං උපාදා සන්තිකෙ? චක්ඛායතනං…පෙ…. රසායතනං – ඉදං තං රූපං උපාදා සන්තිකෙ.

900. කතමං තං රූපං නො උපාදා දූරෙ? ආපොධාතු – ඉදං තං රූපං නො උපාදා දූරෙ.

901. කතමං තං රූපං නො උපාදා සන්තිකෙ? ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං නො උපාදා සන්තිකෙ.

902. කතමං තං රූපං උපාදිණ්ණං සනිදස්සනං? කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං – ඉදං තං රූපං උපාදිණ්ණං සනිදස්සනං.

903. කතමං තං රූපං උපාදිණ්ණං අනිදස්සනං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං, ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදිණ්ණං අනිදස්සනං.

904. කතමං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං සනිදස්සනං? න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං – ඉදං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං සනිදස්සනං.

905. කතමං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං අනිදස්සනං? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා , යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං අනිදස්සනං.

906. කතමං තං රූපං උපාදිණ්ණං සප්පටිඝං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං උපාදිණ්ණං සප්පටිඝං.

907. කතමං තං රූපං උපාදිණ්ණං අප්පටිඝං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදිණ්ණං අප්පටිඝං.

908. කතමං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං සප්පටිඝං? සද්දායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං සප්පටිඝං.

909. කතමං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං අප්පටිඝං? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං අප්පටිඝං.

910. කතමං තං රූපං උපාදිණ්ණං මහාභූතං? කම්මස්ස කතත්තා ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු – ඉදං තං රූපං උපාදිණ්ණං මහාභූතං.

911. කතමං තං රූපං උපාදිණ්ණං න මහාභූතං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදිණ්ණං න මහාභූතං.

912. කතමං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං මහාභූතං? න කම්මස්ස කතත්තා ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු – ඉදං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං මහාභූතං.

913. කතමං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං න මහාභූතං? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං අනුපාදිණ්ණං න මහාභූතං.

914. කතමං තං රූපං උපාදිණ්ණං ඔළාරිකං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං උපාදිණ්ණං ඔළාරිකං.

915. කතමං තං රූපං උපාදිණ්ණං සුඛුමං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදිණ්ණං සුඛුමං.

916. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං ඔළාරිකං? සද්දායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං ඔළාරිකං.

917. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං සුඛුමං? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං සුඛුමං.

918. කතමං තං රූපං උපාදින්නං දූරෙ? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදින්නං දූරෙ.

919. කතමං තං රූපං උපාදින්නං සන්තිකෙ? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං උපාදින්නං සන්තිකෙ.

920. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං දූරෙ? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං දූරෙ.

921. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං සන්තිකෙ? සද්දායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං සන්තිකෙ.

922. කතමං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං සනිදස්සනං? කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං – ඉදං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං සනිදස්සනං.

923. කතමං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං අනිදස්සනං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං, ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං අනිදස්සනං.

924. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං සනිදස්සනං? න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං – ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං සනිදස්සනං.

925. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං අනිදස්සනං? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං අනිදස්සනං.

926. කතමං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං සප්පටිඝං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං සප්පටිඝං.

927. කතමං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං අප්පටිඝං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං අප්පටිඝං.

928. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං සප්පටිඝං? සද්දායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං සප්පටිඝං.

929. කතමං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං අප්පටිඝං? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං අප්පටිඝං.

930. කතමං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං මහාභූතං? කම්මස්ස කතත්තා ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු – ඉදං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං මහාභූතං .

931. කතමං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං න මහාභූතං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං න මහාභූතං.

932. කතමං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං මහාභූතං? න කම්මස්ස කතත්තා ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු – ඉදං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං මහාභූතං.

933. කතමං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං න මහාභූතං? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං න මහාභූතං.

934. කතමං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං ඔළාරිකං? චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං ඔළාරිකං.

935. කතමං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං සුඛුමං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං සුඛුමං.

936. කතමං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං ඔළාරිකං? සද්දායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං ඔළාරිකං.

937. කතමං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං සුඛුමං? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං සුඛුමං.

938. කතමං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං දූරෙ? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං දූරෙ.

939. කතමං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං සන්තිකෙ චක්ඛායතනං…පෙ…. කායායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං සන්තිකෙ.

940. කතමං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං දූරෙ? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං දූරෙ.

941. කතමං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං සන්තිකෙ? සද්දායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං සන්තිකෙ.

942. කතමං තං රූපං සප්පටිඝං ඉන්ද්‍රියං? චක්ඛුන්ද්‍රියං…පෙ…. කායින්ද්‍රියං – ඉදං තං රූපං සප්පටිඝං ඉන්ද්‍රියං.

943. කතමං තං රූපං සප්පටිඝං න ඉන්ද්‍රියං? රූපායතනං…පෙ…. ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං සප්පටිඝං න ඉන්ද්‍රියං.

944. කතමං තං රූපං අප්පටිඝං ඉන්ද්‍රියං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තං රූපං අප්පටිඝං ඉන්ද්‍රියං.

945. කතමං තං රූපං අප්පටිඝං න ඉන්ද්‍රියං? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං අප්පටිඝං න ඉන්ද්‍රියං.

946. කතමං තං රූපං සප්පටිඝං මහාභූතං? ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං සප්පටිඝං මහාභූතං.

947. කතමං තං රූපං සප්පටිඝං න මහාභූතං? චක්ඛායතනං…පෙ…. රසායතනං – ඉදං තං රූපං සප්පටිඝං න මහාභූතං.

948. කතමං තං රූපං අප්පටිඝං මහාභූතං? ආපොධාතු – ඉදං තං රූපං අප්පටිඝං මහාභූතං.

949. කතමං තං රූපං අප්පටිඝං න මහාභූතං? ඉත්ථින්ද්‍රියං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං අප්පටිඝං න මහාභූතං.

950. කතමං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං ඔළාරිකං? චක්ඛුන්ද්‍රියං…පෙ…. කායින්ද්‍රියං – ඉදං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං ඔළාරිකං.

951. කතමං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං සුඛුමං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං සුඛුමං.

952. කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං ඔළාරිකං? රූපායතනං…පෙ…. ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං ඔළාරිකං.

953. කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං සුඛුමං? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං සුඛුමං.

954. කතමං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං දූරෙ? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං දූරෙ.

955. කතමං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං සන්තිකෙ? චක්ඛුන්ද්‍රියං…පෙ…. කායින්ද්‍රියං – ඉදං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං සන්තිකෙ.

956. කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං දූරෙ? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං දූරෙ.

957. කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං සන්තිකෙ? රූපායතනං…පෙ…. ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං සන්තිකෙ.

958. කතමං තං රූපං මහාභූතං ඔළාරිකං? ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං මහාභූතං ඔළාරිකං.

959. කතමං තං රූපං මහාභූතං සුඛුමං? ආපොධාතු – ඉදං තං රූපං මහාභූතං සුඛුමං.

960. කතමං තං රූපං න මහාභූතං ඔළාරිකං? චක්ඛායතනං…පෙ…. රසායතනං – ඉදං තං රූපං න මහාභූතං ඔළාරිකං.

961. කතමං තං රූපං න මහාභූතං සුඛුමං? ඉත්ථින්ද්‍රියං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න මහාභූතං සුඛුමං.

962. කතමං තං රූපං මහාභූතං දූරෙ? ආපොධාතු – ඉදං තං රූපං මහාභූතං දූරෙ.

963. කතමං තං රූපං මහාභූතං සන්තිකෙ? ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං මහාභූතං සන්තිකෙ.

964. කතමං තං රූපං න මහාභූතං දූරෙ? ඉත්ථින්ද්‍රියං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න මහාභූතං දූරෙ.

965. කතමං තං රූපං න මහාභූතං සන්තිකෙ? චක්ඛායතනං…පෙ…. රසායතනං – ඉදං තං රූපං න මහාභූතං සන්තිකෙ.

966. රූපායතනං දිට්ඨං, සද්දායතනං සුතං, ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං මුතං, සබ්බං රූපං මනසා විඤ්ඤාතං රූපං.

එවං චතුබ්බිධෙන රූපසඞ්ගහො.

චතුක්කං.

පඤ්චකං

967. කතමං තං රූපං පථවීධාතු? යං කක්ඛළං ඛරගතං [ඛරිගතං (ක.)] කක්ඛළත්තං කක්ඛළභාවො අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා උපාදිණ්ණං වා අනුපාදිණ්ණං වා – ඉදං තං රූපං පථවීධාතු.

968. කතමං තං රූපං ආපොධාතු? යං ආපො ආපොගතං සිනෙහො සිනෙහගතං බන්ධනත්තං රූපස්ස අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා උපාදිණ්ණං වා අනුපාදිණ්ණං වා – ඉදං තං රූපං ආපොධාතු.

969. කතමං තං රූපං තෙජොධාතු? යං තෙජො තෙජොගතං උස්මා උස්මාගතං උසුමං උසුමගතං අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා උපාදිණ්ණං වා අනුපාදිණ්ණං වා – ඉදං තං රූපං තෙජොධාතු.

970. කතමං තං රූපං වායොධාතු? යං වායො වායොගතං ථම්භිතත්තං රූපස්ස අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා උපාදිණ්ණං වා අනුපාදිණ්ණං වා – ඉදං තං රූපං වායොධාතු.

971. කතමං තං රූපං උපාදා? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං උපාදා.

එවං පඤ්චවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

පඤ්චකං.

ඡක්කං

972. රූපායතනං චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සද්දායතනං සොතවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ගන්ධායතනං ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, රසායතනං ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ඵොට්ඨබ්බායතනං කායවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සබ්බං රූපං මනොවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං.

එවං ඡබ්බිධෙන රූපසඞ්ගහො.

ඡක්කං.

සත්තකං

973. රූපායතනං චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සද්දායතනං සොතවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ගන්ධායතනං ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, රසායතනං ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ඵොට්ඨබ්බායතනං කායවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං මනොධාතුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සබ්බං රූපං මනොවිඤ්ඤාණධාතුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං.

එවං සත්තවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

සත්තකං.

අට්ඨකං

974. රූපායතනං චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සද්දායතනං සොතවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ගන්ධායතනං ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, රසායතනං ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, මනාපියො ඵොට්ඨබ්බො සුඛසම්ඵස්සො කායවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, අමනාපියො ඵොට්ඨබ්බො දුක්ඛසම්ඵස්සො කායවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං මනොධාතුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සබ්බං රූපං මනොවිඤ්ඤාණධාතුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං.

එවං අට්ඨවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

අට්ඨකං.

නවකං

975. කතමං තං රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො…පෙ…. සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො – ඉදං තං රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං .

976. කතමං තං රූපං සොතින්ද්‍රියං…පෙ.… ඝානින්ද්‍රියං…පෙ.… ජිව්හින්ද්‍රියං…පෙ.… කායින්ද්‍රියං …පෙ.… ඉත්ථින්ද්‍රියං…පෙ.… පුරිසින්ද්‍රියං…පෙ.… ජීවිතින්ද්‍රියං? යො තෙසං රූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තං රූපං ජීවිතින්ද්‍රියං.

977. කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං? රූපායතනං…පෙ.… කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං.

එවං නවවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

නවකං.

දසකං

978. කතමං තං රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො…පෙ.… සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො – ඉදං තං රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං.

979. කතමං තං රූපං සොතින්ද්‍රියං…පෙ.… ඝානින්ද්‍රියං…පෙ.… ජිව්හින්ද්‍රියං…පෙ.… කායින්ද්‍රියං…පෙ.… ඉත්ථින්ද්‍රියං…පෙ.… පුරිසින්ද්‍රියං…පෙ.… ජීවිතින්ද්‍රියං? යො තෙසං රූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං – ඉදං තං රූපං ජීවිතින්ද්‍රියං.

980. කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං සප්පටිඝං? රූපායතනං…පෙ.… ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං සප්පටිඝං.

981. කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං අප්පටිඝං? කායවිඤ්ඤත්ති…පෙ.… කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං අප්පටිඝං.

එවං දසවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

දසකං.

එකාදසකං

982. කතමං තං රූපං චක්ඛායතනං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො…පෙ.… සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො – ඉදං තං රූපං චක්ඛායතනං .

983. කතමං තං රූපං සොතායතනං…පෙ.… ඝානායතනං…පෙ.… ජිව්හායතනං…පෙ.… කායායතනං…පෙ.… රූපායතනං…පෙ.… සද්දායතනං…පෙ.… ගන්ධායතනං…පෙ.… රසායතනං…පෙ.… ඵොට්ඨබ්බායතනං? පථවීධාතු…පෙ.… ඵොට්ඨබ්බධාතු පෙසා – ඉදං තං රූපං ඵොට්ඨබ්බායතනං.

984. කතමං තං රූපං අනිදස්සනං අප්පටිඝං ධම්මායතනපරියාපන්නං? ඉත්ථින්ද්‍රියං…පෙ.… කබළීකාරො ආහාරො – ඉදං තං රූපං අනිදස්සනං අප්පටිඝං ධම්මායතනපරියාපන්නං.

එවං එකාදසවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

එකාදසකං.

අට්ඨමභාණවාරො.

රූපවිභත්ති.

රූපකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

3. නික්ඛෙපකණ්ඩං

තිකනික්ඛෙපං

985. කතමෙ ධම්මා කුසලා? තීණි කුසලමූලානි – අලොභො, අදොසො, අමොහො; තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; තංසමුට්ඨානං කායකම්මං, වචීකම්මං, මනොකම්මං – ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

986. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? තීණි අකුසලමූලානි – ලොභො, දොසො, මොහො; තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා; තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; තංසමුට්ඨානං කායකම්මං, වචීකම්මං, මනොකම්මං – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

987. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; යෙ ච ධම්මා කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

988. කතමෙ ධම්මා සුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා? සුඛභූමියං කාමාවචරෙ, රූපාවචරෙ, අපරියාපන්නෙ, සුඛං වෙදනං ඨපෙත්වා; තංසම්පයුත්තො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා.

989. කතමෙ ධම්මා දුක්ඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා? දුක්ඛභූමියං කාමාවචරෙ, දුක්ඛං වෙදනං ඨපෙත්වා; තංසම්පයුත්තො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා දුක්ඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා .

990. කතමෙ ධම්මා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා? අදුක්ඛමසුඛභූමියං කාමාවචරෙ, රූපාවචරෙ, අරූපාවචරෙ, අපරියාපන්නෙ, අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං ඨපෙත්වා; තංසම්පයුත්තො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා.

991. කතමෙ ධම්මා විපාකා? කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා විපාකා.

992. කතමෙ ධම්මා විපාකධම්මධම්මා? කුසලාකුසලා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා විපාකධම්මධම්මා.

993. කතමෙ ධම්මා නෙවවිපාකනවිපාකධම්මධම්මා? යෙ ච ධම්මා කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නෙවවිපාකනවිපාකධම්මධම්මා.

994. කතමෙ ධම්මා උපාදින්නුපාදානියා? සාසවා කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; යඤ්ච රූපං කම්මස්ස කතත්තා – ඉමෙ ධම්මා උපාදින්නුපාදානියා.

995. කතමෙ ධම්මා අනුපාදින්නුපාදානියා? සාසවා කුසලාකුසලා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; යෙ ච ධම්මා කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා; යඤ්ච රූපං න කම්මස්ස කතත්තා – ඉමෙ ධම්මා අනුපාදින්නුපාදානියා.

996. කතමෙ ධම්මා අනුපාදින්නඅනුපාදානියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අනුපාදින්නඅනුපාදානියා.

997. කතමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨසංකිලෙසිකා? තීණි අකුසලමූලානි – ලොභො, දොසො, මොහො; තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා; තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; තංසමුට්ඨානං කායකම්මං, වචීකම්මං, මනොකම්මං – ඉමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨසංකිලෙසිකා.

998. කතමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨසංකිලෙසිකා? සාසවා කුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො, වෙදනාක්ඛන්ධො , සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨසංකිලෙසිකා.

999. කතමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨඅසංකිලෙසිකා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨඅසංකිලෙසිකා.

1000. කතමෙ ධම්මා සවිතක්කසවිචාරා? සවිතක්කසවිචාරභූමියං කාමාවචරෙ, රූපාවචරෙ, අපරියාපන්නෙ , විතක්කවිචාරෙ ඨපෙත්වා; තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සවිතක්කසවිචාරා.

1001. කතමෙ ධම්මා අවිතක්කවිචාරමත්තා? අවිතක්කවිචාරමත්තභූමියං රූපාවචරෙ, අපරියාපන්නෙ, විචාරං ඨපෙත්වා; තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා අවිතක්කවිචාරමත්තා.

1002. කතමෙ ධම්මා අවිතක්කඅවිචාරා? අවිතක්කඅවිචාරභූමියං කාමාවචරෙ, රූපාවචරෙ , අරූපාවචරෙ, අපරියාපන්නෙ; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අවිතක්කඅවිචාරා.

1003. කතමෙ ධම්මා පීතිසහගතා? පීතිභූමියං කාමාවචරෙ, රූපාවචරෙ, අපරියාපන්නෙ , පීතිං ඨපෙත්වා; තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා පීතිසහගතා.

1004. කතමෙ ධම්මා සුඛසහගතා? සුඛභූමියං කාමාවචරෙ, රූපාවචරෙ, අපරියාපන්නෙ, සුඛං ඨපෙත්වා; තංසම්පයුත්තො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සුඛසහගතා.

1005. කතමෙ ධම්මා උපෙක්ඛාසහගතා? උපෙක්ඛාභූමියං කාමාවචරෙ, රූපාවචරෙ, අරූපාවචරෙ, අපරියාපන්නෙ, උපෙක්ඛං ඨපෙත්වා; තංසම්පයුත්තො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා උපෙක්ඛාසහගතා.

1006. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා? තීණි සංයොජනානි – සක්කායදිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බතපරාමාසො.

1007. තත්ථ කතමා සක්කායදිට්ඨි? ඉධ අස්සුතවා පුථුජ්ජනො අරියානං අදස්සාවී අරියධම්මස්ස අකොවිදො අරියධම්මෙ අවිනීතො සප්පුරිසානං අදස්සාවී සප්පුරිසධම්මස්ස අකොවිදො සප්පුරිසධම්මෙ අවිනීතො රූපං අත්තතො සමනුපස්සති, රූපවන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා රූපං, රූපස්මිං වා අත්තානං. වෙදනං අත්තතො සමනුපස්සති, වෙදනාවන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා වෙදනං, වෙදනාය වා අත්තානං. සඤ්ඤං අත්තතො සමනුපස්සති, සඤ්ඤාවන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා සඤ්ඤං, සඤ්ඤාය වා අත්තානං. සඞ්ඛාරෙ අත්තතො සමනුපස්සති, සඞ්ඛාරවන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා සඞ්ඛාරෙ, සඞ්ඛාරෙසු වා අත්තානං. විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති, විඤ්ඤාණවන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණස්මිං වා අත්තානං. යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං [දිට්ඨිවිසූකායිතං (සී.)] දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසංයොජනං ගාහො පටිග්ගාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති සක්කායදිට්ඨි.

1008. තත්ථ කතමා විචිකිච්ඡා? සත්ථරි කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, ධම්මෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, සඞ්ඝෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, සික්ඛාය කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, පුබ්බන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, අපරන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, පුබ්බන්තාපරන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති. යා එවරූපා කඞ්ඛා කඞ්ඛායනා කඞ්ඛායිතත්තං විමති විචිකිච්ඡා ද්වෙළ්හකං ද්වෙධාපථො සංසයො අනෙකංසග්ගාහො ආසප්පනා පරිසප්පනා අපරියොගාහනා ථම්භිතත්තං චිත්තස්ස මනොවිලෙඛො – අයං වුච්චති විචිකිච්ඡා.

1009. තත්ථ කතමො සීලබ්බතපරාමාසො? ඉතො බහිද්ධා සමණබ්‍රාහ්මණානං ‘සීලෙන සුද්ධි, වතෙන සුද්ධි, සීලබ්බතෙන සුද්ධී’ති යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසංයොජනං ගාහො පටිග්ගාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති සීලබ්බතපරාමාසො.

1010. ඉමානි තීණි සංයොජනානි; තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා; තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; තංසමුට්ඨානං කායකම්මං වචීකම්මං මනොකම්මං – ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා.

1011. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා? අවසෙසො ලොභො, දොසො, මොහො; තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා; තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; තංසමුට්ඨානං කායකම්මං, වචීකම්මං, මනොකම්මං – ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා.

1012. කතමෙ ධම්මා නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බා? කුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො ; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බා.

1013. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා? තීණි සංයොජනානි – සක්කායදිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බතපරාමාසො.

1014. තත්ථ කතමා සක්කායදිට්ඨි…පෙ…. අයං වුච්චති සක්කායදිට්ඨි.

1015. තත්ථ කතමා විචිකිච්ඡා…පෙ…. අයං වුච්චති විචිකිච්ඡා.

1016. තත්ථ කතමො සීලබ්බතපරාමාසො…පෙ…. අයං වුච්චති සීලබ්බතපරාමාසො.

1017. ඉමානි තීණි සංයොජනානි; තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා; තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; තංසමුට්ඨානං කායකම්මං, වචීකම්මං, මනොකම්මං – ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා. තීණි සංයොජනානි – සක්කායදිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බතපරාමාසො – ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා. තදෙකට්ඨො ලොභො, දොසො, මොහො – ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතූ. තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා; තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; තංසමුට්ඨානං කායකම්මං, වචීකම්මං, මනොකම්මං – ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා.

1018. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා? අවසෙසො ලොභො, දොසො, මොහො – ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතූ. තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා; තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; තංසමුට්ඨානං කායකම්මං, වචීකම්මං, මනොකම්මං – ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා.

1019. කතමෙ ධම්මා නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා.

1020. කතමෙ ධම්මා ආචයගාමිනො? සාසවා කුසලාකුසලා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා ආචයගාමිනො.

1021. කතමෙ ධම්මා අපචයගාමිනො? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා – ඉමෙ ධම්මා අපචයගාමිනො.

1022. කතමෙ ධම්මා නෙව ආචයගාමී න අපචයගාමිනො? කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා ; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; යෙ ච ධම්මා කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නෙව ආචයගාමී න අපචයගාමිනො.

1023. කතමෙ ධම්මා සෙක්ඛා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, හෙට්ඨිමානි ච තීණි සාමඤ්ඤඵලානි – ඉමෙ ධම්මා සෙක්ඛා.

1024. කතමෙ ධම්මා අසෙක්ඛා? උපරිට්ඨිමං [උපරිමං (ස්‍යා.)] අරහත්තඵලං – ඉමෙ ධම්මා අසෙක්ඛා.

1025. කතමෙ ධම්මා නෙවසෙක්ඛනාසෙක්ඛා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා, අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නෙවසෙක්ඛනාසෙක්ඛා.

1026. කතමෙ ධම්මා පරිත්තා? සබ්බෙව කාමාවචරා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා පරිත්තා.

1027. කතමෙ ධම්මා මහග්ගතා? රූපාවචරා, අරූපාවචරා, කුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා මහග්ගතා.

1028. කතමෙ ධම්මා අප්පමාණා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අප්පමාණා.

1029. කතමෙ ධම්මා පරිත්තාරම්මණා? පරිත්තෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා පරිත්තාරම්මණා.

1030. කතමෙ ධම්මා මහග්ගතාරම්මණා? මහග්ගතෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා මහග්ගතාරම්මණා.

1031. කතමෙ ධම්මා අප්පමාණාරම්මණා? අප්පමාණෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අප්පමාණාරම්මණා.

1032. කතමෙ ධම්මා හීනා? තීණි අකුසලමූලානි – ලොභො, දොසො, මොහො; තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා; තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ.... විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; තංසමුට්ඨානං කායකම්මං, වචීකම්මං, මනොකම්මං – ඉමෙ ධම්මා හීනා.

1033. කතමෙ ධම්මා මජ්ඣිමා? සාසවා කුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, රූපක්ඛන්ධො…පෙ.... විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා මජ්ඣිමා.

1034. කතමෙ ධම්මා පණීතා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා පණීතා.

1035. කතමෙ ධම්මා මිච්ඡත්තනියතා? පඤ්ච කම්මානි ආනන්තරිකානි, යා ච මිච්ඡාදිට්ඨිනියතා – ඉමෙ ධම්මා මිච්ඡත්තනියතා.

1036. කතමෙ ධම්මා සම්මත්තනියතා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා – ඉමෙ ධම්මා සම්මත්තනියතා.

1037. කතමෙ ධම්මා අනියතා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා, අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ.... විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අනියතා.

1038. කතමෙ ධම්මා මග්ගාරම්මණා? අරියමග්ගං ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා මග්ගාරම්මණා.

1039. කතමෙ ධම්මා මග්ගහෙතුකා? අරියමග්ගසමඞ්ගිස්ස මග්ගඞ්ගානි ඨපෙත්වා; තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ.... විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා මග්ගහෙතුකා. අරියමග්ගසමඞ්ගිස්ස සම්මාදිට්ඨි මග්ගො චෙව හෙතු ච, සම්මාදිට්ඨිං ඨපෙත්වා, තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ.... විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා මග්ගහෙතුකා. අරියමග්ගසමඞ්ගිස්ස අලොභො, අදොසො, අමොහො – ඉමෙ ධම්මා මග්ගහෙතු. තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ.... විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා මග්ගහෙතුකා.

1040. කතමෙ ධම්මා මග්ගාධිපතිනො? අරියමග්ගං අධිපතිං කරිත්වා යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා මග්ගාධිපතිනො. අරියමග්ගසමඞ්ගිස්ස වීමංසාධිපතෙය්‍යං මග්ගං භාවයන්තස්ස වීමංසං ඨපෙත්වා; තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ.... විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා මග්ගාධිපතිනො.

1041. කතමෙ ධම්මා උප්පන්නා? යෙ ධම්මා ජාතා භූතා සඤ්ජාතා නිබ්බත්තා අභිනිබ්බත්තා පාතුභූතා උප්පන්නා සමුප්පන්නා උට්ඨිතා සමුට්ඨිතා උප්පන්නා උප්පන්නංසෙන සඞ්ගහිතා, රූපං [රූපා (බහූසු)], වෙදනා, සඤ්ඤා, සඞ්ඛාරා, විඤ්ඤාණං – ඉමෙ ධම්මා උප්පන්නා.

1042. කතමෙ ධම්මා අනුප්පන්නා? යෙ ධම්මා අජාතා අභූතා අසඤ්ජාතා අනිබ්බත්තා අනභිනිබ්බත්තා අපාතුභූතා අනුප්පන්නා අසමුප්පන්නා අනුට්ඨිතා අසමුට්ඨිතා අනුප්පන්නා අනුප්පන්නංසෙන සඞ්ගහිතා, රූපං, වෙදනා, සඤ්ඤා, සඞ්ඛාරා, විඤ්ඤාණං – ඉමෙ ධම්මා අනුප්පන්නා.

1043. කතමෙ ධම්මා උප්පාදිනො? කුසලාකුසලානං ධම්මානං අවිපක්කවිපාකානං විපාකා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ.... විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; යඤ්ච රූපං කම්මස්ස කතත්තා උප්පජ්ජිස්සති – ඉමෙ ධම්මා උප්පාදිනො.

1044. කතමෙ ධම්මා අතීතා? යෙ ධම්මා අතීතා නිරුද්ධා විගතා විපරිණතා අත්ථඞ්ගතා අබ්භත්ථඞ්ගතා උප්පජ්ජිත්වා විගතා අතීතා අතීතංසෙන සඞ්ගහිතා, රූපං, වෙදනා, සඤ්ඤා, සඞ්ඛාරා, විඤ්ඤාණං – ඉමෙ ධම්මා අතීතා.

1045. කතමෙ ධම්මා අනාගතා? යෙ ධම්මා අජාතා අභූතා අසඤ්ජාතා අනිබ්බත්තා අනභිනිබ්බත්තා අපාතුභූතා අනුප්පන්නා අසමුප්පන්නා අනුට්ඨිතා අසමුට්ඨිතා අනාගතා අනාගතංසෙන සඞ්ගහිතා, රූපං, වෙදනා, සඤ්ඤා,

සඞ්ඛාරා, විඤ්ඤාණං – ඉමෙ ධම්මා අනාගතා.

1046. කතමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නා? යෙ ධම්මා ජාතා භූතා සඤ්ජාතා නිබ්බත්තා අභිනිබ්බත්තා පාතුභූතා උප්පන්නා සමුප්පන්නා උට්ඨිතා සමුට්ඨිතා පච්චුප්පන්නා පච්චුප්පන්නංසෙන සඞ්ගහිතා, රූපං, වෙදනා, සඤ්ඤා, සඞ්ඛාරා, විඤ්ඤාණං – ඉමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නා.

1047. කතමෙ ධම්මා අතීතාරම්මණා? අතීතෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අතීතාරම්මණා.

1048. කතමෙ ධම්මා අනාගතාරම්මණා? අනාගතෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අනාගතාරම්මණා.

1049. කතමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නාරම්මණා? පච්චුප්පන්නෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නාරම්මණා.

1050. කතමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තා? යෙ ධම්මා තෙසං තෙසං සත්තානං අජ්ඣත්තං පච්චත්තං නියතා පාටිපුග්ගලිකා උපාදිණ්ණා, රූපං, වෙදනා, සඤ්ඤා, සඞ්ඛාරා, විඤ්ඤාණං – ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තා.

1051. කතමෙ ධම්මා බහිද්ධා? යෙ ධම්මා තෙසං තෙසං පරසත්තානං පරපුග්ගලානං අජ්ඣත්තං පච්චත්තං නියතා පාටිපුග්ගලිකා උපාදිණ්ණා, රූපං, වෙදනා, සඤ්ඤා, සඞ්ඛාරා, විඤ්ඤාණං – ඉමෙ ධම්මා බහිද්ධා.

1052. කතමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තබහිද්ධා? තදුභයං – ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තබහිද්ධා.

1053. කතමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තාරම්මණා? අජ්ඣත්තෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තාරම්මණා.

1054. කතමෙ ධම්මා බහිද්ධාරම්මණා? බහිද්ධා ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා බහිද්ධාරම්මණා.

1055. කතමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තබහිද්ධාරම්මණා? අජ්ඣත්තබහිද්ධා ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තබහිද්ධාරම්මණා.

1056. කතමෙ ධම්මා සනිදස්සනසප්පටිඝා? රූපායතනං – ඉමෙ ධම්මා සනිදස්සනසප්පටිඝා.

1057. කතමෙ ධම්මා අනිදස්සනසප්පටිඝා? චක්ඛායතනං, සොතායතනං, ඝානායතනං, ජිව්හායතනං, කායායතනං, සද්දායතනං, ගන්ධායතනං , රසායතනං, ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉමෙ ධම්මා අනිදස්සනසප්පටිඝා.

1058. කතමෙ ධම්මා අනිදස්සනඅප්පටිඝා? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; යඤ්ච රූපං අනිදස්සනං අප්පටිඝං ධම්මායතනපරියාපන්නං; අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අනිදස්සනඅප්පටිඝා.

තිකං.

දුකනික්ඛෙපං

හෙතුගොච්ඡකං

1059. කතමෙ ධම්මා හෙතූ? තයො කුසලහෙතූ, තයො අකුසලහෙතූ, තයො අබ්‍යාකතහෙතූ, නව කාමාවචරහෙතූ ඡ රූපාවචරහෙතූ, ඡ අරූපාවචරහෙතූ, ඡ අපරියාපන්නහෙතූ.

1060. තත්ථ කතමෙ තයො කුසලහෙතූ? අලොභො, අදොසො, අමොහො.

1061. තත්ථ කතමො අලොභො? යො අලොභො අලුබ්භනා අලුබ්භිතත්තං අසාරාගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජිතත්තං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං – අයං වුච්චති අලොභො.

1062. තත්ථ කතමො අදොසො? යො අදොසො අදුස්සනා අදුස්සිතත්තං මෙත්ති මෙත්තායනා මෙත්තායිතත්තං අනුද්දා අනුද්දායනා අනුදායිතත්තං හිතෙසිතා අනුකම්පා අබ්‍යාපාදො අබ්‍යාපජ්ජො අදොසො කුසලමූලං – අයං වුච්චති

අදොසො.

1063. තත්ථ කතමො අමොහො? දුක්ඛෙ ඤාණං, දුක්ඛසමුදයෙ ඤාණං, දුක්ඛනිරොධෙ ඤාණං, දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදාය ඤාණං, පුබ්බන්තෙ ඤාණං, අපරන්තෙ ඤාණං, පුබ්බන්තාපරන්තෙ ඤාණං, ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු ඤාණං, යා එවරූපා පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං වුච්චති අමොහො.

ඉමෙ තයො කුසලහෙතූ.

1064. තත්ථ කතමෙ තයො අකුසලහෙතූ? ලොභො, දොසො, මොහො.

1065. තත්ථ කතමො ලොභො? යො රාගො සාරාගො අනුනයො අනුරොධො නන්දී නන්දීරාගො [නන්දිරාගො (සී.)] චිත්තස්ස සාරාගො ඉච්ඡා මුච්ඡා අජ්ඣොසානං ගෙධො පලිගෙධො සඞ්ගො පඞ්කො එජා මායා ජනිකා සඤ්ජනනී සිබ්බිනී [සිබ්බනී (සී.)] ජාලිනී සරිතා විසත්තිකා සුත්තං විසටා ආයූහිනී [ආයූහනී (සී. ස්‍යා.)] දුතියා පණිධි භවනෙත්ති වනං වනථො සන්ථවො සිනෙහො අපෙක්ඛා පටිබන්ධු ආසා ආසිසනා ආසිසිතත්තං [ආසිංසනා ආසිංසිතත්තං (සී. ස්‍යා.)] රූපාසා සද්දාසා ගන්ධාසා රසාසා ඵොට්ඨබ්බාසා ලාභාසා ධනාසා පුත්තාසා ජීවිතාසා ජප්පා පජප්පා අභිජප්පා ජප්පා ජප්පනා ජප්පිතත්තං ලොලුප්පං ලොලුප්පායනා ලොලුප්පායිතත්තං පුච්ඡඤ්ජිකතා [පුඤ්චිකතා (ස්‍යා.) පුච්ඡිකතා (සී.)] සාධුකම්‍යතා අධම්මරාගො විසමලොභො නිකන්ති නිකාමනා පත්ථනා පිහනා සම්පත්ථනා කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා රූපතණ්හා අරූපතණ්හා නිරොධතණ්හා රූපතණ්හා සද්දතණ්හා ගන්ධතණ්හා රසතණ්හා ඵොට්ඨබ්බතණ්හා ධම්මතණ්හා ඔඝො යොගො ගන්ථො උපාදානං ආවරණං නීවරණං ඡාදනං බන්ධනං උපක්කිලෙසො අනුසයො පරියුට්ඨානං ලතා වෙවිච්ඡං දුක්ඛමූලං දුක්ඛනිදානං දුක්ඛප්පභවො මාරපාසො මාරබළිසං මාරවිසයො තණ්හානදී තණ්හාජාලං තණ්හාගද්දුලං තණ්හාසමුද්දො අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමූලං – අයං වුච්චති ලොභො.

1066. තත්ථ කතමො දොසො? අනත්ථං මෙ අචරීති ආඝාතො ජායති, අනත්ථං මෙ චරතීති ආඝාතො ජායති, අනත්ථං මෙ චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති, පියස්ස මෙ මනාපස්ස අනත්ථං අචරි…පෙ…. අනත්ථං චරති…පෙ…. අනත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති, අප්පියස්ස මෙ අමනාපස්ස අත්ථං අචරි…පෙ…. අත්ථං චරති…පෙ…. අත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති, අට්ඨානෙ වා පන ආඝාතො ජායති. යො එවරූපො චිත්තස්ස ආඝාතො පටිඝාතො පටිඝං පටිවිරොධො කොපො පකොපො සම්පකොපො දොසො පදොසො සම්පදොසො චිත්තස්ස බ්‍යාපත්ති මනොපදොසො කොධො කුජ්ඣනා කුජ්ඣිතත්තං දොසො දුස්සනා දුස්සිතත්තං බ්‍යාපත්ති බ්‍යාපජ්ජනා බ්‍යාපජ්ජිතත්තං විරොධො පටිවිරොධො චණ්ඩික්කං අසුරොපො අනත්තමනතා චිත්තස්ස – අයං වුච්චති දොසො.

1067. තත්ථ කතමො මොහො? දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරොධෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං, පුබ්බන්තෙ අඤ්ඤාණං, අපරන්තෙ අඤ්ඤාණං, පුබ්බන්තාපරන්තෙ අඤ්ඤාණං, ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු අඤ්ඤාණං, යං එවරූපං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො අසම්බොධො අප්පටිවෙධො අසංගාහනා අපරියොගාහනා අසමපෙක්ඛනා අපච්චවෙක්ඛණා අපච්චක්ඛකම්මං දුම්මෙජ්ඣං බාල්‍යං අසම්පජඤ්ඤං මොහො පමොහො සම්මොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජොඝො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරියුට්ඨානං අවිජ්ජාලඞ්ගී මොහො අකුසලමූලං – අයං වුච්චති මොහො.

ඉමෙ තයො අකුසලහෙතූ.

1068. තත්ථ කතමෙ තයො අබ්‍යාකතහෙතූ? කුසලානං වා ධම්මානං විපාකතො කිරියාබ්‍යාකතෙසු වා ධම්මෙසු අලොභො අදොසො අමොහො – ඉමෙ තයො අබ්‍යාකතහෙතූ.

1069. තත්ථ කතමෙ නව කාමාවචරහෙතූ? තයො කුසලහෙතූ, තයො අකුසලහෙතූ, තයො අබ්‍යාකතහෙතූ – ඉමෙ නව කාමාවචරහෙතූ.

1070. තත්ථ කතමෙ ඡ රූපාවචරහෙතූ? තයො කුසලහෙතූ, තයො අබ්‍යාකතහෙතූ – ඉමෙ ඡ රූපාවචරහෙතූ.

1071. තත්ථ කතමෙ ඡ අරූපාවචරහෙතූ? තයො කුසලහෙතූ, තයො අබ්‍යාකතහෙතූ – ඉමෙ ඡ අරූපාවචරහෙතූ.

1072. තත්ථ කතමෙ ඡ අපරියාපන්නහෙතූ? තයො කුසලහෙතූ, තයො අබ්‍යාකතහෙතූ – ඉමෙ ඡ අපරියාපන්නහෙතූ.

1073. තත්ථ කතමෙ තයො කුසලහෙතූ? අලොභො, අදොසො, අමොහො.

1074. තත්ථ කතමො අලොභො? යො අලොභො අලුබ්භනා අලුබ්භිතත්තං අසාරාගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජිතත්තං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං – අයං වුච්චති අලොභො.

1075. තත්ථ කතමො අදොසො? යො අදොසො අදුස්සනා අදුස්සිතත්තං…පෙ…. අබ්‍යාපාදො අබ්‍යාපජ්ජො අදොසො කුසලමූලං – අයං වුච්චති අදොසො.

1076. තත්ථ කතමො අමොහො ? දුක්ඛෙ ඤාණං, දුක්ඛසමුදයෙ ඤාණං, දුක්ඛනිරොධෙ ඤාණං, දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදාය ඤාණං, පුබ්බන්තෙ ඤාණං, අපරන්තෙ ඤාණං, පුබ්බන්තාපරන්තෙ ඤාණං, ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු ඤාණං, යා එවරූපා පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරී මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං – අයං වුච්චති අමොහො.

ඉමෙ තයො කුසලහෙතූ.

1077. තත්ථ කතමෙ තයො අබ්‍යාකතහෙතූ? කුසලානං ධම්මානං විපාකතො අලොභො අදොසො අමොහො – ඉමෙ තයො අබ්‍යාකතහෙතූ. ඉමෙ ඡ අපරියාපන්නහෙතූ – ඉමෙ ධම්මා හෙතූ.

1078. කතමෙ ධම්මා න හෙතූ? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා, අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා න හෙතූ.

1079. කතමෙ ධම්මා සහෙතුකා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සහෙතුකා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සහෙතුකා .

1080. කතමෙ ධම්මා අහෙතුකා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා අහෙතුකා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අහෙතුකා.

1081. කතමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා.

1082. කතමෙ ධම්මා හෙතුවිප්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා හෙතුවිප්පයුත්තා.

1083. කතමෙ ධම්මා හෙතූ චෙව සහෙතුකා ච? ලොභො මොහෙන හෙතු චෙව සහෙතුකො ච, මොහො ලොභෙන හෙතු චෙව සහෙතුකො ච, දොසො මොහෙන හෙතු චෙව සහෙතුකො ච, මොහො දොසෙන හෙතු චෙව සහෙතුකො ච; අලොභො අදොසො අමොහො, තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං හෙතූ චෙව සහෙතුකා ච – ඉමෙ ධම්මා හෙතූ චෙව සහෙතුකා ච.

1084. කතමෙ ධම්මා සහෙතුකා චෙව න ච හෙතූ? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සහෙතුකා තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා, වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සහෙතුකා චෙව න ච හෙතූ.

1085. කතමෙ ධම්මා හෙතූ චෙව හෙතුසම්පයුත්තා ච? ලොභො මොහෙන හෙතු චෙව හෙතුසම්පයුත්තො ච, මොහො ලොභෙන හෙතු චෙව හෙතුසම්පයුත්තො ච, දොසො මොහෙන හෙතු චෙව හෙතුසම්පයුත්තො ච, මොහො දොසෙන හෙතු චෙව හෙතුසම්පයුත්තො ච; අලොභො අදොසො අමොහො , තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං හෙතූ චෙව හෙතුසම්පයුත්තා ච – ඉමෙ ධම්මා හෙතූ චෙව හෙතුසම්පයුත්තා ච.

1086. කතමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා චෙව න ච හෙතූ? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා, වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා චෙව න ච හෙතූ.

1087. කතමෙ ධම්මා න හෙතූ සහෙතුකා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා න හෙතූ සහෙතුකා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා න හෙතූ සහෙතුකා.

1088. කතමෙ ධම්මා න හෙතූ අහෙතුකා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා න හෙතූ අහෙතුකා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ.… විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා න හෙතූ අහෙතුකා.

චූළන්තරදුකං

1089. කතමෙ ධම්මා සප්පච්චයා? පඤ්චක්ඛන්ධා – රූපක්ඛන්ධො, වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො , සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සප්පච්චයා.

1090. කතමෙ ධම්මා අප්පච්චයා? අසඞ්ඛතා ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අප්පච්චයා.

1091. කතමෙ ධම්මා සඞ්ඛතා? යෙව තෙ ධම්මා සප්පච්චයා, තෙව තෙ ධම්මා සඞ්ඛතා.

1092. කතමෙ ධම්මා අසඞ්ඛතා? යො එව සො ධම්මො අප්පච්චයො, සො එව සො ධම්මො අසඞ්ඛතො.

1093. කතමෙ ධම්මා සනිදස්සනා? රූපායතනං – ඉමෙ ධම්මා සනිදස්සනා .

1094. කතමෙ ධම්මා අනිදස්සනා? චක්ඛායතනං…පෙ.… ඵොට්ඨබ්බායතනං, වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ.… විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, යඤ්ච රූපං අනිදස්සනං අප්පටිඝං ධම්මායතනපරියාපන්නං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අනිදස්සනා.

1095. කතමෙ ධම්මා සප්පටිඝා? චක්ඛායතනං…පෙ.… ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉමෙ ධම්මා සප්පටිඝා.

1096. කතමෙ ධම්මා අප්පටිඝා? වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ.… විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, යඤ්ච රූපං අනිදස්සනං අප්පටිඝං ධම්මායතනපරියාපන්නං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අප්පටිඝා.

1097. කතමෙ ධම්මා රූපිනො? චත්තාරො ච මහාභූතා චතුන්නඤ්ච මහාභූතානං උපාදාය රූපං – ඉමෙ ධම්මා රූපිනො.

1098. කතමෙ ධම්මා අරූපිනො? වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ.… විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අරූපිනො.

1099. කතමෙ ධම්මා ලොකියා? සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, රූපක්ඛන්ධො…පෙ.… විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා ලොකියා.

1100. කතමෙ ධම්මා ලොකුත්තරා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා ලොකුත්තරා.

1101. කතමෙ ධම්මා කෙනචි විඤ්ඤෙය්‍යා, කෙනචි න විඤ්ඤෙය්‍යා? යෙ තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා , න තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා

සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා. යෙ තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ වා පන තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා, න තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා. ඉමෙ ධම්මා කෙනචි විඤ්ඤෙය්‍යා කෙනචි න විඤ්ඤෙය්‍යා.

ආසවගොච්ඡකං

1102. කතමෙ ධම්මා ආසවා? චත්තාරො ආසවා – කාමාසවො, භවාසවො, දිට්ඨාසවො, අවිජ්ජාසවො.

1103. තත්ථ කතමො කාමාසවො? යො කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමරාගො කාමනන්දී කාමතණ්හා කාමසිනෙහො කාමපරිළාහො කාමමුච්ඡා කාමජ්ඣොසානං – අයං වුච්චති කාමාසවො.

1104. තත්ථ කතමො භවාසවො? යො භවෙසු භවඡන්දො [භවච්ඡන්දො (සී. ස්‍යා.)] භවරාගො භවනන්දී භවතණ්හා භවසිනෙහො භවපරිළාහො භවමුච්ඡා භවජ්ඣොසානං – අයං වුච්චති භවාසවො.

1105. තත්ථ කතමො දිට්ඨාසවො? සස්සතො ලොකොති වා, අසස්සතො ලොකොති වා, අන්තවා ලොකොති වා, අනන්තවා ලොකොති වා, තං ජීවං තං සරීරන්ති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා, හොති තථාගතො පරං මරණාති වා, න හොති තථාගතො පරං මරණාති වා, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරං මරණාති වා, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරං මරණාති වා; යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසංයොජනං ගාහො පටිග්ගාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති දිට්ඨාසවො. සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨාසවො.

1106. තත්ථ කතමො අවිජ්ජාසවො? දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරොධෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං , පුබ්බන්තෙ අඤ්ඤාණං, අපරන්තෙ අඤ්ඤාණං, පුබ්බන්තාපරන්තෙ අඤ්ඤාණං, ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු අඤ්ඤාණං꞉ යං එවරූපං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො අසම්බොධො අප්පටිවෙධො අසංගාහනා අපරියොගාහනා අසමපෙක්ඛනා අපච්චවෙක්ඛණා අපච්චක්ඛකම්මං දුම්මෙජ්ඣං බාල්‍යං අසම්පජඤ්ඤං මොහො පමොහො සම්මොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජොඝො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරියුට්ඨානං අවිජ්ජාලඞ්ගී මොහො අකුසලමූලං – අයං වුච්චති අවිජ්ජාසවො.

ඉමෙ ධම්මා ආසවා.

1107. කතමෙ ධම්මා නො ආසවා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ.… විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නො ආසවා.

1108. කතමෙ ධම්මා සාසවා? කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ.… විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සාසවා.

1109. කතමෙ ධම්මා අනාසවා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අනාසවා.

1110. කතමෙ ධම්මා ආසවසම්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ.… විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා ආසවසම්පයුත්තා.

1111. කතමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ.… විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා.

1112. කතමෙ ධම්මා ආසවා චෙව සාසවා ච? තෙයෙව ආසවා ආසවා චෙව සාසවා ච.

1113. කතමෙ ධම්මා සාසවා චෙව නො ච ආසවා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සාසවා, තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා , අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ.…

විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සාසවා චෙව නො ච ආසවා.

1114. කතමෙ ධම්මා ආසවා චෙව ආසවසම්පයුත්තා ච? කාමාසවො අවිජ්ජාසවෙන ආසවො චෙව ආසවසම්පයුත්තො ච, අවිජ්ජාසවො කාමාසවෙන ආසවො චෙව ආසවසම්පයුත්තො ච, භවාසවො අවිජ්ජාසවෙන ආසවො චෙව ආසවසම්පයුත්තො ච, අවිජ්ජාසවො භවාසවෙන ආසවො චෙව ආසවසම්පයුත්තො ච, දිට්ඨාසවො අවිජ්ජාසවෙන ආසවො චෙව ආසවසම්පයුත්තො ච, අවිජ්ජාසවො දිට්ඨාසවෙන ආසවො චෙව ආසවසම්පයුත්තො ච – ඉමෙ ධම්මා ආසවා චෙව ආසවසම්පයුත්තා ච.

1115. කතමෙ ධම්මා ආසවසම්පයුත්තා චෙව නො ච ආසවා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා, තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා ආසවසම්පයුත්තා චෙව නො ච ආසවා.

1116. කතමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා සාසවා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, රූපක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා සාසවා.

1117. කතමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා අනාසවා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා අනාසවා.

නික්ඛෙපකණ්ඩෙ පඨමභාණවාරො.

සංයොජනගොච්ඡකං

1118. කතමෙ ධම්මා සංයොජනා? දස සංයොජනානි – කාමරාගසංයොජනං, පටිඝසංයොජනං , මානසංයොජනං, දිට්ඨිසංයොජනං, විචිකිච්ඡාසංයොජනං, සීලබ්බතපරාමාසසංයොජනං, භවරාගසංයොජනං, ඉස්සාසංයොජනං, මච්ඡරියසංයොජනං, අවිජ්ජාසංයොජනං.

1119. තත්ථ කතමං කාමරාගසංයොජනං? යො කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමරාගො කාමනන්දී කාමතණ්හා කාමසිනෙහො කාමපරිළාහො කාමමුච්ඡා කාමජ්ඣොසානං – ඉදං වුච්චති කාමරාගසංයොජනං.

1120. තත්ථ කතමං පටිඝසංයොජනං? අනත්ථං මෙ අචරීති ආඝාතො ජායති, අනත්ථං මෙ චරතීති ආඝාතො ජායති, අනත්ථං මෙ චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති, පියස්ස මෙ මනාපස්ස අනත්ථං අචරි…පෙ…. අනත්ථං චරති…පෙ.… අනත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති, අප්පියස්ස මෙ අමනාපස්ස අත්ථං අචරි…පෙ…. අත්ථං චරති…පෙ…. අත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති, අට්ඨානෙ වා පන ආඝාතො ජායති. යො එවරූපො චිත්තස්ස ආඝාතො පටිඝාතො පටිඝං පටිවිරොධො කොපො පකොපො සම්පකොපො දොසො පදොසො සම්පදොසො චිත්තස්ස බ්‍යාපත්ති මනොපදොසො කොධො කුජ්ඣනා කුජ්ඣිතත්තං දොසො දුස්සනා දුස්සිතත්තං බ්‍යාපත්ති බ්‍යාපජ්ජනා බ්‍යාපජ්ජිතත්තං විරොධො පටිවිරොධො චණ්ඩික්කං අසුරොපො අනත්තමනතා චිත්තස්ස – ඉදං වුච්චති පටිඝසංයොජනං.

1121. තත්ථ කතමං මානසංයොජනං? සෙය්‍යොහමස්මීති මානො, සදිසොහමස්මීති මානො, හීනොහමස්මීති මානො. යො එවරූපො මානො මඤ්ඤනා මඤ්ඤිතත්තං උන්නති උන්නමො [උණ්ණති උණ්ණාමො (ස්‍යා.)] ධජො සම්පග්ගාහො කෙතුකම්‍යතා චිත්තස්ස – ඉදං වුච්චති මානසංයොජනං.

1122. තත්ථ කතමං දිට්ඨිසංයොජනං? සස්සතො ලොකොති වා, අසස්සතො ලොකොති වා, අන්තවා ලොකොති වා, අනන්තවා ලොකොති වා, තං ජීවං තං සරීරන්ති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා, හොති තථාගතො පරං මරණාති වා, න හොති තථාගතො පරං මරණාති වා, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරං මරණාති වා, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරං මරණාති වා; යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසංයොජනං ගාහො පටිග්ගාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියාසග්ගාහො – ඉදං වුච්චති දිට්ඨිසංයොජනං. ඨපෙත්වා සීලබ්බතපරාමාසසංයොජනං සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨිසංයොජනං.

1123. තත්ථ කතමං විචිකිච්ඡාසංයොජනං? සත්ථරි කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, ධම්මෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, සඞ්ඝෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, සික්ඛාය කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, පුබ්බන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, අපරන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, පුබ්බන්තාපරන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති; යා එවරූපා කඞ්ඛා කඞ්ඛායනා කඞ්ඛායිතත්තං විමති විචිකිච්ඡා ද්වෙළ්හකං ද්වෙධාපථො සංසයො අනෙකංසග්ගාහො ආසප්පනා පරිසප්පනා අපරියොගාහනා ඡම්භිතත්තං චිත්තස්ස මනොවිලෙඛො – ඉදං වුච්චති විචිකිච්ඡාසංයොජනං.

1124. තත්ථ කතමං සීලබ්බතපරාමාසසංයොජනං? ඉතො බහිද්ධා සමණබ්‍රාහ්මණානං සීලෙන සුද්ධි වතෙන සුද්ධි සීලබ්බතෙන සුද්ධීති; යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසංයොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියාසග්ගාහො – ඉදං වුච්චති සීලබ්බතපරාමාසසංයොජනං.

1125. තත්ථ කතමං භවරාගසංයොජනං? යො භවෙසු භවඡන්දො භවරාගො භවනන්දී භවතණ්හා භවසිනෙහො භවපරිළාහො භවමුච්ඡා භවජ්ඣොසානං – ඉදං වුච්චති භවරාගසංයොජනං.

1126. තත්ථ කතමං ඉස්සාසංයොජනං? යා පරලාභසක්කාරගරුකාරමානනවන්දනපූජනාසු ඉස්සා ඉස්සායනා ඉස්සායිතත්තං උසූයා උසූයනා උසූයිතත්තං [උස්සුයා උස්සුයනා උස්සුයිතත්තං (ක.)] – ඉදං වුච්චති ඉස්සාසංයොජනං.

1127. තත්ථ කතමං මච්ඡරියසංයොජනං? පඤ්ච මච්ඡරියානි – ආවාසමච්ඡරියං, කුලමච්ඡරියං, ලාභමච්ඡරියං, වණ්ණමච්ඡරියං, ධම්මමච්ඡරියං. යං එවරූපං මච්ඡෙරං මච්ඡරායනා මච්ඡරායිතත්තං වෙවිච්ඡං කදරියං කටුකඤ්චුකතා අග්ගහිතත්තං චිත්තස්ස – ඉදං වුච්චති මච්ඡරියසංයොජනං.

1128. තත්ථ කතමං අවිජ්ජාසංයොජනං? දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරොධෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං, පුබ්බන්තෙ අඤ්ඤාණං, අපරන්තෙ අඤ්ඤාණං, පුබ්බන්තාපරන්තෙ අඤ්ඤාණං, ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු අඤ්ඤාණං: යං එවරූපං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො අසම්බොධො අප්පටිවෙධො අසංගාහනා අපරියොගාහනා අසමපෙක්ඛනා අපච්චවෙක්ඛණා අපච්චක්ඛකම්මං දුම්මෙජ්ඣං බාල්‍යං අසම්පජඤ්ඤං මොහො පමොහො සම්මොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජොඝො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරියුට්ඨානං අවිජ්ජාලඞ්ගී මොහො අකුසලමූලං – ඉදං වුච්චති අවිජ්ජාසංයොජනං.

ඉමෙ ධම්මා සංයොජනා.

1129. කතමෙ ධම්මා නො සංයොජනා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නො සංයොජනා.

1130. කතමෙ ධම්මා සංයොජනියා? සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සංයොජනියා.

1131. කතමෙ ධම්මා අසංයොජනියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අසංයොජනියා.

1132. කතමෙ ධම්මා සංයොජනසම්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සංයොජනසම්පයුත්තා.

1133. කතමෙ ධම්මා සංයොජනවිප්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා සංයොජනවිප්පයුත්තා.

1134. කතමෙ ධම්මා සංයොජනා චෙව සංයොජනියා ච? තානෙව සංයොජනානි සංයොජනා චෙව සංයොජනියා ච.

1135. කතමෙ ධම්මා සංයොජනියා චෙව නො ච සංයොජනා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සංයොජනියා, තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සංයොජනියා චෙව නො ච සංයොජනා.

1136. කතමෙ ධම්මා සංයොජනා චෙව සංයොජනසම්පයුත්තා ච? කාමරාගසංයොජනං අවිජ්ජාසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජාසංයොජනං කාමරාගසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච, පටිඝසංයොජනං අවිජ්ජාසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජාසංයොජනං පටිඝසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච, මානසංයොජනං අවිජ්ජාසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජාසංයොජනං මානසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච, දිට්ඨිසංයොජනං අවිජ්ජාසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජාසංයොජනං දිට්ඨිසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච, විචිකිච්ඡාසංයොජනං අවිජ්ජාසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජාසංයොජනං

විචිකිච්ඡාසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච, සීලබ්බතපරාමාසසංයොජනං අවිජ්ජාසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජාසංයොජනං සීලබ්බතපරාමාසසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච, භවරාගසංයොජනං අවිජ්ජාසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජාසංයොජනං භවරාගසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච, ඉස්සාසංයොජනං අවිජ්ජාසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජාසංයොජනං ඉස්සාසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච, මච්ඡරියසංයොජනං අවිජ්ජාසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජාසංයොජනං මච්ඡරියසංයොජනෙන සංයොජනඤ්චෙව සංයොජනසම්පයුත්තඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා සංයොජනා චෙව සංයොජනසම්පයුත්තා ච.

1137. කතමෙ ධම්මා සංයොජනසම්පයුත්තා චෙව නො ච සංයොජනා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා, තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සංයොජනසම්පයුත්තා චෙව නො ච සංයොජනා.

1138. කතමෙ ධම්මා සංයොජනවිප්පයුත්තා සංයොජනියා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සංයොජනවිප්පයුත්තා සංයොජනියා.

1139. කතමෙ ධම්මා සංයොජනවිප්පයුත්තා අසංයොජනියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා සංයොජනවිප්පයුත්තා අසංයොජනියා.

ගන්ථගොච්ඡකං

1140. කතමෙ ධම්මා ගන්ථා? චත්තාරො ගන්ථා – අභිජ්ඣා කායගන්ථො, බ්‍යාපාදො කායගන්ථො, සීලබ්බතපරාමාසො කායගන්ථො, ඉදංසච්චාභිනිවෙසො කායගන්ථො.

1141. තත්ථ කතමො අභිජ්ඣා කායගන්ථො? යො රාගො සාරාගො අනුනයො අනුරොධො නන්දී නන්දිරාගො චිත්තස්ස සාරාගො ඉච්ඡා මුච්ඡා අජ්ඣොසානං ගෙධො පලිගෙධො සඞ්ගො පඞ්කො එජා මායා ජනිකා සඤ්ජනනී සිබ්බිනී ජාලිනී සරිතා විසත්තිකා සුත්තං විසටා ආයූහිනී දුතියා පණිධි භවනෙත්ති වනං වනථො සන්ථවො සිනෙහො අපෙක්ඛා පටිබන්ධු ආසා ආසිසනා ආසිසිතත්තං රූපාසා සද්දාසා ගන්ධාසා රසාසා ඵොට්ඨබ්බාසා ලාභාසා ධනාසා පුත්තාසා ජීවිතාසා ජප්පා පජප්පා අභිජප්පා ජප්පා ජප්පනා ජප්පිතත්තං ලොලුප්පං ලොලුප්පායනා ලොලුප්පායිතත්තං පුච්ඡඤ්ජිකතා සාධුකම්‍යතා අධම්මරාගො විසමලොභො නිකන්ති නිකාමනා පත්ථනා පිහනා සම්පත්ථනා කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා රූපතණ්හා අරූපතණ්හා නිරොධතණ්හා රූපතණ්හා සද්දතණ්හා ගන්ධතණ්හා රසතණ්හා ඵොට්ඨබ්බතණ්හා ධම්මතණ්හා ඔඝො යොගො ගන්ථො උපාදානං ආවරණං නීවරණං ඡාදනං බන්ධනං උපක්කිලෙසො අනුසයො පරියුට්ඨානං ලතා වෙවිච්ඡං දුක්ඛමූලං දුක්ඛනිදානං දුක්ඛප්පභවො මාරපාසො මාරබළිසං මාරවිසයො තණ්හානදී තණ්හාජාලං තණ්හාගද්දුලං තණ්හාසමුද්දො අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමූලං – අයං වුච්චති අභිජ්ඣා කායගන්ථො.

1142. තත්ථ කතමො බ්‍යාපාදො කායගන්ථො? අනත්ථං මෙ අචරී ති ආඝාතො ජායති, අනත්ථං මෙ චරතීති ආඝාතො ජායති, අනත්ථං මෙ චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති, පියස්ස මෙ මනාපස්ස අනත්ථං අචරි…පෙ…. අනත්ථං චරති…පෙ…. අනත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති, අප්පියස්ස මෙ අමනාපස්ස අත්ථං අචරි…පෙ…. අත්ථං චරති…පෙ…. අත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති, අට්ඨානෙ වා පන ආඝාතො ජායති. යො එවරූපො චිත්තස්ස ආඝාතො පටිඝාතො පටිඝං පටිවිරොධො කොපො පකොපො සම්පකොපො දොසො පදොසො සම්පදොසො චිත්තස්ස බ්‍යාපත්ති මනොපදොසො කොධො කුජ්ඣනා කුජ්ඣිතත්තං දොසො දුස්සනා දුස්සිතත්තං බ්‍යාපත්ති බ්‍යාපජ්ජනා බ්‍යාපජ්ජිතත්තං විරොධො පටිවිරොධො චණ්ඩික්කං අසුරොපො අනත්තමනතා චිත්තස්ස – අයං වුච්චති බ්‍යාපාදො කායගන්ථො.

1143. තත්ථ කතමො සීලබ්බතපරාමාසො කායගන්ථො? ඉතො බහිද්ධා සමණබ්‍රාහ්මණානං සීලෙන සුද්ධි, වතෙන සුද්ධි, සීලබ්බතෙන සුද්ධීති෴ යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසංයොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති සීලබ්බතපරාමාසො කායගන්ථො.

1144. තත්ථ කතමො ඉදංසච්චාභිනිවෙසො කායගන්ථො? සස්සතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා; අසස්සතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා; අන්තවා ලොකො, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා; අනන්තවා ලොකො, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා; තං ජීවං තං සරීරං, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා; අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා; හොති තථාගතො පරං මරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා; න හොති තථාගතො පරං මරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා; හොති ච න ච හොති

තථාගතො පරං මරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා; නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරං මරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා: යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසංයොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති ඉදංසච්චාභිනිවෙසො කායගන්ථො. ඨපෙත්වා සීලබ්බතපරාමාසං කායගන්ථං සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි ඉදංසච්චාභිනිවෙසො කායගන්ථො.

ඉමෙ ධම්මා ගන්ථා.

1145. කතමෙ ධම්මා නො ගන්ථා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නො ගන්ථා.

1146. කතමෙ ධම්මා ගන්ථනියා? සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා ගන්ථනියා.

1147. කතමෙ ධම්මා අගන්ථනියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අගන්ථනියා.

1148. කතමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා.

1149. කතමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බඤ්ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා.

1150. කතමෙ ධම්මා ගන්ථා චෙව ගන්ථනියා ච? තෙව ගන්ථා ගන්ථා චෙව ගන්ථනියා ච.

1151. කතමෙ ධම්මා ගන්ථනියා චෙව නො ච ගන්ථා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා ගන්ථනියා, තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ. … විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා ගන්ථනියා චෙව නො ච ගන්ථා.

1152. කතමෙ ධම්මා ගන්ථා චෙව ගන්ථසම්පයුත්තා ච? සීලබ්බතපරාමාසො කායගන්ථො අභිජ්ඣාකායගන්ථෙන ගන්ථො චෙව ගන්ථසම්පයුත්තො ච, අභිජ්ඣාකායගන්ථො සීලබ්බතපරාමාසෙන කායගන්ථෙන ගන්ථො චෙව ගන්ථසම්පයුත්තො ච, ඉදංසච්චාභිනිවෙසො කායගන්ථො අභිජ්ඣාකායගන්ථෙන ගන්ථො චෙව ගන්ථසම්පයුත්තො ච, අභිජ්ඣාකායගන්ථො ඉදංසච්චාභිනිවෙසෙන කායගන්ථෙන ගන්ථො චෙව ගන්ථසම්පයුත්තො ච – ඉමෙ ධම්මා ගන්ථා චෙව ගන්ථසම්පයුත්තා ච.

1153. කතමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා චෙව නො ච ගන්ථා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා, තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා චෙව නො ච ගන්ථා.

1154. කතමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා ගන්ථනියා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා ගන්ථනියා.

1155. කතමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා අගන්ථනියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා අගන්ථනියා.

ඔඝගොච්ඡකං

1156. කතමෙ ධම්මා ඔඝා? චත්තාරො ඔඝා…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා ඔඝවිප්පයුත්තා ඔඝනියා.

යොගගොච්ඡකං

1157. කතමෙ ධම්මා යොගා? චත්තාරො යොගා…පෙ…. ඉමෙ ධම්මා යොගවිප්පයුත්තා යොගනියා.

නීවරණගොච්ඡකං

1158. කතමෙ ධම්මා නීවරණා? ඡ නීවරණා [නීවරණානි (සයා.)] – කාමච්ඡන්දනීවරණං, බ්‍යාපාදනීවරණං, ථිනමිද්ධනීවරණං, උද්ධච්චකුක්කුච්චනීවරණං, විචිකිච්ඡානීවරණං, අවිජ්ජානීවරණං.

1159. තත්ථ කතමං කාමච්ඡන්දනීවරණං? යො කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමරාගො කාමනන්දී කාමතණ්හා කාමසිනෙහො කාමපරිළාහො කාමමුච්ඡා කාමජ්ඣොසානං – ඉදං වුච්චති කාමච්ඡන්දනීවරණං.

1160. තත්ථ කතමං බ්‍යාපාදනීවරණං? අනත්ථං මෙ අචරීති ආඝාතො ජායති, අනත්ථං මෙ චරතීති ආඝාතො ජායති; අනත්ථං මෙ චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති; පියස්ස මෙ මනාපස්ස අනත්ථං අචරි…පෙ.… අනත්ථං චරති…පෙ.… අනත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති, අප්පියස්ස මෙ අමනාපස්ස අත්ථං අචරි…පෙ.… අත්ථං චරති…පෙ.… අත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති, අට්ඨානෙ වා පන ආඝාතො ජායති. යො එවරූපො චිත්තස්ස ආඝාතො පටිඝාතො පටිඝං පටිවිරොධො කොපො පකොපො සම්පකොපො දොසො පදොසො සම්පදොසො චිත්තස්ස බ්‍යාපත්ති මනොපදොසො කොධො කුජ්ඣනා කුජ්ඣිතත්තං දොසො දුස්සනා දුස්සිතත්තං බ්‍යාපත්ති බ්‍යාපජ්ජනා බ්‍යාපජ්ජිතත්තං විරොධො පටිවිරොධො චණ්ඩික්කං අසුරොපො අනත්තමනතා චිත්තස්ස – ඉදං වුච්චති බ්‍යාපාදනීවරණං.

1161. තත්ථ කතමං ථිනමිද්ධනීවරණං? අත්ථි ථිනං, අත්ථි මිද්ධං.

1162. තත්ථ කතමං ථිනං? යා චිත්තස්ස අකල්ලතා අකම්මඤ්ඤතා ඔලීයනා සල්ලීයනා ලීනං ලීයනා ලීයිතත්තං ථිනං ථියනා ථියිතත්තං චිත්තස්ස – ඉදං වුච්චති ථිනං.

1163. තත්ථ කතමං මිද්ධං? යා කායස්ස අකල්ලතා අකම්මඤ්ඤතා ඔනාහො පරියොනාහො අන්තොසමොරොධො මිද්ධං සොප්පං පචලායිකා සොප්පං සුපනා සුපිතත්තං – ඉදං වුච්චති මිද්ධං. ඉති ඉදඤ්ච ථිනං, ඉදඤ්ච මිද්ධං – ඉදං වුච්චති ථිනමිද්ධනීවරණං.

1164. තත්ථ කතමං උද්ධච්චකුක්කුච්චනීවරණං? අත්ථි උද්ධච්චං, අත්ථි කුක්කුච්චං.

1165. තත්ථ කතමං උද්ධච්චං? යං චිත්තස්ස උද්ධච්චං අවූපසමො චෙතසො වික්ඛෙපො භන්තත්තං චිත්තස්ස – ඉදං වුච්චති උද්ධච්චං.

1166. තත්ථ කතමං කුක්කුච්චං? අකප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤිතා, කප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤිතා, අවජ්ජෙ වජ්ජසඤ්ඤිතා, වජ්ජෙ අවජ්ජසඤ්ඤිතා. යං එවරූපං කුක්කුච්චං කුක්කුච්චායනා කුක්කුච්චායිතත්තං චෙතසො විප්පටිසාරො මනොවිලෙඛො – ඉදං වුච්චති කුක්කුච්චං. ඉති ඉදඤ්ච උද්ධච්චං, ඉදඤ්ච කුක්කුච්චං – ඉදං වුච්චති උද්ධච්චකුක්කුච්චනීවරණං.

1167. තත්ථ කතමං විචිකිච්ඡානීවරණං? සත්ථරි කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, ධම්මෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, සඞ්ඝෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, සික්ඛාය කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, පුබ්බන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, අපරන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, පුබ්බන්තාපරන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති. යා එවරූපා කඞ්ඛා කඞ්ඛායනා කඞ්ඛායිතත්තං විමති විචිකිච්ඡා ද්වෙළ්හකං ද්වෙධාපථො සංසයො අනෙකංසග්ගාහො ආසප්පනා පරිසප්පනා අපරියොගාහනා ථම්භිතත්තං චිත්තස්ස මනොවිලෙඛො – ඉදං වුච්චති විචිකිච්ඡානීවරණං.

1168. තත්ථ කතමං අවිජ්ජානීවරණං? දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරොධෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං, පුබ්බන්තෙ අඤ්ඤාණං, අපරන්තෙ අඤ්ඤාණං, පුබ්බන්තාපරන්තෙ අඤ්ඤාණං, ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු අඤ්ඤාණං꞉ යං එවරූපං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො අසම්බොධො අප්පටිවෙධො අසංගාහනා අපරියොගාහනා අසමපෙක්ඛනා අපච්චවෙක්ඛණා අපච්චක්ඛකම්මං දුම්මෙජ්ඣං බාල්‍යං අසම්පජඤ්ඤං මොහො පමොහො සම්මොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජොඝො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරියුට්ඨානං අවිජ්ජාලඞ්ගී මොහො අකුසලමූලං – ඉදං වුච්චති අවිජ්ජානීවරණං.

ඉමෙ ධම්මා නීවරණා.

1169. කතමෙ ධම්මා නො නීවරණා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ.… විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නො නීවරණා.

1170. කතමෙ ධම්මා නීවරණියා? සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ.… විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා නීවරණියා.

1171. කතමෙ ධම්මා අනීවරණියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අනීවරණියා.

1172. කතමෙ ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා.

1173. කතමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා.

1174. කතමෙ ධම්මා නීවරණා චෙව නීවරණියා ච? තානෙව නීවරණානි නීවරණා චෙව නීවරණියා ච.

1175. කතමෙ ධම්මා නීවරණියා චෙව නො ච නීවරණා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා නීවරණියා, තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ. … විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා නීවරණියා චෙව නො ච නීවරණා.

1176. කතමෙ ධම්මා නීවරණා චෙව නීවරණසම්පයුත්තා ච? කාමච්ඡන්දනීවරණං අවිජ්ජානීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජානීවරණං කාමච්ඡන්දනීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, බ්‍යාපාදනීවරණං අවිජ්ජානීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජානීවරණං බ්‍යාපාදනීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, ථිනමිද්ධනීවරණං අවිජ්ජානීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජානීවරණං ථිනමිද්ධනීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, උද්ධච්චනීවරණං අවිජ්ජානීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජානීවරණං උද්ධච්චනීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, කුක්කුච්චනීවරණං අවිජ්ජානීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජානීවරණං කුක්කුච්චනීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, විචිකිච්ඡානීවරණං අවිජ්ජානීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජානීවරණං විචිකිච්ඡානීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, කාමච්ඡන්දනීවරණං උද්ධච්චනීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, උද්ධච්චනීවරණං කාමච්ඡන්දනීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, බ්‍යාපාදනීවරණං උද්ධච්චනීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, උද්ධච්චනීවරණං බ්‍යාපාදනීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, ථිනමිද්ධනීවරණං උද්ධච්චනීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, උද්ධච්චනීවරණං ථිනමිද්ධනීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, කුක්කුච්චනීවරණං උද්ධච්චනීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, උද්ධච්චනීවරණං කුක්කුච්චනීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, විචිකිච්ඡානීවරණං උද්ධච්චනීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, උද්ධච්චනීවරණං විචිකිච්ඡානීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජානීවරණං උද්ධච්චනීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, උද්ධච්චනීවරණං අවිජ්ජානීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නීවරණා චෙව නීවරණසම්පයුත්තා ච.

1177. කතමෙ ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා චෙව නො ච නීවරණා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා, තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා චෙව නො ච නීවරණා.

1178. කතමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා නීවරණියා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා සාසවා කුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා නීවරණියා.

1179. කතමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා අනීවරණියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා අනීවරණියා.

පරාමාසගොච්ඡකං

1180. කතමෙ ධම්මා පරාමාසා? දිට්ඨිපරාමාසො.

1181. තත්ථ කතමො දිට්ඨිපරාමාසො? සස්සතො ලොකොති වා, අසස්සතො ලොකොති වා, අන්තවා ලොකොති වා, අනන්තවා ලොකොති වා, තං ජීවං තං සරීරන්ති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා, හොති තථාගතො පරං මරණාති වා, න හොති තථාගතො පරං මරණාති වා, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරං මරණාති වා, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරං මරණාති වා්ඃ යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසංයොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති දිට්ඨිපරාමාසො. සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨිපරාමාසො.

ඉමෙ ධම්මා පරාමාසා.

1182. කතමෙ ධම්මා නො පරාමාසා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නො පරාමාසා.

1183. කතමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා? සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා.

1184. කතමෙ ධම්මා අපරාමට්ඨා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අපරාමට්ඨා.

1185. කතමෙ ධම්මා පරාමාසසම්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා පරාමාසසම්පයුත්තා.

1186. කතමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා.

1187. කතමෙ ධම්මා පරාමාසා චෙව පරාමට්ඨා ච? ස්වෙව පරාමාසො පරාමාසො චෙව පරාමට්ඨො ච.

1188. කතමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා චෙව නො ච පරාමාසා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා පරාමට්ඨා, තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ.… විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා චෙව නො ච පරාමාසා.

1189. කතමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා පරාමට්ඨා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා පරාමට්ඨා.

1190. කතමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා අපරාමට්ඨා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා අපරාමට්ඨා.

මහන්තරදුකං

1191. කතමෙ ධම්මා සාරම්මණා? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සාරම්මණා.

1192. කතමෙ ධම්මා අනාරම්මණා? සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අනාරම්මණා.

1193. කතමෙ ධම්මා චිත්තා? චක්ඛුවිඤ්ඤාණං, සොතවිඤ්ඤාණං, ඝානවිඤ්ඤාණං, ජිව්හාවිඤ්ඤාණං, කායවිඤ්ඤාණං, මනොධාතු, මනොවිඤ්ඤාණධාතු – ඉමෙ ධම්මා චිත්තා.

1194. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තා? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තා.

1195. කතමෙ ධම්මා චෙතසිකා? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා චෙතසිකා.

1196. කතමෙ ධම්මා අචෙතසිකා? චිත්තඤ්ච, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අචෙතසිකා.

1197. කතමෙ ධම්මා චිත්තසම්පයුත්තා? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා චිත්තසම්පයුත්තා.

1198. කතමෙ ධම්මා චිත්තවිප්පයුත්තා? සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා චිත්තවිප්පයුත්තා. චිත්තං න වත්තබ්බං – චිත්තෙන සම්පයුත්තන්තිපි, චිත්තෙන විප්පයුත්තන්තිපි.

1199. කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨා? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨා.

1200. කතමෙ ධම්මා චිත්තවිසංසට්ඨා? සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා චිත්තවිසංසට්ඨා. චිත්තං න වත්තබ්බං – චිත්තෙන සංසට්ඨන්තිපි, චිත්තෙන විසංසට්ඨන්තිපි.

1201. කතමෙ ධම්මා චිත්තසමුට්ඨානා? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො; කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති; යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං චිත්තජං චිත්තහෙතුකං චිත්තසමුට්ඨානං රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉමෙ ධම්මා චිත්තසමුට්ඨානා.

1202. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසමුට්ඨානා? චිත්තඤ්ච, අවසෙසඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසමුට්ඨානා.

1203. කතමෙ ධම්මා චිත්තසහභුනො? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, කායවිඤ්ඤත්ති, වචීවිඤ්ඤත්ති – ඉමෙ ධම්මා චිත්තසහභුනො.

1204. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසහභුනො? චිත්තඤ්ච, අවසෙසඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසහභුනො.

1205. කතමෙ ධම්මා චිත්තානුපරිවත්තිනො? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, කායවිඤ්ඤත්ති, වචීවිඤ්ඤත්ති – ඉමෙ ධම්මා චිත්තානුපරිවත්තිනො.

1206. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තානුපරිවත්තිනො? චිත්තඤ්ච, අවසෙසඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තානුපරිවත්තිනො.

1207. කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා.

1208. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා? චිත්තඤ්ච, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා.

1209. කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානසහභුනො? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානසහභුනො.

1210. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානසහභුනො? චිත්තඤ්ච, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානසහභුනො.

1211. කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො.

1212. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො? චිත්තඤ්ච, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො.

1213. කතමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තිකා? චක්ඛායතනං…පෙ…. මනායතනං – ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තිකා.

1214. කතමෙ ධම්මා බාහිරා? රූපායතනං…පෙ…. ධම්මායතනං – ඉමෙ ධම්මා බාහිරා.

1215. කතමෙ ධම්මා උපාදා? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉමෙ ධම්මා උපාදා.

1216. කතමෙ ධම්මා නො උපාදා? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, චත්තාරො ච මහාභූතා, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නො උපාදා.

1217. කතමෙ ධම්මා උපාදින්නා? සාසවා කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; යඤ්ච රූපං කම්මස්ස කතත්තා – ඉමෙ ධම්මා උපාදින්නා .

1218. කතමෙ ධම්මා අනුපාදින්නා? සාසවා කුසලාකුසලා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; යෙ ච ධම්මා කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා,

යඤ්ච රූපං න කම්මස්ස කතත්තා, අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අනුපාදින්නා.

උපාදානගොච්ඡකං

1219. කතමෙ ධම්මා උපාදානා? චත්තාරි උපාදානානි – කාමුපාදානං, දිට්ඨුපාදානං, සීලබ්බතුපාදානං, අත්තවාදුපාදානං [කාමූපාදානං දිට්ඨූපාදානං සීලබ්බතූපාදානං අත්තවාදූපාදානං (සී.)].

1220. තත්ථ කතමං කාමුපාදානං? යො කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමරාගො කාමනන්දී කාමතණ්හා කාමසිනෙහො කාමපරිළාහො කාමමුච්ඡා කාමජ්ඣොසානං – ඉදං වුච්චති කාමුපාදානං.

1221. තත්ථ කතමං දිට්ඨුපාදානං? නත්ථි දින්නං, නත්ථි යිට්ඨං, නත්ථි හුතං, නත්ථි සුකතදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො, නත්ථි අයං ලොකො, නත්ථි පරො ලොකො, නත්ථි මාතා, නත්ථි පිතා, නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා [සමග්ගතා (ක.)] සම්මාපටිපන්නා, යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙන්තීති – යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසංයොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියාසග්ගාහො – ඉදං වුච්චති දිට්ඨුපාදානං. ඨපෙත්වා සීලබ්බතුපාදානඤ්ච අත්තවාදුපාදානඤ්ච සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨුපාදානං.

1222. තත්ථ කතමං සීලබ්බතුපාදානං? ඉතො බහිද්ධා සමණබ්‍රාහ්මණානං සීලෙන සුද්ධි, වතෙන සුද්ධි, සීලබ්බතෙන සුද්ධීති – යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසංයොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියාසග්ගාහො – ඉදං වුච්චති සීලබ්බතුපාදානං.

1223. තත්ථ කතමං අත්තවාදුපාදානං? ඉධ අස්සුතවා පුථුජ්ජනො අරියානං අදස්සාවී අරියධම්මස්ස අකොවිදො අරියධම්මෙ අවිනීතො සප්පුරිසානං අදස්සාවී සප්පුරිසධම්මස්ස අකොවිදො සප්පුරිසධම්මෙ අවිනීතො රූපං අත්තතො සමනුපස්සති, රූපවන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා රූපං, රූපස්මිං වා අත්තානං. වෙදනං…පෙ…. සඤ්ඤං…පෙ…. සඞ්ඛාරෙ…පෙ…. විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති, විඤ්ඤාණවන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණස්මිං වා අත්තානං. යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසංයොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියාසග්ගාහො – ඉදං වුච්චති අත්තවාදුපාදානං.

ඉමෙ ධම්මා උපාදානා.

1224. කතමෙ ධම්මා නො උපාදානා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නො උපාදානා.

1225. කතමෙ ධම්මා උපාදානියා? සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා උපාදානියා.

1226. කතමෙ ධම්මා අනුපාදානියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අනුපාදානියා.

1227. කතමෙ ධම්මා උපාදානසම්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා උපාදානසම්පයුත්තා.

1228. කතමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා.

1229. කතමෙ ධම්මා උපාදානා චෙව උපාදානියා ච? තානෙව උපාදානානි උපාදානා චෙව උපාදානියා ච.

1230. කතමෙ ධම්මා උපාදානියා චෙව නො ච උපාදානා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා උපාදානියා , තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ. … විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා උපාදානියා චෙව නො ච උපාදානා.

1231. කතමෙ ධම්මා උපාදානා චෙව උපාදානසම්පයුත්තා ච? දිට්ඨුපාදානං කාමුපාදානෙන උපාදානඤ්චෙව උපාදානසම්පයුත්තඤ්ච, කාමුපාදානං දිට්ඨුපාදානෙන උපාදානඤ්චෙව උපාදානසම්පයුත්තඤ්ච, සීලබ්බතුපාදානං කාමුපාදානෙන උපාදානඤ්චෙව උපාදානසම්පයුත්තඤ්ච, කාමුපාදානං සීලබ්බතුපාදානෙන උපාදානඤ්චෙව උපාදානසම්පයුත්තඤ්ච , අත්තවාදුපාදානං කාමුපාදානෙන උපාදානඤ්චෙව උපාදානසම්පයුත්තඤ්ච, කාමුපාදානං අත්තවාදුපාදානෙන උපාදානඤ්චෙව උපාදානසම්පයුත්තඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා උපාදානා චෙව උපාදානසම්පයුත්තා ච.

1232. කතමෙ ධම්මා උපාදානසම්පයුත්තා චෙව නො ච උපාදානා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා, තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා උපාදානසම්පයුත්තා චෙව නො ච උපාදානා.

1233. කතමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා උපාදානියා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා , රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා උපාදානියා.

1234. කතමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා අනුපාදානියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා අනුපාදානියා.

නික්ඛෙපකණ්ඩෙ දුතියභාණවාරො.

කිලෙසගොච්ඡකං

1235. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා? දස කිලෙසවත්ථූනි – ලොභො, දොසො, මොහො, මානො, දිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, ථිනං, උද්ධච්චං, අහිරිකං, අනොත්තප්පං.

1236. තත්ථ කතමො ලොභො? යො රාගො සාරාගො අනුනයො අනුරොධො නන්දී නන්දීරාගො චිත්තස්ස සාරාගො ඉච්ඡා මුච්ඡා අජ්ඣොසානං ගෙධො පලිගෙධො සඞ්ගො පඞ්කො එජා මායා ජනිකා සඤ්ජනනී සිබ්බිනී ජාලිනී සරිතා විසත්තිකා සුත්තං විසටා ආයූහිනී දුතියා පණිධි භවනෙත්ති වනං වනථො සන්ථවො සිනෙහො අපෙක්ඛා පටිබන්ධු ආසා ආසිසනා ආසිසිතත්තං රූපාසා සද්දාසා ගන්ධාසා රසාසා ඵොට්ඨබ්බාසා ලාභාසා ධනාසා පුත්තාසා ජීවිතාසා ජප්පා පජප්පා අභිජප්පා ජප්පා ජප්පනා ජප්පිතත්තං ලොලුප්පං ලොලුප්පායනා ලොලුප්පායිතත්තං පුච්ඡඤ්ජිකතා සාධුකම්‍යතා අධම්මරාගො විසමලොභො නිකන්ති නිකාමනා පත්ථනා පිහනා සම්පත්ථනා කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා රූපතණ්හා අරූපතණ්හා නිරොධතණ්හා රූපතණ්හා සද්දතණ්හා ගන්ධතණ්හා රසතණ්හා ඵොට්ඨබ්බතණ්හා ධම්මතණ්හා ඔඝො යොගො ගන්ථො උපාදානං ආවරණං නීවරණං ඡාදනං බන්ධනං උපක්කිලෙසො අනුසයො පරියුට්ඨානං ලතා වෙවිච්ඡං දුක්ඛමූලං දුක්ඛනිදානං දුක්ඛප්පභවො මාරපාසො මාරබළිසං මාරවිසයො තණ්හානදී තණ්හාජාලං තණ්හාගද්දුලං තණ්හාසමුද්දො අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමූලං – අයං වුච්චති ලොභො.

1237. තත්ථ කතමො දොසො? අනත්ථං මෙ අචරීති ආඝාතො ජායති, අනත්ථං මෙ චරතීති ආඝාතො ජායති, අනත්ථං මෙ චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති, පියස්ස මෙ මනාපස්ස අනත්ථං අචරි…පෙ…. අනත්ථං චරති…පෙ…. අනත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති, අප්පියස්ස මෙ අමනාපස්ස අත්ථං අචරි…පෙ…. අත්ථං චරති…පෙ…. අත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති, අට්ඨානෙ වා පන ආඝාතො ජායති. යො එවරූපො චිත්තස්ස ආඝාතො පටිඝාතො පටිඝං පටිවිරොධො කොපො පකොපො සම්පකොපො දොසො පදොසො සම්පදොසො චිත්තස්ස බ්‍යාපත්ති මනොපදොසො කොධො කුජ්ඣනා කුජ්ඣිතත්තං දොසො දුස්සනා දුස්සිතත්තං බ්‍යාපත්ති බ්‍යාපජ්ජනා බ්‍යාපජ්ජිතත්තං විරොධො පටිවිරොධො චණ්ඩික්කං අසුරොපො අනත්තමනතා චිත්තස්ස – අයං වුච්චති දොසො.

1238. තත්ථ කතමො මොහො? දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරොධෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං, පුබ්බන්තෙ අඤ්ඤාණං, අපරන්තෙ අඤ්ඤාණං, පුබ්බන්තාපරන්තෙ අඤ්ඤාණං, ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු අඤ්ඤාණං . යං එවරූපං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො අසම්බොධො අප්පටිවෙධො අසංගාහනා අපරියොගාහනා අසමපෙක්ඛනා අපච්චවෙක්ඛණා අපච්චක්ඛකම්මං දුම්මෙජ්ඣං බාල්‍යං අසම්පජඤ්ඤං මොහො පමොහො සම්මොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජොඝො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරියුට්ඨානං අවිජ්ජාලඞ්ගී මොහො අකුසලමූලං – අයං වුච්චති මොහො.

1239. තත්ථ කතමො මානො? සෙය්‍යොහමස්මීති මානො, සදිසොහමස්මීති මානො, හීනොහමස්මීති මානො; යො එවරූපො මානො මඤ්ඤනා මඤ්ඤිතත්තං උන්නති උන්නමො ධජො සම්පග්ගාහො කෙතුකම්‍යතා චිත්තස්ස – අයං වුච්චති මානො.

1240. තත්ථ කතමා දිට්ඨි? සස්සතො ලොකොති වා, අසස්සතො ලොකොති වා, අන්තවා ලොකොති වා, අනන්තවා ලොකොති වා, තං ජීවං තං සරීරන්ති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා, හොති තථාගතො පරං මරණාති වා, න හොති තථාගතො පරං මරණාති වා, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරං මරණාති වා, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරං මරණාති වා්: යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසංයොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති දිට්ඨි. සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨි.

1241. තත්ථ කතමා විචිකිච්ඡා? සත්ථරි කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, ධම්මෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, සඞ්ඝෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති සික්ඛාය කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, පුබ්බන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, අපරන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, පුබ්බන්තාපරන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති්: යා එවරූපා කඞ්ඛා කඞ්ඛායනා කඞ්ඛායිතත්තං විමති විචිකිච්ඡා ද්වෙළ්හකං ද්වෙධාපථො සංසයො, අනෙකංසග්ගාහො ආසප්පනා පරිසප්පනා අපරියොගාහනා ථම්භිතත්තං චිත්තස්ස මනොවිලෙඛො – අයං වුච්චති විචිකිච්ඡා.

1242. තත්ථ කතමං ථිනං? යා චිත්තස්ස අකල්ලතා අකම්මඤ්ඤතා ඔලීයනා සල්ලීයනා ලීනං ලීයනා ලීයිතත්තං ථිනං ථියනා ථියිතත්තං චිත්තස්ස – ඉදං වුච්චති ථිනං.

1243. තත්ථ කතමං උද්ධච්චං? යං චිත්තස්ස උද්ධච්චං අවූපසමො චෙතසො වික්ඛෙපො භන්තත්තං චිත්තස්ස – ඉදං වුච්චති උද්ධච්චං.

1244. තත්ථ කතමං අහිරිකං? යං න හිරීයති හිරියිතබ්බෙන, න හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – ඉදං වුච්චති අහිරිකං.

1245. තත්ථ කතමං අනොත්තප්පං? යං න ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන, න ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – ඉදං වුච්චති අනොත්තප්පං.

ඉමෙ ධම්මා කිලෙසා.

1246. කතමෙ ධම්මා නො කිලෙසා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො ...පෙ.... විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා නො කිලෙසා.

1247. කතමෙ ධම්මා සංකිලෙසිකා? සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො...පෙ.... විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සංකිලෙසිකා.

1248. කතමෙ ධම්මා අසංකිලෙසිකා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අසංකිලෙසිකා.

1249. කතමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨා? තීණි අකුසලමූලානි – ලොභො, දොසො, මොහො; තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා, තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො...පෙ.... විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, තංසමුට්ඨානං කායකම්මං, වචීකම්මං, මනොකම්මං – ඉමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨා.

1250. කතමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨා? කුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො...පෙ.... විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨා.

1251. කතමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො...පෙ.... විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පයුත්තා.

1252. කතමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො...පෙ.... විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො ; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා.

1253. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා චෙව සංකිලෙසිකා ච? තෙව කිලෙසා කිලෙසා චෙව සංකිලෙසිකා ච.

1254. කතමෙ ධම්මා සංකිලෙසිකා චෙව නො ච කිලෙසා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සංකිලෙසිකා, තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො...පෙ. ... විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සංකිලෙසිකා චෙව නො ච කිලෙසා.

1255. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා චෙව සංකිලිට්ඨා ච? තෙව කිලෙසා කිලෙසා චෙව සංකිලිට්ඨා ච.

1256. කතමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨා චෙව නො ච කිලෙසා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨා, තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨා චෙව නො ච කිලෙසා.

1257. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච? ලොභො මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, මොහො ලොභෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, දොසො මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, මොහො දොසෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, මානො මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, මොහො මානෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, දිට්ඨි මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච, මොහො දිට්ඨියා කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච , විචිකිච්ඡා මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච, මොහො විචිකිච්ඡාය කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, ථීනං මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, මොහො ථීනෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, උද්ධච්චං මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, මොහො උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, අහිරිකං මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, මොහො අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, අනොත්තප්පං මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, මොහො අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, ලොභො උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, උද්ධච්චං ලොභෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, දොසො උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, උද්ධච්චං දොසෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, මොහො උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, උද්ධච්චං මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, මානො උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, උද්ධච්චං මානෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, දිට්ඨි උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච, උද්ධච්චං දිට්ඨියා කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, විචිකිච්ඡා උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච, උද්ධච්චං විචිකිච්ඡාය කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, ථීනං උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, උද්ධච්චං ථීනෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, අහිරිකං උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, උද්ධච්චං අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, අනොත්තප්පං උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, උද්ධච්චං අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, ලොභො අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, අහිරිකං ලොභෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, දොසො අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, අහිරිකං දොසෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, මොහො අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, අහිරිකං මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, මානො අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච , අහිරිකං මානෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, දිට්ඨි අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච, අහිරිකං දිට්ඨියා කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, විචිකිච්ඡා අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච, අහිරිකං විචිකිච්ඡාය කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, ථීනං අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, අහිරිකං ථීනෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, උද්ධච්චං අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, අහිරිකං උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, අනොත්තප්පං අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, අහිරිකං අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, ලොභො අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, අනොත්තප්පං ලොභෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච , දොසො අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, අනොත්තප්පං දොසෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, මොහො අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, අනොත්තප්පං මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, මානො අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, අනොත්තප්පං මානෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, දිට්ඨි අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච, අනොත්තප්පං දිට්ඨියා කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, විචිකිච්ඡා අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච, අනොත්තප්පං විචිකිච්ඡාය කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, ථීනං අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, අනොත්තප්පං ථීනෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, උද්ධච්චං අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, අනොත්තප්පං උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, අහිරිකං අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච, අනොත්තප්පං අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා කිලෙසා චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච.

1258. කතමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පයුත්තා චෙව නො ච කිලෙසා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පයුත්තා චෙව නො ච කිලෙසා.

1259. කතමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා සංකිලෙසිකා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා සාසවා කුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා සංකිලෙසිකා.

1260. කතමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා අසංකිලෙසිකා ? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා අසංකිලෙසිකා.

පිට්ඨිදුකං

1261. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා? තීණි සංයොජනානි – සක්කායදිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බතපරාමාසො.

1262. තත්ථ කතමා සක්කායදිට්ඨි? ඉධ අස්සුතවා පුථුජ්ජනො අරියානං අදස්සාවී අරියධම්මස්ස අකොවිදො අරියධම්මෙ අවිනීතො සප්පුරිසානං අදස්සාවී සප්පුරිසධම්මස්ස අකොවිදො සප්පුරිසධම්මෙ අවිනීතො රූපං අත්තතො සමනුපස්සති, රූපවන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා රූපං, රූපස්මිං වා අත්තානං. වෙදනං…පෙ…. සඤ්ඤං…පෙ…. සඞ්ඛාරෙ…පෙ…. විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති, විඤ්ඤාණවන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණස්මිං වා අත්තානං. යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං…පෙ…. විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති සක්කායදිට්ඨි.

1263. තත්ථ කතමා විචිකිච්ඡා? සත්ථරි කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති…පෙ…. ඡම්භිතත්තං චිත්තස්ස මනොවිලෙඛො – අයං වුච්චති විචිකිච්ඡා.

1264. තත්ථ කතමො සීලබ්බතපරාමාසො? ඉතො බහිද්ධා සමණබ්‍රාහ්මණානං සීලෙන සුද්ධි වතෙන සුද්ධි සීලබ්බතෙන සුද්ධීති – යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං…පෙ…. විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති සීලබ්බතපරාමාසො. ඉමානි තීණි සංයොජනානි, තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා, තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, තංසමුට්ඨානං කායකම්මං වචීකම්මං මනොකම්මං – ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා.

1265. කතමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පහාතබ්බා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පහාතබ්බා.

1266. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා? අවසෙසො ලොභො දොසො මොහො, තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා, තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, තංසමුට්ඨානං කායකම්මං, වචීකම්මං මනොකම්මං – ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා.

1267. කතමෙ ධම්මා න භාවනාය පහාතබ්බා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො …පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා න භාවනාය පහාතබ්බා.

1268. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා? තීණි සංයොජනානි – සක්කායදිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බතපරාමාසො.

1269. තත්ථ කතමා සක්කායදිට්ඨි? ඉධ අස්සුතවා පුථුජ්ජනො අරියානං අදස්සාවී අරියධම්මස්ස අකොවිදො අරියධම්මෙ අවිනීතො සප්පුරිසානං අදස්සාවී සප්පුරිසධම්මස්ස අකොවිදො සප්පුරිසධම්මෙ අවිනීතො රූපං අත්තතො සමනුපස්සති, රූපවන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා රූපං, රූපස්මිං වා අත්තානං. වෙදනං…පෙ…. සඤ්ඤං…පෙ…. සඞ්ඛාරෙ…පෙ…. විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති, විඤ්ඤාණවන්තං වා අත්තානං, අත්තනි වා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණස්මිං වා අත්තානං. යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං…පෙ…. විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති සක්කායදිට්ඨි.

1270. තත්ථ කතමා විචිකිච්ඡා? සත්ථරි කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති…පෙ…. ඡම්භිතත්තං චිත්තස්ස මනොවිලෙඛො – අයං වුච්චති විචිකිච්ඡා.

1271. තත්ථ කතමො සීලබ්බතපරාමාසො? ඉතො බහිද්ධා සමණබ්‍රාහ්මණානං සීලෙන සුද්ධි වතෙන සුද්ධි සීලබ්බතෙන සුද්ධීති – යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං…පෙ…. විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති සීලබ්බතපරාමාසො. ඉමානි තීණි සංයොජනානි, තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා, තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, තංසමුට්ඨානං කායකම්මං, වචීකම්මං, මනොකම්මං – ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා. තීණි සංයොජනානි – සක්කායදිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බතපරාමාසො – ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා. තදෙකට්ඨො ලොභො දොසො මොහො – ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතූ. තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා, තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, තංසමුට්ඨානං කායකම්මං, වචීකම්මං, මනොකම්මං – ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා.

1272. කතමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා , රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො;

සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා.

1273. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා? අවසෙසො ලොභො දොසො මොහො – ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතූ. තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා, තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, තංසමුට්ඨානං කායකම්මං, වචීකම්මං, මනොකම්මං – ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා.

1274. කතමෙ ධම්මා න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා.

1275. කතමෙ ධම්මා සවිතක්කා? සවිතක්කභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ, විතක්කං ඨපෙත්වා, තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සවිතක්කා.

1276. කතමෙ ධම්මා අවිතක්කා? අවිතක්කභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; විතක්කො ච, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අවිතක්කා.

1277. කතමෙ ධම්මා සවිචාරා? සවිචාරභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ, විචාරං ඨපෙත්වා, තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සවිචාරා.

1278. කතමෙ ධම්මා අවිචාරා? අවිචාරභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; විචාරො ච, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අවිචාරා.

1279. කතමෙ ධම්මා සප්පීතිකා? සප්පීතිකභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ , පීතිං ඨපෙත්වා, තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සප්පීතිකා.

1280. කතමෙ ධම්මා අප්පීතිකා? අප්පීතිකභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; පීති ච, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අප්පීතිකා.

1281. කතමෙ ධම්මා පීතිසහගතා? පීතිභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ, පීතිං ඨපෙත්වා, තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා පීතිසහගතා.

1282. කතමෙ ධම්මා න පීතිසහගතා? න පීතිභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; පීති ච, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා න පීතිසහගතා.

1283. කතමෙ ධම්මා සුඛසහගතා? සුඛභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ, සුඛං ඨපෙත්වා, තංසම්පයුත්තො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සුඛසහගතා.

1284. කතමෙ ධම්මා න සුඛසහගතා? න සුඛභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; සුඛඤ්ච, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා න සුඛසහගතා.

1285. කතමෙ ධම්මා උපෙක්ඛාසහගතා? උපෙක්ඛාභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ, උපෙක්ඛං ඨපෙත්වා, තංසම්පයුත්තො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා උපෙක්ඛාසහගතා.

1286. කතමෙ ධම්මා න උපෙක්ඛාසහගතා? න උපෙක්ඛාභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ, වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, උපෙක්ඛා ච, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා න උපෙක්ඛාසහගතා.

1287. කතමෙ ධම්මා කාමාවචරා? හෙට්ඨතො අවීචිනිරයං පරියන්තං කරිත්වා, උපරිතො පරනිම්මිතවසවත්තී දෙවෙ [පරනිම්මිතවසවත්තිදෙවෙ (සී. ක.)] අන්තො කරිත්වා, යං එතස්මිං අන්තරෙ එත්ථාවචරා එත්ථ පරියාපන්නා ඛන්ධධාතු ආයතනා, රූපං වෙදනා සඤ්ඤා සඞ්ඛාරා විඤ්ඤාණං – ඉමෙ ධම්මා කාමාවචරා.

1288. කතමෙ ධම්මා න කාමාවචරා? රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා – ඉමෙ ධම්මා න කාමාවචරා.

1289. කතමෙ ධම්මා රූපාවචරා? හෙට්ඨතො බ්‍රහ්මලොකං පරියන්තං කරිත්වා, උපරිතො අකනිට්ඨෙ දෙවෙ [අකනිට්ඨදෙවෙ (සී. ක.)] අන්තො කරිත්වා, යං එතස්මිං අන්තරෙ එත්ථාවචරා එත්ථ පරියාපන්නා සමාපන්නස්ස වා උපපන්නස්ස වා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරිස්ස [දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරස්ස (ක.)] වා චිත්තචෙතසිකා ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා රූපාවචරා .

1290. කතමෙ ධම්මා න රූපාවචරා? කාමාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා – ඉමෙ ධම්මා න රූපාවචරා.

1291. කතමෙ ධම්මා අරූපාවචරා? හෙට්ඨතො ආකාසානඤ්චායතනූපගෙ දෙවෙ පරියන්තං කරිත්වා, උපරිතො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනූපගෙ දෙවෙ අන්තො කරිත්වා, යං එතස්මිං අන්තරෙ එත්ථාවචරා එත්ථ පරියාපන්නා සමාපන්නස්ස වා උපපන්නස්ස වා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරිස්ස වා චිත්තචෙතසිකා ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අරූපාවචරා.

1292. කතමෙ ධම්මා න අරූපාවචරා? කාමාවචරා, රූපාවචරා, අපරියාපන්නා – ඉමෙ ධම්මා න අරූපාවචරා.

1293. කතමෙ ධම්මා පරියාපන්නා? සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, රූපක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා පරියාපන්නා.

1294. කතමෙ ධම්මා අපරියාපන්නා? මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අපරියාපන්නා.

1295. කතමෙ ධම්මා නිය්‍යානිකා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා – ඉමෙ ධම්මා නිය්‍යානිකා.

1296. කතමෙ ධම්මා අනිය්‍යානිකා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අනිය්‍යානිකා.

1297. කතමෙ ධම්මා නියතා? පඤ්ච කම්මානි ආනන්තරිකානි, යා ච මිච්ඡාදිට්ඨි නියතා, චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා – ඉමෙ ධම්මා නියතා.

1298. කතමෙ ධම්මා අනියතා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අනියතා.

1299. කතමෙ ධම්මා සඋත්තරා? සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා; රූපක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා සඋත්තරා.

1300. කතමෙ ධම්මා අනුත්තරා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච, මග්ගඵලානි ච, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අනුත්තරා.

1301. කතමෙ ධම්මා සරණා? තීණි අකුසලමූලානි ලොභො, දොසො, මොහො; තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා, තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, තංසමුට්ඨානං කායකම්මං, වචීකම්මං, මනොකම්මං – ඉමෙ ධම්මා සරණා.

1302. කතමෙ ධම්මා අරණා? කුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා, රූපාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො…පෙ…. විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බඤ්ච රූපං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉමෙ ධම්මා අරණා.

අභිධම්මදුකං.

සුත්තන්තිකදුකනික්ඛෙපං

1303. කතමෙ ධම්මා විජ්ජාභාගිනො? විජ්ජාය සම්පයුත්තකා ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා විජ්ජාභාගිනො.

1304. කතමෙ ධම්මා අවිජ්ජාභාගිනො? අවිජ්ජාය සම්පයුත්තකා ධම්මා – ඉමෙ ධම්මා අවිජ්ජාභාගිනො.

1305. කතමෙ ධම්මා විජ්ජූපමා? හෙට්ඨිමෙසු තීසු අරියමග්ගෙසු පඤ්ඤා – ඉමෙ ධම්මා විජ්ජූපමා.

1306. කතමෙ ධම්මා වජිරූපමා? උපරිට්ඨිමෙ අරහත්තමග්ගෙ පඤ්ඤා – ඉමෙ ධම්මා වජිරූපමා.

1307. කතමෙ ධම්මා බාලා? අහිරිකඤ්ච අනොත්තප්පඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා බාලා. සබ්බෙපි අකුසලා ධම්මා බාලා.

1308. කතමෙ ධම්මා පණ්ඩිතා? හිරී ච ඔත්තප්පඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා පණ්ඩිතා. සබ්බෙපි කුසලා ධම්මා පණ්ඩිතා.

1309. කතමෙ ධම්මා කණ්හා? අහිරිකඤ්ච අනොත්තප්පඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා කණ්හා. සබ්බෙපි අකුසලා ධම්මා කණ්හා.

1310. කතමෙ ධම්මා සුක්කා? හිරී ච ඔත්තප්පඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා සුක්කා? සබ්බෙපි කුසලා ධම්මා සුක්කා.

1311. කතමෙ ධම්මා තපනීයා? කායදුච්චරිතං, වචීදුච්චරිතං, මනොදුච්චරිතං – ඉමෙ ධම්මා තපනීයා. සබ්බෙපි අකුසලා ධම්මා තපනීයා.

1312. කතමෙ ධම්මා අතපනීයා? කායසුචරිතං, වචීසුචරිතං, මනොසුචරිතං – ඉමෙ ධම්මා අතපනීයා. සබ්බෙපි කුසලා ධම්මා අතපනීයා.

1313. කතමෙ ධම්මා අධිවචනා? යා තෙසං තෙසං ධම්මානං සඞ්ඛා සමඤ්ඤා පඤ්ඤත්ති වොහාරො නාමං නාමකම්මං නාමධෙය්‍යං නිරුත්ති බ්‍යඤ්ජනං අභිලාපො – ඉමෙ ධම්මා අධිවචනා. සබ්බෙව ධම්මා අධිවචනපථා.

1314. කතමෙ ධම්මා නිරුත්ති? යා තෙසං තෙසං ධම්මානං සඞ්ඛා සමඤ්ඤා පඤ්ඤත්ති වොහාරො නාමං නාමකම්මං නාමධෙය්‍යං නිරුත්ති බ්‍යඤ්ජනං අභිලාපො – ඉමෙ ධම්මා නිරුත්ති. සබ්බෙව ධම්මා නිරුත්තිපථා.

1315. කතමෙ ධම්මා පඤ්ඤත්ති? යා තෙසං තෙසං ධම්මානං සඞ්ඛා සමඤ්ඤා පඤ්ඤත්ති වොහාරො නාමං නාමකම්මං නාමධෙය්‍යං නිරුත්ති බ්‍යඤ්ජනං අභිලාපො – ඉමෙ ධම්මා පඤ්ඤත්ති. සබ්බෙව ධම්මා පඤ්ඤත්තිපථා.

1316. තත්ථ කතමං නාමං? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, අසඞ්ඛතා ච ධාතු – ඉදං වුච්චති නාමං.

1317. තත්ථ කතමං රූපං? චත්තාරො ච මහාභූතා, චතුන්නඤ්ච මහාභූතානං උපාදාය රූපං – ඉදං වුච්චති රූපං.

1318. තත්ථ කතමා අවිජ්ජා? යං අඤ්ඤාණං අදස්සනං…පෙ…. අවිජ්ජාලඞ්ගී මොහො අකුසලමූලං – අයං වුච්චති අවිජ්ජා.

1319. තත්ථ කතමා භවතණ්හා? යො භවෙසු භවඡන්දො…පෙ…. භවජ්ඣොසානං – අයං වුච්චති භවතණ්හා.

1320. තත්ථ කතමා භවදිට්ඨි? භවිස්සති අත්තා ච ලොකො චාති, යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං…පෙ…. විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති භවදිට්ඨි.

1321. තත්ථ කතමා විභවදිට්ඨි? න භවිස්සති අත්තා ච ලොකො චාති, යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං…පෙ…. විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති විභවදිට්ඨි.

1322. තත්ථ කතමා සස්සතදිට්ඨි? සස්සතො අත්තා ච ලොකො චාති, යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං…පෙ…. විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති සස්සතදිට්ඨි.

1323. තත්ථ කතමා උච්ඡෙදදිට්ඨි? උච්ඡිජ්ජිස්සති අත්තා ච ලොකො චාති, යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං…පෙ…. විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති උච්ඡෙදදිට්ඨි.

1324. තත්ථ කතමා අන්තවා දිට්ඨි? අන්තවා අත්තා ච ලොකො චාති, යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං…පෙ…. විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති අන්තවා දිට්ඨි.

1325. තත්ථ කතමා අනන්තවා දිට්ඨි? අනන්තවා අත්තා ච ලොකො චාති, යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං…පෙ…. විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති අනන්තවා දිට්ඨි.

1326. තත්ථ කතමා පුබ්බන්තානුදිට්ඨි? පුබ්බන්තං ආරබ්භ යා උප්පජ්ජති දිට්ඨි දිට්ඨිගතං…පෙ…. විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති පුබ්බන්තානුදිට්ඨි.

1327. තත්ථ කතමා අපරන්තානුදිට්ඨි? අපරන්තං ආරබ්භ යා උප්පජ්ජති දිට්ඨි දිට්ඨිගතං…පෙ…. විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති අපරන්තානුදිට්ඨි.

1328. තත්ථ කතමං අහිරිකං? යං න හිරීයති හිරියිතබ්බෙන, න හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – ඉදං වුච්චති අහිරිකං.

1329. තත්ථ කතමං අනොත්තප්පං? යං න ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන, න ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – ඉදං වුච්චති අනොත්තප්පං.

1330. තත්ථ කතමා හිරී? යං හිරීයති හිරියිතබ්බෙන, හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – අයං වුච්චති හිරී.

1331. තත්ථ කතමං ඔත්තප්පං? යං ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන, ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා – ඉදං වුච්චති ඔත්තප්පං.

1332. තත්ථ කතමා දොවචස්සතා? සහධම්මිකෙ වුච්චමානෙ දොවචස්සායං දොවචස්සියං දොවචස්සතා විප්පටිකුලග්ගාහිතා විපච්චනීකසාතතා අනාදරියං අනාදරතා අගාරවතා අප්පටිස්සවතා – අයං වුච්චති දොවචස්සතා.

1333. තත්ථ කතමා පාපමිත්තතා? යෙ තෙ පුග්ගලා අස්සද්ධා දුස්සීලා අප්පස්සුතා මච්ඡරිනො දුප්පඤ්ඤා, යා තෙසං සෙවනා නිසෙවනා සංසෙවනා භජනා සම්භජනා භත්ති සම්භත්ති තංසම්පවඞ්කතා – අයං වුච්චති පාපමිත්තතා.

1334. තත්ථ කතමා සොවචස්සතා? සහධම්මිකෙ වුච්චමානෙ සොවචස්සායං සොවචස්සියං සොවචස්සතා අප්පටිකුලග්ගාහිතා අවිපච්චනීකසාතතා සගාරවතා සාදරියං සාදරතා සප්පටිස්සවතා – අයං වුච්චති සොවචස්සතා.

1335. තත්ථ කතමා කල්‍යාණමිත්තතා? යෙ තෙ පුග්ගලා සද්ධා සීලවන්තො බහුස්සුතා චාගවන්තො පඤ්ඤවන්තො, යා තෙසං සෙවනා නිසෙවනා සංසෙවනා භජනා සම්භජනා භත්ති සම්භත්ති තංසම්පවඞ්කතා – අයං වුච්චති කල්‍යාණමිත්තතා.

1336. තත්ථ කතමා ආපත්තිකුසලතා? පඤ්චපි ආපත්තික්ඛන්ධා ආපත්තියො, සත්තපි ආපත්තික්ඛන්ධා ආපත්තියො. යා තාසං ආපත්තීනං ආපත්තිකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා…පෙ…. අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං වුච්චති ආපත්තිකුසලතා.

1337. තත්ථ කතමා ආපත්තිවුට්ඨානකුසලතා? යා තාහි ආපත්තීහි වුට්ඨානකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා…පෙ…. අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං වුච්චති ආපත්තිවුට්ඨානකුසලතා.

1338. තත්ථ කතමා සමාපත්තිකුසලතා? අත්ථි සවිතක්කසවිචාරා සමාපත්ති, අත්ථි අවිතක්කවිචාරමත්තා සමාපත්ති, අත්ථි අවිතක්කඅවිචාරා සමාපත්ති. යා තාසං සමාපත්තීනං සමාපත්තිකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා…පෙ…. අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං වුච්චති සමාපත්තිකුසලතා.

1339. තත්ථ කතමා සමාපත්තිවුට්ඨානකුසලතා? යා තාහි සමාපත්තීහි වුට්ඨානකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා…පෙ.… අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං වුච්චති සමාපත්තිවුට්ඨානකුසලතා.

1340. තත්ථ කතමා ධාතුකුසලතා? අට්ඨාරස ධාතුයො චක්ඛුධාතු රූපධාතු චක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතු, සොතධාතු සද්දධාතු සොතවිඤ්ඤාණධාතු, ඝානධාතු ගන්ධධාතු ඝානවිඤ්ඤාණධාතු, ජිව්හාධාතු රසධාතු ජිව්හාවිඤ්ඤාණධාතු, කායධාතු ඵොට්ඨබ්බධාතු කායවිඤ්ඤාණධාතු, මනොධාතු ධම්මධාතු මනොවිඤ්ඤාණධාතු. යා තාසං ධාතූනං ධාතුකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා…පෙ…. අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං වුච්චති ධාතුකුසලතා.

1341. තත්ථ කතමා මනසිකාරකුසලතා? යා තාසං ධාතූනං මනසිකාරකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා…පෙ…. අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං වුච්චති මනසිකාරකුසලතා.

1342. තත්ථ කතමා ආයතනකුසලතා? ද්වාදසායතනානි – චක්ඛායතනං, රූපායතනං, සොතායතනං, සද්දායතනං, ඝානායතනං, ගන්ධායතනං, ජිව්හායතනං, රසායතනං, කායායතනං, ඵොට්ඨබ්බායතනං, මනායතනං, ධම්මායතනං. යා තෙසං ආයතනානං ආයතනකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා…පෙ…. අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං වුච්චති ආයතනකුසලතා.

1343. තත්ථ කතමා පටිච්චසමුප්පාදකුසලතා? අවිජ්ජාපච්චයා සඞ්ඛාරා, සඞ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සළායතනං, සළායතනපච්චයා ඵස්සො, ඵස්සපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා සම්භවන්ති; එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොතීති. යා තත්ථ පඤ්ඤා පජානනා…පෙ…. අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං වුච්චති පටිච්චසමුප්පාදකුසලතා.

1344. තත්ථ කතමා ඨානකුසලතා? යෙ යෙ ධම්මා යෙසං යෙසං ධම්මානං හෙතූ පච්චයා උප්පාදාය [උපාදාය (සී. ක.)] තං තං ඨානන්ති, යා තත්ථ පඤ්ඤා පජානනා…පෙ…. අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං වුච්චති ඨානකුසලතා.

1345. තත්ථ කතමා අට්ඨානකුසලතා? යෙ යෙ ධම්මා යෙසං යෙසං ධම්මානං න හෙතූ න පච්චයා උප්පාදාය තං තං අට්ඨානන්ති, යා තත්ථ පඤ්ඤා පජානනා…පෙ…. අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං වුච්චති අට්ඨානකුසලතා.

1346. තත්ථ කතමො අජ්ජවො? යා අජ්ජවතා අජිම්හතා අවඞ්කතා අකුටිලතා – අයං වුච්චති අජ්ජවො.

1347. තත්ථ කතමො මද්දවො? යා මුදුතා මද්දවතා අකක්ඛළතා අකථිනතා නීචචිත්තතා – අයං වුච්චති මද්දවො.

1348. තත්ථ කතමා ඛන්ති? යා ඛන්ති ඛමනතා අධිවාසනතා අචණ්ඩික්කං අනසුරොපො අත්තමනතා චිත්තස්ස – අයං වුච්චති ඛන්ති.

1349. තත්ථ කතමං සොරච්චං? යො කායිකො අවීතික්කමො, වාචසිකො අවීතික්කමො, කායිකවාචසිකො අවීතික්කමො – ඉදං වුච්චති සොරච්චං. සබ්බොපි සීලසංවරො සොරච්චං.

1350. තත්ථ කතමං සාඛල්‍යං? යා සා වාචා අණ්ඩකා කක්කසා පරකටුකා පරාභිසජ්ජනී කොධසාමන්තා අසමාධිසංවත්තනිකා, තථාරූපිං වාචං පහාය යා සා වාචා නෙළා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඞ්ගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති; යා තත්ථ සණ්හවාචතා සඛිලවාචතා අඵරුසවාචතා – ඉදං වුච්චති සාඛල්‍යං.

1351. තත්ථ කතමො පටිසන්ථාරො? ද්වෙ පටිසන්ථාරා – ආමිසපටිසන්ථාරො ච ධම්මපටිසන්ථාරො ච. ඉධෙකච්චො පටිසන්ථාරකො හොති ආමිසපටිසන්ථාරෙන වා ධම්මපටිසන්ථාරෙන වා – අයං වුච්චති පටිසන්ථාරො.

1352. තත්ථ කතමා ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තද්වාරතා? ඉධෙකච්චො චක්ඛුනා රූපං දිස්වා නිමිත්තග්ගාහී හොති අනුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්වාධිකරණමෙනං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති, න රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ න සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා…පෙ…. ඝානෙන ගන්ධං ඝායිත්වා…පෙ…. ජිව්හාය රසං සායිත්වා…පෙ…. කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා…පෙ…. මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය නිමිත්තග්ගාහී හොති අනුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්වාධිකරණමෙනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති, න රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ න සංවරං ආපජ්ජති. යා ඉමෙසං ඡන්නං ඉන්ද්‍රියානං අගුත්ති අගොපනා අනාරක්ඛො අසංවරො – අයං වුච්චති ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තද්වාරතා.

1353. තත්ථ කතමා භොජනෙ අමත්තඤ්ඤුතා? ඉධෙකච්චො අප්පටිසඞ්ඛා අයොනිසො ආහාරං ආහාරෙති දවාය මදාය මණ්ඩනාය විභූසනාය. යා තත්ථ අසන්තුට්ඨිතා අමත්තඤ්ඤුතා අප්පටිසඞ්ඛා භොජනෙ – අයං වුච්චති භොජනෙ අමත්තඤ්ඤුතා.

1354. තත්ථ කතමා ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරතා? ඉධෙකච්චො චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී හොති න අනුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්වාධිකරණමෙනං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා…පෙ…. ඝානෙන ගන්ධං ඝායිත්වා…පෙ…. ජිව්හාය රසං සායිත්වා…පෙ…. කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා…පෙ…. මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී. යත්වාධිකරණමෙනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. යා ඉමෙසං ඡන්නං ඉන්ද්‍රියානං ගුත්ති ගොපනා ආරක්ඛො සංවරො – අයං වුච්චති ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරතා.

1355. තත්ථ කතමා භොජනෙ මත්තඤ්ඤුතා? ඉධෙකච්චො පටිසඞ්ඛා යොනිසො ආහාරං ආහාරෙති – නෙව දවාය න මදාය න මණ්ඩනාය න විභූසනාය යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ඨිතියා යාපනාය විහිංසූපරතියා බ්‍රහ්මචරියානුග්ගහාය , ඉති පුරාණඤ්ච වෙදනං පටිහඞ්ඛාමි, නවඤ්ච වෙදනං න උප්පාදෙස්සාමි, යාත්‍රා ච මෙ භවිස්සති අනවජ්ජතා ච ඵාසුවිහාරො චාති. යා තත්ථ සන්තුට්ඨිතා මත්තඤ්ඤුතා පටිසඞ්ඛා භොජනෙ – අයං වුච්චති භොජනෙ මත්තඤ්ඤුතා.

1356. තත්ථ කතමං මුට්ඨස්සච්චං? යා අසති අනනුස්සති අප්පටිස්සති අසති අසරණතා අධාරණතා පිලාපනතා සම්මුසනතා – ඉදං වුච්චති මුට්ඨස්සච්චං.

1357. තත්ථ කතමං අසම්පජඤ්ඤං? යං අඤ්ඤාණං අදස්සනං…පෙ…. අවිජ්ජාලඞ්ගී මොහො අකුසලමූලං – ඉදං වුච්චති අසම්පජඤ්ඤං.

1358. තත්ථ කතමා සති? යා සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුසනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති – අයං වුච්චති සති.

1359. තත්ථ කතමං සම්පජඤ්ඤං? යා පඤ්ඤා පජානනා…පෙ…. අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – ඉදං වුච්චති සම්පජඤ්ඤං.

1360. තත්ථ කතමං පටිසඞ්ඛානබලං? යා පඤ්ඤා පජානනා…පෙ…. අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – ඉදං වුච්චති පටිසඞ්ඛානබලං.

1361. තත්ථ කතමං භාවනාබලං? යා කුසලානං ධම්මානං ආසෙවනා භාවනා බහුලීකම්මං – ඉදං වුච්චති භාවනාබලං. සත්තපි බොජ්ඣඞ්ගා භාවනාබලං.

1362. තත්ථ කතමො සමථො? යා චිත්තස්ස ඨිති…පෙ…. සම්මාසමාධි – අයං වුච්චති සමථො.

1363. තත්ථ කතමා විපස්සනා? යා පඤ්ඤා පජානනා…පෙ…. අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං වුච්චති විපස්සනා.

1364. තත්ථ කතමං සමථනිමිත්තං? යා චිත්තස්ස ඨිති…පෙ…. සම්මාසමාධි – ඉදං වුච්චති සමථනිමිත්තං.

1365. තත්ථ කතමං පග්ගාහනිමිත්තං? යො චෙතසිකො වීරියාරම්භො…පෙ…. සම්මාවායාමො – ඉදං වුච්චති පග්ගාහනිමිත්තං.

1366. තත්ථ කතමො පග්ගාහො? යො චෙතසිකො වීරියාරම්භො…පෙ…. සම්මාවායාමො – අයං වුච්චති පග්ගාහො.

1367. තත්ථ කතමො අවික්ඛෙපො? යා චිත්තස්ස ඨිති…පෙ…. සම්මාසමාධි – අයං වුච්චති අවික්ඛෙපො.

1368. තත්ථ කතමා සීලවිපත්ති? යො කායිකො වීතික්කමො, වාචසිකො වීතික්කමො , කායිකවාචසිකො වීතික්කමො – අයං වුච්චති සීලවිපත්ති. සබ්බම්පි දුස්සිල්‍යං සීලවිපත්ති.

1369. තත්ථ කතමා දිට්ඨිවිපත්ති? නත්ථි දින්නං, නත්ථි යිට්ඨං, නත්ථි හුතං, නත්ථි සුකතදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො, නත්ථි අයං ලොකො, නත්ථි පරො ලොකො, නත්ථි මාතා, නත්ථි පිතා, නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙන්තීති් යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං…පෙ…. විපරියාසග්ගාහො – අයං වුච්චති දිට්ඨිවිපත්ති. සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨිවිපත්ති.

1370. තත්ථ කතමා සීලසම්පදා? යො කායිකො අවීතික්කමො, වාචසිකො අවීතික්කමො, කායිකවාචසිකො අවීතික්කමො – අයං වුච්චති සීලසම්පදා. සබ්බොපි සීලසංවරො සීලසම්පදා.

1371. තත්ථ කතමා දිට්ඨිසම්පදා? අත්ථි දින්නං, අත්ථි යිට්ඨං, අත්ථි හුතං, අත්ථි සුකතදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො, අත්ථි අයං ලොකො, අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි මාතා, අත්ථි පිතා, අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, අත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙන්තීති් යා එවරූපා පඤ්ඤා පජානනා…පෙ…. අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි – අයං වුච්චති දිට්ඨිසම්පදා. සබ්බාපි සම්මාදිට්ඨි දිට්ඨිසම්පදා.

1372. තත්ථ කතමා සීලවිසුද්ධි? යො කායිකො අවීතික්කමො, වාචසිකො අවීතික්කමො, කායිකවාචසිකො අවීතික්කමො – අයං වුච්චති සීලවිසුද්ධි. සබ්බොපි සීලසංවරො සීලවිසුද්ධි.

1373. තත්ථ කතමා දිට්ඨිවිසුද්ධි? කම්මස්සකතඤාණං සච්චානුලොමිකඤාණං මග්ගසමඞ්ගිස්ස ඤාණං ඵලසමඞ්ගිස්ස ඤාණං.

1374. **දිට්ඨිවිසුද්ධි ඛො පනාති** – යා පඤ්ඤා පජානනා…පෙ…. අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි.

1375. **යථාදිට්ඨිස්ස ච පධානන්ති** – යො චෙතසිකො වීරියාරම්භො…පෙ.… සම්මාවායාමො.

1376. **සංවෙගොති** – ජාතිභයං ජරාභයං බ්‍යාධිභයං මරණභයං. සංවෙජනියං [සංවෙජනීයං (සී.)] ඨානන්ති – ජාති ජරා බ්‍යාධි මරණං.

1377. **සංවිග්ගස්ස ච යොනිසො පධානන්ති** – ඉධ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරභති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති, උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරභති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති, අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරභති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති, උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ඨිතියා අසම්මොසාය භියොභාවාය වෙපුල්ලාය භාවනාය පාරිපූරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරභති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති.

1378. **අසන්තුට්ඨිතා ච කුසලෙසු ධම්මෙසූති** – යා කුසලානං ධම්මානං භාවනාය අසන්තුට්ඨස්ස භියොකම්‍යතා.

1379. **අප්පටිවානිතා ච පධානස්මින්ති** – යා කුසලානං ධම්මානං භාවනාය සක්කච්චකිරියතා සාතච්චකිරියතා අට්ඨිතකිරියතා අනොලීනවුත්තිතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ආසෙවනා භාවනා බහුලීකම්මං.

1380. **විජ්ජාති** – තිස්සො විජ්ජා – පුබ්බෙනිවාසානුස්සති ඤාණං විජ්ජා, සත්තානං චුතූපපාතෙ ඤාණං විජ්ජා, ආසවානං ඛයෙ ඤාණං විජ්ජා.

1381. **විමුත්තීති** – ද්වෙ විමුත්තියො – චිත්තස්ස [චිත්තස්ස ච (සී. ස්‍යා.)] අධිමුත්ති, නිබ්බානඤ්ච.

1382. **ඛයෙ ඤාණන්ති** – මග්ගසමඞ්ගිස්ස ඤාණං.

1383. **අනුප්පාදෙ ඤාණන්ති** – ඵලසමඞ්ගිස්ස ඤාණං.

නික්ඛෙපකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

4. අට්ඨකථාකණ්ඩං

තිකඅත්ථුද්ධාරො

1384. කතමෙ ධම්මා කුසලා? චතූසු භූමීසු කුසලං – ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

1385. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? ද්වාදස අකුසලචිත්තුප්පාදා – ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

1386. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

1387. කතමෙ ධම්මා සුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො සොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, අකුසලතො චත්තාරො කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො ච කිරියතො ච පඤ්ච, රූපාවචරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං සුඛං වෙදනං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා සුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා.

1388. කතමෙ ධම්මා දුක්ඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා? ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, දුක්ඛසහගතං කායවිඤ්ඤාණං, එත්ථුප්පන්නං දුක්ඛං වෙදනං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා දුක්ඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා.

1389. කතමෙ ධම්මා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො උපෙක්ඛාසහගතචිත්තුප්පාදා, අකුසලතො ඡ, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො දස, අකුසලස්ස විපාකතො ඡ, කිරියතො ඡ, රූපාවචරං චතුත්ථං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො අරූපාවචරා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරං චතුත්ථං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා. තිස්සො ච වෙදනා, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා න වත්තබ්බා සුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තාතිපි, දුක්ඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තාතිපි, ය වෙදනාය සම්පයුත්තාතිපි.

1390. කතමෙ ධම්මා විපාකා? චතූසු භූමීසු විපාකො – ඉමෙ ධම්මා විපාකා.

1391. කතමෙ ධම්මා විපාකධම්මධම්මා? චතූසු භූමීසු කුසලං අකුසලං – ඉමෙ ධම්මා විපාකධම්මධම්මා.

1392. කතමෙ ධම්මා නෙවවිපාකනවිපාකධම්මධම්මා? තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නෙවවිපාකනවිපාකධම්මධම්මා.

1393. කතමෙ ධම්මා උපාදින්නුපාදානියා? තීසු භූමීසු විපාකො, යඤ්ච රූපං කම්මස්ස කතත්තා – ඉමෙ ධම්මා උපාදින්නුපාදානියා.

1394. කතමෙ ධම්මා අනුපාදින්නුපාදානියා? තීසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං , යඤ්ච රූපං න කම්මස්ස කතත්තා – ඉමෙ ධම්මා අනුපාදින්නුපාදානියා.

1395. කතමෙ ධම්මා අනුපාදින්නඅනුපාදානියා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අනුපාදින්නඅනුපාදානියා.

1396. කතමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨසංකිලෙසිකා? ද්වාදසාකුසලචිත්තුප්පාදා – ඉමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨසංකිලෙසිකා.

1397. කතමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨසංකිලෙසිකා? තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨසංකිලෙසිකා.

1398. කතමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨඅසංකිලෙසිකා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨඅසංකිලෙසිකා.

1399. කතමෙ ධම්මා සවිතක්කසවිචාරා? කාමාවචරං කුසලං, අකුසලං, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො එකාදස චිත්තුප්පාදා, අකුසලස්ස විපාකතො ද්වෙ, කිරියතො එකාදස, රූපාවචරං පඨමං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරං පඨමං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නෙ විතක්කවිචාරෙ ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා සවිතක්කසවිචාරා.

1400. කතමෙ ධම්මා අවිතක්කවිචාරමත්තා? රූපාවචරපඤ්චකනයෙ දුතියං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරපඤ්චකනයෙ දුතියං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං විචාරං ඨපෙත්වා, විතක්කො ච – ඉමෙ ධම්මා අවිතක්කවිචාරමත්තා.

1401. කතමෙ ධම්මා අවිතක්කඅවිචාරා? ද්වෙපඤ්චවිඤ්ඤාණානි, රූපාවචරතිකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච ලොකුත්තරතිකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච පඤ්චකනයෙ දුතියෙ ඣානෙ [දුතියජ්ඣානෙ (සී.)], උප්පන්නො ච විචාරො රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අවිතක්කඅවිචාරා. විතක්කසහජාතො විචාරො න වත්තබ්බො සවිතක්කසවිචාරොතිපි, අවිතක්කවිචාරමත්තොතිපි, අවිතක්කඅවිචාරොතිපි.

1402. කතමෙ ධම්මා පීතිසහගතා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො සොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා , අකුසලතො චත්තාරො, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො පඤ්ච, කිරියතො පඤ්ච, රූපාවචරදුකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරදුකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං පීතිං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා පීතිසහගතා.

1403. කතමෙ ධම්මා සුඛසහගතා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො සොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, අකුසලතො චත්තාරො, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො ඡ, කිරියතො පඤ්ච, රූපාවචරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං සුඛං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා සුඛසහගතා.

1404. කතමෙ ධම්මා උපෙක්ඛාසහගතා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො උපෙක්ඛාසහගතචිත්තුප්පාදා, අකුසලතො ඡ, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො දස, අකුසලස්ස විපාකතො ඡ, කිරියතො ඡ, රූපාවචරං චතුත්ථං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරං චතුත්ථං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං උපෙක්ඛං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා උපෙක්ඛාසහගතා. පීති න පීතිසහගතා, සුඛසහගතා, න උපෙක්ඛාසහගතා. සුඛං න සුඛසහගතං, සියා පීතිසහගතං, න උපෙක්ඛාසහගතං, සියා න වත්තබ්බං පීතිසහගතන්ති. ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, දුක්ඛසහගතකායවිඤ්ඤාණං, යා ච වෙදනා උපෙක්ඛා , රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා න වත්තබ්බා පීතිසහගතාතිපි, සුඛසහගතාතිපි, උපෙක්ඛාසහගතාතිපි.

1405. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො – ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා.

1406. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා? උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො – ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා. චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තා ලොභසහගතචිත්තුප්පාදා, ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා – ඉමෙ ධම්මා සියා දස්සනෙන පහාතබ්බා සියා භාවනාය පහාතබ්බා.

1407. කතමෙ ධම්මා නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බා? චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බා.

1408. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, එත්ථුප්පන්නං මොහං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා.

1409. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා? උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, එත්ථුප්පන්නං මොහං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා. චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තා ලොභසහගතචිත්තුප්පාදා, ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා – ඉමෙ ධම්මා සියා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා, සියා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා.

1410. කතමෙ ධම්මා නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා? විචිකිච්ඡාසහගතො මොහො, උද්ධච්චසහගතො මොහො, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා.

1411. කතමෙ ධම්මා ආචයගාමිනො? තීසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං – ඉමෙ ධම්මා ආචයගාමිනො.

1412. කතමෙ ධම්මා අපචයගාමිනො? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා – ඉමෙ ධම්මා අපචයගාමිනො.

1413. කතමෙ ධම්මා නෙවාචයගාමිනාපචයගාමිනො? චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නෙවාචයගාමිනාපචයගාමිනො.

1414. කතමෙ ධම්මා සෙක්ඛා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, හෙට්ඨිමානි ච තීණි සාමඤ්ඤඵලානි – ඉමෙ ධම්මා සෙක්ඛා.

1415. කතමෙ ධම්මා අසෙක්ඛා? උපරිට්ඨිමං අරහත්තඵලං – ඉමෙ ධම්මා අසෙක්ඛා.

1416. කතමෙ ධම්මා නෙවසෙක්ඛනාසෙක්ඛා? තීසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නෙවසෙක්ඛනාසෙක්ඛා.

1417. කතමෙ ධම්මා පරිත්තා? කාමාවචරකුසලං , අකුසලං, සබ්බො කාමාවචරස්ස විපාකො, කාමාවචරකිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා පරිත්තා.

1418. කතමෙ ධම්මා මහග්ගතා? රූපාවචරා, අරූපාවචරා, කුසලාබ්‍යාකතා – ඉමෙ ධම්මා මහග්ගතා.

1419. කතමෙ ධම්මා අප්පමාණා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අප්පමාණා.

1420. කතමෙ ධම්මා පරිත්තාරම්මණා? සබ්බො කාමාවචරස්ස විපාකො, කිරියාමනොධාතු, කිරියාහෙතුකමනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්සසහගතා – ඉමෙ ධම්මා පරිත්තාරම්මණා.

1421. කතමෙ ධම්මා මහග්ගතාරම්මණා? විඤ්ඤාණඤ්චායතනං, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං – ඉමෙ ධම්මා මහග්ගතාරම්මණා.

1422. කතමෙ ධම්මා අප්පමාණාරම්මණා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි – ඉමෙ ධම්මා අප්පමාණාරම්මණා. කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො ඤාණවිප්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, කිරියතො චත්තාරො ඤාණවිප්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, සබ්බං අකුසලං – ඉමෙ ධම්මා සියා පරිත්තාරම්මණා, සියා මහග්ගතාරම්මණා, න අප්පමාණාරම්මණා, සියා න වත්තබ්බා පරිත්තාරම්මණාතිපි, මහග්ගතාරම්මණාතිපි. කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො ඤාණසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, කිරියතො චත්තාරො ඤාණසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, රූපාවචරං චතුත්ථං ඣානං කුසලතො ච කිරියතො ච, කිරියාහෙතුකමනොවිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛාසහගතා – ඉමෙ ධම්මා සියා පරිත්තාරම්මණා, සියා මහග්ගතාරම්මණා, සියා අප්පමාණාරම්මණා, සියා න වත්තබ්බා පරිත්තාරම්මණාතිපි , මහග්ගතාරම්මණාතිපි, අප්පමාණාරම්මණාතිපි. රූපාවචරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චතුත්ථස්ස ඣානස්ස විපාකො, ආකාසානඤ්චායතනං , ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං – ඉමෙ ධම්මා න වත්තබ්බා පරිත්තාරම්මණාතිපි, මහග්ගතාරම්මණාතිපි, අප්පමාණාරම්මණාතිපි. රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච අනාරම්මණා.

1423. කතමෙ ධම්මා හීනා? ද්වාදස අකුසලචිත්තුප්පාදා – ඉමෙ ධම්මා හීනා.

1424. කතමෙ ධම්මා මජ්ඣිමා? තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා මජ්ඣිමා.

1425. කතමෙ ධම්මා පණීතා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා පණීතා.

1426. කතමෙ ධම්මා මිච්ඡත්තනියතා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා – ඉමෙ ධම්මා සියා මිච්ඡත්තනියතා, සියා අනියතා.

1427. කතමෙ ධම්මා සම්මත්තනියතා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා – ඉමෙ ධම්මා සම්මත්තනියතා.

1428. කතමෙ ධම්මා අනියතා? චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතචිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, තීසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අනියතා.

1429. කතමෙ ධම්මා මග්ගාරම්මණා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො ඤාණසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, කිරියතො චත්තාරො ඤාණසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා – ඉමෙ ධම්මා සියා මග්ගාරම්මණා, න මග්ගහෙතුකා; සියා මග්ගාධිපතිනො, සියා න වත්තබ්බා මග්ගාරම්මණාතිපි, මග්ගාධිපතිනොතිපි . චත්තාරො අරියමග්ගා න මග්ගාරම්මණා, මග්ගහෙතුකා; සියා මග්ගාධිපතිනො, සියා න වත්තබ්බා මග්ගාධිපතිනොති. රූපාවචරචතුත්ථං ඣානං කුසලතො ච කිරියතො ච, කිරියාහෙතුකමනොවිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛාසහගතා – ඉමෙ ධම්මා සියා මග්ගාරම්මණා; න මග්ගහෙතුකා, න මග්ගාධිපතිනො; සියා න වත්තබ්බා මග්ගාරම්මණාති. කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො ඤාණවිප්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, සබ්බං අකුසලං, සබ්බො කාමාවචරස්ස විපාකො, කිරියතො ඡ චිත්තුප්පාදා, රූපාවචරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො

ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චතුත්ථස්ස ඣානස්ස විපාකො, චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි – ඉමෙ ධම්මා න වත්තබ්බා මග්ගාරම්මණාතිපි, මග්ගහෙතුකාතිපි, මග්ගාධිපතිනොතිපි. රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච අනාරම්මණා.

1430. කතමෙ ධම්මා උප්පන්නා? චතූසු භූමීසු විපාකො, යඤ්ච රූපං කම්මස්ස කතත්තා – ඉමෙ ධම්මා සියා උප්පන්නා, සියා උප්පාදිනො; න වත්තබ්බා අනුප්පන්නාති. චතූසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, යඤ්ච රූපං න කම්මස්ස කතත්තා – ඉමෙ ධම්මා සියා උප්පන්නා, සියා අනුප්පන්නා, න වත්තබ්බා උප්පාදිනොති. නිබ්බානං න වත්තබ්බං උප්පන්නන්තිපි, අනුප්පන්නන්තිපි, උප්පාදිනොතිපි.

1431. නිබ්බානං ඨපෙත්වා සබ්බෙ ධම්මා සියා අතීතා, සියා අනාගතා, සියා පච්චුප්පන්නා. නිබ්බානං න වත්තබ්බං අතීතන්තිපි, අනාගතන්තිපි , පච්චුප්පන්නන්තිපි.

1432. කතමෙ ධම්මා අතීතාරම්මණා? විඤ්ඤාණඤ්චායතනං, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං – ඉමෙ ධම්මා අතීතාරම්මණා.

1433. නියොගා අනාගතාරම්මණා නත්ථි.

1434. කතමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නාරම්මණා? ද්වෙපඤ්චවිඤ්ඤාණානි, තිස්සො ච මනොධාතුයො – ඉමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නාරම්මණා. කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො දස චිත්තුප්පාදා, අකුසලස්ස විපාකතො මනොවිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛාසහගතා, කිරියාහෙතුකමනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්සසහගතා – ඉමෙ ධම්මා සියා අතීතාරම්මණා, සියා අනාගතාරම්මණා, සියා පච්චුප්පන්නාරම්මණා. කාමාවචරකුසලං, අකුසලං, කිරියතො නව චිත්තුප්පාදා, රූපාවචරං චතුත්ථං ඣානං කුසලතො ච කිරියතො ච – ඉමෙ ධම්මා සියා අතීතාරම්මණා, සියා අනාගතාරම්මණා, සියා පච්චුප්පන්නාරම්මණා; සියා න වත්තබ්බා අතීතාරම්මණාතිපි, අනාගතාරම්මණාතිපි, පච්චුප්පන්නාරම්මණාතිපි. රූපාවචරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චතුත්ථස්ස ඣානස්ස විපාකො, ආකාසානඤ්චායතනං, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං, චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි – ඉමෙ ධම්මා න වත්තබ්බා අතීතාරම්මණාතිපි, අනාගතාරම්මණාතිපි, පච්චුප්පන්නාරම්මණාතිපි. රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච අනාරම්මණා.

1435. අනින්ද්‍රියබද්ධරූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච ඨපෙත්වා, සබ්බෙ ධම්මා සියා අජ්ඣත්තා, සියා බහිද්ධා, සියා අජ්ඣත්තබහිද්ධා. අනින්ද්‍රියබද්ධරූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච බහිද්ධා.

1436. කතමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තාරම්මණා? විඤ්ඤාණඤ්චායතනං, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං – ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තාරම්මණා.

1437. කතමෙ ධම්මා බහිද්ධාරම්මණා? රූපාවචරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චතුත්ථස්ස ඣානස්ස විපාකො, ආකාසානඤ්චායතනං, චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි – ඉමෙ ධම්මා බහිද්ධාරම්මණා. රූපං ඨපෙත්වා, සබ්බෙව කාමාවචරා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා, රූපාවචරං චතුත්ථං ඣානං කුසලතො ච කිරියතො ච – ඉමෙ ධම්මා සියා අජ්ඣත්තාරම්මණා, සියා බහිද්ධාරම්මණා, සියා අජ්ඣත්තබහිද්ධාරම්මණා. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං න වත්තබ්බං අජ්ඣත්තාරම්මණන්තිපි, බහිද්ධාරම්මණන්තිපි, අජ්ඣත්තබහිද්ධාරම්මණන්තිපි. රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච අනාරම්මණා.

1438. කතමෙ ධම්මා සනිදස්සනසප්පටිඝා? රූපායතනං – ඉමෙ ධම්මා සනිදස්සනසප්පටිඝා.

1439. කතමෙ ධම්මා අනිදස්සනසප්පටිඝා? චක්ඛායතනං…පෙ…. ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉමෙ ධම්මා අනිදස්සනසප්පටිඝා.

1440. කතමෙ ධම්මා අනිදස්සනඅප්පටිඝා? චතූසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, යඤ්ච රූපං අනිදස්සනං අප්පටිඝං ධම්මායතනපරියාපන්නං, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අනිදස්සනඅප්පටිඝා.

තිකං.

දුකඅත්ථුද්ධාරො

හෙතුගොච්ඡකං

1441. කතමෙ ධම්මා හෙතූ? තයො කුසලහෙතූ, තයො අකුසලහෙතූ, තයො අබ්‍යාකතහෙතූ. අලොභො කුසලහෙතු, අදොසො කුසලහෙතු, චතූසු භූමීසු කුසලෙසු උප්පජ්ජන්ති. අමොහො කුසලහෙතු, කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො ඤාණවිප්පයුත්තෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා, චතූසු භූමීසු කුසලෙසු උප්පජ්ජති.

ලොභො අට්ඨසු ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. දොසො ද්වීසු දොමනස්සසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. මොහො සබ්බාකුසලෙසු උප්පජ්ජති.

අලොභො විපාකහෙතු අදොසො විපාකහෙතු, කාමාවචරස්ස විපාකතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා, චතූසු භූමීසු විපාකෙසු උප්පජ්ජන්ති. අමොහො විපාකහෙතු, කාමාවචරස්ස විපාකතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා, චත්තාරො ඤාණවිප්පයුත්තෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා, චතූසු භූමීසු විපාකෙසු උප්පජ්ජති.

අලොභො කිරියහෙතු අදොසො කිරියහෙතු, කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා, තීසු භූමීසු කිරියෙසු උප්පජ්ජන්ති . අමොහො කිරියහෙතු, කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා, චත්තාරො ඤාණවිප්පයුත්තෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා, තීසු භූමීසු කිරියෙසු උප්පජ්ජති – ඉමෙ ධම්මා හෙතූ.

1442. කතමෙ ධම්මා න හෙතූ? ඨපෙත්වා හෙතූ, චතූසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා න හෙතූ.

1443. කතමෙ ධම්මා සහෙතුකා? විචිකිච්ඡාසහගතං උද්ධච්චසහගතං මොහං ඨපෙත්වා අවසෙසං අකුසලං, චතූසු භූමීසු කුසලං, කාමාවචරස්ස විපාකතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා චතූසු භූමීසු විපාකො, කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං – ඉමෙ ධම්මා සහෙතුකා.

1444. කතමෙ ධම්මා අහෙතුකා? විචිකිච්ඡාසහගතො මොහො, උද්ධච්චසහගතො මොහො, ද්වෙපඤ්චවිඤ්ඤාණානි, තිස්සො ච මනොධාතුයො, පඤ්ච ච අහෙතුකමනොවිඤ්ඤාණධාතුයො, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අහෙතුකා.

1445. කතමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා? විචිකිච්ඡාසහගතං උද්ධච්චසහගතං මොහං ඨපෙත්වා අවසෙසං අකුසලං, චතූසු භූමීසු කුසලං, කාමාවචරස්ස විපාකතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා චතූසු භූමීසු විපාකො, කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං – ඉමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා.

1446. කතමෙ ධම්මා හෙතුවිප්පයුත්තා? විචිකිච්ඡාසහගතො මොහො, උද්ධච්චසහගතො මොහො, ද්වෙපඤ්චවිඤ්ඤාණානි තිස්සො ච මනොධාතුයො පඤ්ච ච අහෙතුකමනොවිඤ්ඤාණධාතුයො, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා හෙතුවිප්පයුත්තා.

1447. කතමෙ ධම්මා හෙතූ චෙව සහෙතුකා ච? යත්ථ ද්වෙ තයො හෙතූ එකතො උප්පජ්ජන්ති – ඉමෙ ධම්මා හෙතූ චෙව සහෙතුකා ච.

1448. කතමෙ ධම්මා සහෙතුකා චෙව න ච හෙතූ? චතූසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, කාමාවචරස්ස විපාකතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා චතූසු භූමීසු විපාකො, කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, එත්ථුප්පන්නෙ හෙතූ ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා සහෙතුකා චෙව න ච හෙතූ. අහෙතුකා ධම්මා න වත්තබ්බා – හෙතූ චෙව සහෙතුකා චාතිපි, සහෙතුකා චෙව න ච හෙතූතිපි.

1449. කතමෙ ධම්මා හෙතූ චෙව හෙතුසම්පයුත්තා ච? යත්ථ ද්වෙ තයො හෙතූ එකතො උප්පජ්ජන්ති – ඉමෙ ධම්මා හෙතූ චෙව හෙතුසම්පයුත්තා ච.

1450. කතමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා චෙව න ච හෙතූ? චතූසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, කාමාවචරස්ස විපාකතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා චතූසු භූමීසු විපාකො, කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, එත්ථුප්පන්නෙ හෙතූ ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා චෙව න ච හෙතූ. හෙතුවිප්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා – හෙතූ චෙව හෙතුසම්පයුත්තා චාතිපි, හෙතුසම්පයුත්තා චෙව න ච හෙතූතිපි.

1451. කතමෙ ධම්මා න හෙතූ සහෙතුකා? චතූසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, කාමාවචරස්ස විපාකතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා චතූසු භූමීසු විපාකො, කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, එත්ථුප්පන්නෙ හෙතූ ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා න හෙතූ සහෙතුකා.

1452. කතමෙ ධම්මා න හෙතූ අහෙතුකා? ද්වෙපඤ්චවිඤ්ඤාණානි, තිස්සො ච මනොධාතුයො, පඤ්ච ච අහෙතුකමනොවිඤ්ඤාණධාතුයො, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා න හෙතූ අහෙතුකා . හෙතූ ධම්මා න වත්තබ්බා – න හෙතූ සහෙතුකාතිපි, න හෙතූ අහෙතුකාතිපි.

චූළන්තරදුකං

1453. කතමෙ ධම්මා සප්පච්චයා? චතූසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා සප්පච්චයා.

1454. කතමෙ ධම්මා අප්පච්චයා? නිබ්බානං – ඉමෙ ධම්මා අප්පච්චයා.

1455. කතමෙ ධම්මා සඞ්ඛතා? චතූසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා සඞ්ඛතා.

1456. කතමෙ ධම්මා අසඞ්ඛතා? නිබ්බානං – ඉමෙ ධම්මා අසඞ්ඛතා.

1457. කතමෙ ධම්මා සනිදස්සනා? රූපායතනං – ඉමෙ ධම්මා සනිදස්සනා.

1458. කතමෙ ධම්මා අනිදස්සනා? චක්ඛායතනං ...පෙ.... ඵොට්ඨබ්බායතනං, චතූසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, යඤ්ච රූපං අනිදස්සනං අප්පටිඝං ධම්මායතනපරියාපන්නං, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අනිදස්සනා.

1459. කතමෙ ධම්මා සප්පටිඝා? චක්ඛායතනං...පෙ.... ඵොට්ඨබ්බායතනං – ඉමෙ ධම්මා සප්පටිඝා.

1460. කතමෙ ධම්මා අප්පටිඝා? චතූසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, යඤ්ච රූපං අනිදස්සනං අප්පටිඝං ධම්මායතනපරියාපන්නං, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අප්පටිඝා.

1461. කතමෙ ධම්මා රූපිනො? චත්තාරො ච මහාභූතා, චතුන්නඤ්ච මහාභූතානං උපාදාය රූපං – ඉමෙ ධම්මා රූපිනො.

1462. කතමෙ ධම්මා අරූපිනො? චතූසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අරූපිනො.

1463. කතමෙ ධම්මා ලොකියා? තීසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා ලොකියා.

1464. කතමෙ ධම්මා ලොකුත්තරා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා ලොකුත්තරා. සබ්බෙ [සබ්බෙච (ස්‍යා.)] ධම්මා කෙනචි විඤ්ඤෙය්‍යා, කෙනචි න විඤ්ඤෙය්‍යා.

ආසවගොච්ඡකං

1465. කතමෙ ධම්මා ආසවා? චත්තාරො ආසවා – කාමාසවො, භවාසවො, දිට්ඨාසවො, අවිජ්ජාසවො. කාමාසවො අට්ඨසු ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති භවාසවො චතූසු දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති දිට්ඨාසවො චතූසු දිට්ඨිගතසම්පයුත්තෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. අවිජ්ජාසවො සබ්බාකුසලෙසු උප්පජ්ජති – ඉමෙ ධම්මා ආසවා.

1466. කතමෙ ධම්මා නො ආසවා? ඨපෙත්වා ආසවෙ අවසෙසං අකුසලං, චතූසු භූමීසු කුසලං , චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නො ආසවා.

1467. කතමෙ ධම්මා සාසවා? තීසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා සාසවා.

1468. කතමෙ ධම්මා අනාසවා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අනාසවා.

1469. කතමෙ ධම්මා ආසවසම්පයුත්තා? ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා එත්ථුප්පන්නං මොහං ඨපෙත්වා, විචිකිච්ඡාසහගතං උද්ධච්චසහගතං මොහං ඨපෙත්වා, අවසෙසං අකුසලං – ඉමෙ ධම්මා ආසවසම්පයුත්තා.

1470. කතමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා? ද්වීසු දොමනස්සසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පන්නො මොහො, විචිකිච්ඡාසහගතො මොහො, උද්ධච්චසහගතො මොහො, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා.

1471. කතමෙ ධම්මා ආසවා චෙව සාසවා ච? තෙව ආසවා ආසවා චෙව සාසවා ච.

1472. කතමෙ ධම්මා සාසවා චෙව නො ච ආසවා? ඨපෙත්වා ආසවෙ, අවසෙසං අකුසලං, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා සාසවා චෙව නො ච ආසවා. අනාසවා ධම්මා න වත්තබ්බා – ආසවා චෙව සාසවා චාතිපි, සාසවා චෙව නො ච ආසවාතිපි.

1473. කතමෙ ධම්මා ආසවා චෙව ආසවසම්පයුත්තා ච? යත්ථ ද්වෙ තයො ආසවා එකතො උප්පජ්ජන්ති – ඉමෙ ධම්මා ආසවා චෙව ආසවසම්පයුත්තා ච.

1474. කතමෙ ධම්මා ආසවසම්පයුත්තා චෙව නො ච ආසවා? ඨපෙත්වා ආසවෙ, අවසෙසං අකුසලං – ඉමෙ ධම්මා ආසවසම්පයුත්තා චෙව නො ච ආසවා. ආසවවිප්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා – ආසවා චෙව ආසවසම්පයුත්තා චාතිපි, ආසවසම්පයුත්තා චෙව නො ච ආසවාතිපි.

1475. කතමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා සාසවා? ද්වීසු දොමනස්සසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පන්නො මොහො, විචිකිච්ඡාසහගතො මොහො, උද්ධච්චසහගතො මොහො, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා සාසවා.

1476. කතමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා අනාසවා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා අනාසවා. ආසවසම්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා – ආසවවිප්පයුත්තා සාසවාතිපි, ආසවවිප්පයුත්තා අනාසවාතිපි.

සංයොජනගොච්ඡකං

1477. කතමෙ ධම්මා සංයොජනා? දස සංයොජනානි – කාමරාගසංයොජනං, පටිඝසංයොජනං, මානසංයොජනං, දිට්ඨිසංයොජනං, විචිකිච්ඡාසංයොජනං, සීලබ්බතපරාමාසසංයොජනං, භවරාගසංයොජනං, ඉස්සාසංයොජනං, මච්ඡරියසංයොජනං, අවිජ්ජාසංයොජනං. කාමරාගසංයොජනං අට්ඨසු ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. පටිඝසංයොජනං ද්වීසු දොමනස්සසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. මානසංයොජනං චතූසු දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. දිට්ඨිසංයොජනං චතූසු දිට්ඨිගතසම්පයුත්තෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. විචිකිච්ඡාසංයොජනං විචිකිච්ඡාසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. සීලබ්බතපරාමාසසංයොජනං චතූසු දිට්ඨිගතසම්පයුත්තෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. භවරාගසංයොජනං චතූසු දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. ඉස්සාසංයොජනඤ්ච මච්ඡරියසංයොජනඤ්ච ද්වීසු දොමනස්සසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජන්ති. අවිජ්ජාසංයොජනං සබ්බාකුසලෙසු උප්පජ්ජති – ඉමෙ ධම්මා සංයොජනා.

1478. කතමෙ ධම්මා නො සංයොජනා. ඨපෙත්වා සංයොජනෙ අවසෙසං අකුසලං, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නො සංයොජනා.

1479. කතමෙ ධම්මා සංයොජනියා? තීසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා සංයොජනියා.

1480. කතමෙ ධම්මා අසංයොජනියා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අසංයොජනියා.

1481. කතමෙ ධම්මා සංයොජනසම්පයුත්තා? උද්ධච්චසහගතං මොහං ඨපෙත්වා අවසෙසං අකුසලං – ඉමෙ ධම්මා සංයොජනසම්පයුත්තා.

1482. කතමෙ ධම්මා සංයොජනවිප්පයුත්තා? උද්ධච්චසහගතො මොහො, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා සංයොජනවිප්පයුත්තා.

1483. කතමෙ ධම්මා සංයොජනා චෙව සංයොජනියා ච? තානෙව සංයොජනානි සංයොජනා චෙව සංයොජනියා ච.

1484. කතමෙ ධම්මා සංයොජනියා චෙව නො ච සංයොජනා? ඨපෙත්වා සංයොජනෙ අවසෙසං අකුසලං, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා සංයොජනියා චෙව නො ච සංයොජනා. අසංයොජනියා ධම්මා න වත්තබ්බා – සංයොජනා චෙව සංයොජනියා චාතිපි, සංයොජනියා චෙව නො ච සංයොජනාතිපි.

1485. කතමෙ ධම්මා සංයොජනා චෙව සංයොජනසම්පයුත්තා ච? යත්ථ ද්වෙ තීණි සංයොජනානි එකතො උප්පජ්ජන්ති – ඉමෙ ධම්මා සංයොජනා චෙව සංයොජනසම්පයුත්තා ච.

1486. කතමෙ ධම්මා සංයොජනසම්පයුත්තා චෙව නො ච සංයොජනා? ඨපෙත්වා සංයොජනෙ, අවසෙසං අකුසලං – ඉමෙ ධම්මා සංයොජනසම්පයුත්තා චෙව නො ච සංයොජනා. සංයොජනවිප්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා – සංයොජනා චෙව සංයොජනසම්පයුත්තා චාතිපි, සංයොජනසම්පයුත්තා චෙව නො ච සංයොජනාතිපි.

1487. කතමෙ ධම්මා සංයොජනවිප්පයුත්තා සංයොජනියා? උද්ධච්චසහගතො මොහො, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා සංයොජනවිප්පයුත්තා සංයොජනියා.

1488. කතමෙ ධම්මා සංයොජනවිප්පයුත්තා අසංයොජනියා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා සංයොජනවිප්පයුත්තා අසංයොජනියා. සංයොජනසම්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා – සංයොජනවිප්පයුත්තා සංයොජනියාතිපි, සංයොජනවිප්පයුත්තා අසංයොජනියාතිපි.

ගන්ථගොච්ඡකං

1489. කතමෙ ධම්මා ගන්ථා? චත්තාරො ගන්ථා – අභිජ්ඣාකායගන්ථො, බ්‍යාපාදො කායගන්ථො, සීලබ්බතපරාමාසො කායගන්ථො, ඉදංසච්චාභිනිවෙසො කායගන්ථො. අභිජ්ඣාකායගන්ථො අට්ඨසු ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. බ්‍යාපාදො කායගන්ථො ද්වීසු දොමනස්සසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. සීලබ්බතපරාමාසො කායගන්ථො ච ඉදංසච්චාභිනිවෙසො කායගන්ථො ච චතූසු දිට්ඨිගතසම්පයුත්තෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජන්ති – ඉමෙ ධම්මා ගන්ථා.

1490. කතමෙ ධම්මා නො ගන්ථා? ඨපෙත්වා ගන්ථෙ, අවසෙසං අකුසලං, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නො ගන්ථා.

1491. කතමෙ ධම්මා ගන්ථනියා? තීසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා ගන්ථනියා.

1492. කතමෙ ධම්මා අගන්ථනියා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අගන්ථනියා.

1493. කතමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා , චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතචිත්තුප්පාදා, එත්ථුප්පන්නං ලොභං ඨපෙත්වා, ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, එත්ථුප්පන්නං පටිඝං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා.

1494. කතමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා? චතූසු දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පන්නො ලොභො, ද්වීසු දොමනස්සසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පන්නං පටිඝං, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා.

1495. කතමෙ ධම්මා ගන්ථා චෙව ගන්ථනියා ච? තෙව ගන්ථා ගන්ථා චෙව ගන්ථනියා ච.

1496. කතමෙ ධම්මා ගන්ථනියා චෙව නො ච ගන්ථා? ඨපෙත්වා ගන්ථෙ අවසෙසං අකුසලං, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා ගන්ථනියා චෙව නො ච ගන්ථා. අගන්ථනියා ධම්මා න වත්තබ්බා – ගන්ථා චෙව ගන්ථනියා චාතිපි, ගන්ථනියා චෙව නො ච ගන්ථාතිපි.

1497. කතමෙ ධම්මා ගන්ථා චෙව ගන්ථසම්පයුත්තා ච? යත්ථ දිට්ඨි ච ලොභො ච එකතො උප්පජ්ජන්ති – ඉමෙ ධම්මා ගන්ථා චෙව ගන්ථසම්පයුත්තා ච.

1498. කතමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා චෙව නො ච ගන්ථා? අට්ඨ ලොභසහගතචිත්තුප්පාදා ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, එත්ථුප්පන්නෙ ගන්ථෙ ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා චෙව නො ච ගන්ථා. ගන්ථවිප්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා – ගන්ථා චෙව ගන්ථසම්පයුත්තා චාතිපි, ගන්ථසම්පයුත්තා චෙව නො ච ගන්ථාතිපි.

1499. කතමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා ගන්ථනියා? චතූසු දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පන්නො ලොභො, ද්වීසු දොමනස්සසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පන්නං පටිඝං, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො,

උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා ගන්ථනියා.

1500. කතමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා අගන්ථනියා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා අගන්ථනියා. ගන්ථසම්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා – ගන්ථවිප්පයුත්තා ගන්ථනියාතිපි, ගන්ථවිප්පයුත්තා අගන්ථනියාතිපි.

ඔඝගොච්ඡකං

1501. කතමෙ ධම්මා ඔඝා…පෙ…..

යොගගොච්ඡකං

1502. කතමෙ ධම්මා යොගා…පෙ…..

නීවරණගොච්ඡකං

1503. කතමෙ ධම්මා නීවරණා? ඡ නීවරණා – කාමච්ඡන්දනීවරණං, බ්‍යාපාදනීවරණං, ථිනමිද්ධනීවරණං, උද්ධච්චකුක්කුච්චනීවරණං, විචිකිච්ඡානීවරණං, අවිජ්ජානීවරණං . කාමච්ඡන්දනීවරණං අට්ඨසු ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, බ්‍යාපාදනීවරණං ද්වීසු දොමනස්සසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, ථිනමිද්ධනීවරණං සසඞ්ඛාරිකෙසු අකුසලෙසු උප්පජ්ජති, උද්ධච්චනීවරණං උද්ධච්චසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, කුක්කුච්චනීවරණං ද්වීසු දොමනස්සසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, විචිකිච්ඡානීවරණං විචිකිච්ඡාසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, අවිජ්ජානීවරණං සබ්බාකුසලෙසු උප්පජ්ජති – ඉමෙ ධම්මා නීවරණා.

1504. කතමෙ ධම්මා නො නීවරණා? ඨපෙත්වා නීවරණෙ අවසෙසං අකුසලං, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නො නීවරණා.

1505. කතමෙ ධම්මා නීවරණියා? තීසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා නීවරණියා.

1506. කතමෙ ධම්මා අනීවරණියා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අනීවරණියා.

1507. කතමෙ ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා? ද්වාදස අකුසලචිත්තුප්පාදා – ඉමෙ ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා.

1508. කතමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා? චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා.

1509. කතමෙ ධම්මා නීවරණා චෙව නීවරණියා ච? තානෙව නීවරණානි නීවරණා චෙව නීවරණියා ච.

1510. කතමෙ ධම්මා නීවරණියා චෙව නො ච නීවරණා? ඨපෙත්වා නීවරණෙ, අවසෙසං අකුසලං, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා නීවරණියා චෙව නො ච නීවරණා. අනීවරණියා ධම්මා න වත්තබ්බා – නීවරණා චෙව නීවරණියා චාතිපි, නීවරණියා චෙව නො ච නීවරණාතිපි.

1511. කතමෙ ධම්මා නීවරණා චෙව නීවරණසම්පයුත්තා ච? යත්ථ ද්වෙ තීණි නීවරණානි එකතො උප්පජ්ජන්ති – ඉමෙ ධම්මා නීවරණා චෙව නීවරණසම්පයුත්තා ච.

1512. කතමෙ ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා චෙව නො ච නීවරණා? ඨපෙත්වා නීවරණෙ, අවසෙසං අකුසලං – ඉමෙ ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා චෙව නො ච නීවරණා. නීවරණවිප්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා – නීවරණා චෙව නීවරණසම්පයුත්තා චාතිපි, නීවරණසම්පයුත්තා චෙව නො ච නීවරණාතිපි.

1513. කතමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා නීවරණියා? තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා නීවරණියා.

1514. කතමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා අනීවරණියා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා අනීවරණියා. නීවරණසම්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා – නීවරණවිප්පයුත්තා නීවරණියාතිපි, නීවරණවිප්පයුත්තා අනීවරණියාතිපි.

පරාමාසගොච්ඡකං

1515. කතමෙ ධම්මා පරාමාසා? දිට්ඨිපරාමාසො චතූසු දිට්ඨිගතසම්පයුත්තෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති – ඉමෙ ධම්මා පරාමාසා.

1516. කතමෙ ධම්මා නො පරාමාසා? ඨපෙත්වා පරාමාසං අවසෙසං අකුසලං, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නො පරාමාසා.

1517. කතමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා? තීසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා.

1518. කතමෙ ධම්මා අපරාමට්ඨා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අපරාමට්ඨා.

1519. කතමෙ ධම්මා පරාමාසසම්පයුත්තා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, එත්ථුප්පන්නං පරාමාසං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා පරාමාසසම්පයුත්තා.

1520. කතමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා? චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතචිත්තුප්පාදා , ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා. පරාමාසො න වත්තබ්බො – පරාමාසසම්පයුත්තොතිපි, පරාමාසවිප්පයුත්තොතිපි.

1521. කතමෙ ධම්මා පරාමාසා චෙව පරාමට්ඨා ච? සො එව පරාමාසො පරාමාසො චෙව පරාමට්ඨො ච.

1522. කතමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා චෙව නො ච පරාමාසා? ඨපෙත්වා පරාමාසං අවසෙසං අකුසලං, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා චෙව නො ච පරාමාසා. අපරාමට්ඨා ධම්මා න වත්තබ්බා – පරාමාසා චෙව පරාමට්ඨා චාතිපි, පරාමට්ඨා චෙව නො ච පරාමාසාතිපි.

1523. කතමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා පරාමට්ඨා? චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතචිත්තුප්පාදා, ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා පරාමට්ඨා.

1524. කතමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා අපරාමට්ඨා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා අපරාමට්ඨා. පරාමාසා ච පරාමාසසම්පයුත්තා ච ධම්මා න වත්තබ්බා – පරාමාසවිප්පයුත්තා පරාමට්ඨාතිපි, පරාමාසවිප්පයුත්තා අපරාමට්ඨාතිපි.

මහන්තරදුකං

1525. කතමෙ ධම්මා සාරම්මණා? චතූසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං – ඉමෙ ධම්මා සාරම්මණා.

1526. කතමෙ ධම්මා අනාරම්මණා? රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අනාරම්මණා.

1527. කතමෙ ධම්මා චිත්තා? චක්ඛුවිඤ්ඤාණං, සොතවිඤ්ඤාණං, ඝානවිඤ්ඤාණං, ජිව්හාවිඤ්ඤාණං, කායවිඤ්ඤාණං, මනොධාතු, මනොවිඤ්ඤාණධාතු – ඉමෙ ධම්මා චිත්තා.

1528. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තා? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තා.

1529. කතමෙ ධම්මා චෙතසිකා? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා චෙතසිකා.

1530. කතමෙ ධම්මා අචෙතසිකා? චිත්තඤ්ච, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අචෙතසිකා.

1531. කතමෙ ධම්මා චිත්තසම්පයුත්තා? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා චිත්තසම්පයුත්තා.

1532. කතමෙ ධම්මා චිත්තවිප්පයුත්තා? රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා චිත්තවිප්පයුත්තා. චිත්තං න වත්තබ්බං – චිත්තෙන සම්පයුත්තන්තිපි, චිත්තෙන විප්පයුත්තන්තිපි.

1533. කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨා? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨා.

1534. කතමෙ ධම්මා චිත්තවිසංසට්ඨා? රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා චිත්තවිසංසට්ඨා. චිත්තං න වත්තබ්බං – චිත්තෙන සංසට්ඨන්තිපි, චිත්තෙන විසංසට්ඨන්තිපි.

1535. කතමෙ ධම්මා චිත්තසමුට්ඨානා? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, කායවිඤ්ඤත්ති, වචීවිඤ්ඤත්ති, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං චිත්තජං චිත්තහෙතුකං චිත්තසමුට්ඨානං – රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො – ඉමෙ ධම්මා චිත්තසමුට්ඨානා.

1536. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසමුට්ඨානා? චිත්තඤ්ච, අවසෙසඤ්ච රූපං, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසමුට්ඨානා.

1537. කතමෙ ධම්මා චිත්තසහභුනො? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, කායවිඤ්ඤත්ති, වචීවිඤ්ඤත්ති – ඉමෙ ධම්මා චිත්තසහභුනො.

1538. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසහභුනො? චිත්තඤ්ච, අවසෙසඤ්ච රූපං, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසහභුනො.

1539. කතමෙ ධම්මා චිත්තානුපරිවත්තිනො? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, කායවිඤ්ඤත්ති, වචීවිඤ්ඤත්ති – ඉමෙ ධම්මා චිත්තානුපරිවත්තිනො.

1540. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තානුපරිවත්තිනො? චිත්තඤ්ච, අවසෙසඤ්ච රූපං, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තානුපරිවත්තිනො.

1541. කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා? වෙදනාක්ඛන්ධො , සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා.

1542. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා? චිත්තඤ්ච, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා.

1543. කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානසහභුනො? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානසහභුනො.

1544. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානසහභුනො? චිත්තඤ්ච, රූපඤ්ච , නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානසහභුනො.

1545. කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො – ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො.

1546. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො? චිත්තඤ්ච, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො.

1547. කතමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තිකා? චක්ඛායතනං…පෙ…. මනායතනං – ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තිකා.

1548. කතමෙ ධම්මා බාහිරා? රූපායතනං…පෙ…. ධම්මායතනං – ඉමෙ ධම්මා බාහිරා.

1549. කතමෙ ධම්මා උපාදා? චක්ඛායතනං…පෙ…. කබළීකාරො ආහාරො – ඉමෙ ධම්මා උපාදා.

1550. කතමෙ ධම්මා නො උපාදා? චතූසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, චත්තාරො ච මහාභූතා, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නො උපාදා.

1551. කතමෙ ධම්මා උපාදිණ්ණා? තීසු භූමීසු විපාකො, යඤ්ච රූපං කම්මස්ස කතත්තා – ඉමෙ ධම්මා උපාදිණ්ණා.

1552. කතමෙ ධම්මා අනුපාදිණ්ණා? තීසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, යඤ්ච රූපං න කම්මස්ස කතත්තා, චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අනුපාදිණ්ණා.

උපාදානගොච්ඡකං

1553. කතමෙ ධම්මා උපාදානා? චත්තාරි උපාදානානි – කාමුපාදානං , දිට්ඨුපාදානං, සීලබ්බතුපාදානං, අත්තවාදුපාදානං. කාමුපාදානං අට්ඨසු ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. දිට්ඨුපාදානඤ්ච සීලබ්බතුපාදානඤ්ච අත්තවාදුපාදානඤ්ච චතූසු දිට්ඨිගතසම්පයුත්තෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජන්ති – ඉමෙ ධම්මා උපාදානා.

1554. කතමෙ ධම්මා නො උපාදානා? ඨපෙත්වා උපාදානෙ අවසෙසං අකුසලං, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නො උපාදානා.

1555. කතමෙ ධම්මා උපාදානියා? තීසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා උපාදානියා.

1556. කතමෙ ධම්මා අනුපාදානියා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අනුපාදානියා.

1557. කතමෙ ධම්මා උපාදානසම්පයුත්තා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තලොභසහගතචිත්තුප්පාදා, චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතචිත්තුප්පාදා, එත්ථුප්පන්නං ලොභං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා උපාදානසම්පයුත්තා.

1558. කතමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා? චතූසු දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පන්නො ලොභො, ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා.

1559. කතමෙ ධම්මා උපාදානා චෙව උපාදානියා ච? තානෙව උපාදානානි උපාදානා චෙව උපාදානියා ච.

1560. කතමෙ ධම්මා උපාදානියා චෙව නො ච උපාදානා? ඨපෙත්වා උපාදානෙ අවසෙසං අකුසලං, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා උපාදානියා චෙව නො ච උපාදානා . අනුපාදානියා ධම්මා න වත්තබ්බා – උපාදානා චෙව උපාදානියා චාතිපි, උපාදානියා චෙව නො ච උපාදානාතිපි.

1561. කතමෙ ධම්මා උපාදානා චෙව උපාදානසම්පයුත්තා ච? යත්ථ දිට්ඨි ච ලොභො ච එකතො උප්පජ්ජන්ති – ඉමෙ ධම්මා උපාදානා චෙව උපාදානසම්පයුත්තා ච.

1562. කතමෙ ධම්මා උපාදානසම්පයුත්තා චෙව නො ච උපාදානා? අට්ඨ ලොභසහගතචිත්තුප්පාදා, එත්ථුප්පන්නෙ උපාදානෙ ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා උපාදානසම්පයුත්තා චෙව නො ච උපාදානා. උපාදානවිප්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා – උපාදානා චෙව උපාදානසම්පයුත්තා චාතිපි, උපාදානසම්පයුත්තා චෙව නො ච උපාදානාතිපි.

1563. කතමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා උපාදානියා? චතූසු දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පන්නො ලොභො, ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා උපාදානියා.

1564. කතමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා අනුපාදානියා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා අනුපාදානියා. උපාදානසම්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා – උපාදානවිප්පයුත්තා උපාදානියාතිපි, උපාදානවිප්පයුත්තා අනුපාදානියාතිපි.

කිලෙසගොච්ඡකං

1565. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා? දස කිලෙසවත්ථූනි – ලොභො, දොසො, මොහො, මානො, දිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, ථීනං, උද්ධච්චං, අහිරිකං, අනොත්තප්පං. ලොභො අට්ඨසු ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. දොසො ද්වීසු දොමනස්සසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. මොහො සබ්බාකුසලෙසු උප්පජ්ජති. මානො චතූසු දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. දිට්ඨි චතූසු දිට්ඨිගතසම්පයුත්තෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. විචිකිච්ඡා විචිකිච්ඡාසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති. ථීනං සසඞ්ඛාරිකෙසු අකුසලෙසු උප්පජ්ජති. උද්ධච්චඤ්ච අහිරිකඤ්ච අනොත්තප්පඤ්ච සබ්බාකුසලෙසු උප්පජ්ජන්ති – ඉමෙ ධම්මා කිලෙසා.

1566. කතමෙ ධම්මා නො කිලෙසා? ඨපෙත්වා කිලෙසෙ අවසෙසං අකුසලං, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා නො කිලෙසා.

1567. කතමෙ ධම්මා සංකිලෙසිකා? තීසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා සංකිලෙසිකා.

1568. කතමෙ ධම්මා අසංකිලෙසිකා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අසංකිලෙසිකා.

1569. කතමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨා? ද්වාදස අකුසලචිත්තුප්පාදා – ඉමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨා.

1570. කතමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨා? චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨා.

1571. කතමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පයුත්තා? ද්වාදස අකුසලචිත්තුප්පාදා – ඉමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පයුත්තා.

1572. කතමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා? චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා.

1573. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා චෙව සංකිලෙසිකා ච? තෙව කිලෙසා කිලෙසා චෙව සංකිලෙසිකා ච.

1574. කතමෙ ධම්මා සංකිලෙසිකා චෙව නො ච කිලෙසා? ඨපෙත්වා කිලෙසෙ අවසෙසං අකුසලං, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා සංකිලෙසිකා චෙව නො ච කිලෙසා. අසංකිලෙසිකා ධම්මා න වත්තබ්බා – කිලෙසා චෙව සංකිලෙසිකා චාතිපි, සංකිලෙසිකා චෙව නො ච කිලෙසාතිපි.

1575. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා චෙව සංකිලිට්ඨා ච? තෙව කිලෙසා කිලෙසා චෙව සංකිලිට්ඨා ච.

1576. කතමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨා චෙව නො ච කිලෙසා? ඨපෙත්වා කිලෙසෙ අවසෙසං අකුසලං – ඉමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨා චෙව නො ච කිලෙසා . අසංකිලිට්ඨා ධම්මා න වත්තබ්බා – කිලෙසා චෙව සංකිලිට්ඨා චාතිපි, සංකිලිට්ඨා චෙව නො ච කිලෙසාතිපි.

1577. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච? යත්ථ ද්වෙ තයො කිලෙසා එකතො උප්පජ්ජන්ති – ඉමෙ ධම්මා කිලෙසා චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච.

1578. කතමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පයුත්තා චෙව නො ච කිලෙසා? ඨපෙත්වා කිලෙසෙ අවසෙසං අකුසලං – ඉමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පයුත්තා චෙව නො ච කිලෙසා. කිලෙසවිප්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා – කිලෙසා චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා චාතිපි, කිලෙසසම්පයුත්තා චෙව නො ච කිලෙසාතිපි.

1579. කතමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා සංකිලෙසිකා? තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා සංකිලෙසිකා.

1580. කතමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා අසංකිලෙසිකා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා , චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා අසංකිලෙසිකා. කිලෙසසම්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා – කිලෙසවිප්පයුත්තා සංකිලෙසිකාතිපි, කිලෙසවිප්පයුත්තා අසංකිලෙසිකාතිපි.

පිට්ඨිදුකං

1581. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො – ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා. චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතචිත්තුප්පාදා, ද්වෙ

දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා – ඉමෙ ධම්මා සියා දස්සනෙන පහාතබ්බා, සියා න දස්සනෙන පහාතබ්බා.

1582. කතමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පහාතබ්බා? උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පහාතබ්බා.

1583. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා? උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො – ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා. චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතචිත්තුප්පාදා, ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා – ඉමෙ ධම්මා සියා භාවනාය පහාතබ්බා, සියා න භාවනාය පහාතබ්බා.

1584. කතමෙ ධම්මා න භාවනාය පහාතබ්බා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා න භාවනාය පහාතබ්බා.

1585. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, එත්ථුප්පන්නං මොහං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා. චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතචිත්තුප්පාදා, ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා – ඉමෙ ධම්මා සියා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා, සියා න දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා.

1586. කතමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා? විචිකිච්ඡාසහගතො මොහො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා.

1587. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා? උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, එත්ථුප්පන්නං මොහං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා. චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතචිත්තුප්පාදා, ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා – ඉමෙ ධම්මා සියා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා, සියා න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා.

1588. කතමෙ ධම්මා න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො මොහො, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා.

1589. කතමෙ ධම්මා සවිතක්කා? කාමාවචරකුසලං, අකුසලං, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො එකාදස චිත්තුප්පාදා, අකුසලස්ස විපාකතො ද්වෙ, කිරියතො එකාදස, රූපාවචරං පඨමං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච ලොකුත්තරං පඨමං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං විතක්කං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා සවිතක්කා.

1590. කතමෙ ධම්මා අවිතක්කා? ද්වෙපඤ්චවිඤ්ඤාණානි, රූපාවචරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො අරූපාවචරා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, විතක්කො ච, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අවිතක්කා.

1591. කතමෙ ධම්මා සවිචාරා? කාමාවචරකුසලං , අකුසලං, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො එකාදස චිත්තුප්පාදා, අකුසලස්ස විපාකතො ද්වෙ කිරියතො එකාදස, රූපාවචරඑකකදුකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරඑකකදුකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං විචාරං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා සවිචාරා.

1592. කතමෙ ධම්මා අවිචාරා? ද්වෙපඤ්චවිඤ්ඤාණානි, රූපාවචරතිකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරතිකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, විචාරො ච, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අවිචාරා.

1593. කතමෙ ධම්මා සප්පීතිකා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො සොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, අකුසලතො චත්තාරො, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො පඤ්ච, කිරියතො පඤ්ච, රූපාවචරදුකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරදුකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං පීතිං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා සප්පීතිකා.

1594. කතමෙ ධම්මා අප්පීතිකා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො උපෙක්ඛාසහගතචිත්තුප්පාදා, අකුසලතො අට්ඨ, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො එකාදස, අකුසලස්ස විපාකතො සත්ත, කිරියතො ඡ, රූපාවචරදුකදුකජ්ඣානා

කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරදුකදුකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච පීති ච, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අප්පීතිකා.

1595. කතමෙ ධම්මා පීතිසහගතා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො සොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, අකුසලතො චත්තාරො, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො පඤ්ච, කිරියතො පඤ්ච, රූපාවචරදුකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරදුකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං පීතිං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා පීතිසහගතා.

1596. කතමෙ ධම්මා න පීතිසහගතා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො උපෙක්ඛාසහගතචිත්තුප්පාදා, අකුසලතො අට්ඨ, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො එකාදස, අකුසලස්ස විපාකතො සත්ත, කිරියතො ඡ, රූපාවචරදුකදුකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරදුකදුකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, පීති ච, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා න පීතිසහගතා.

1597. කතමෙ ධම්මා සුඛසහගතා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො සොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, අකුසලතො චත්තාරො, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො ඡ, කිරියතො පඤ්ච, රූපාවචරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච ලොකුත්තරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං සුඛං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා සුඛසහගතා.

1598. කතමෙ ධම්මා න සුඛසහගතා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො උපෙක්ඛාසහගතචිත්තුප්පාදා, අකුසලතො අට්ඨ, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො දස, අකුසලස්ස විපාකතො සත්ත, කිරියතො ඡ, රූපාවචරං චතුත්ථං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච ලොකුත්තරං චතුත්ථං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච, සුඛඤ්ච, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා න සුඛසහගතා.

1599. කතමෙ ධම්මා උපෙක්ඛාසහගතා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො උපෙක්ඛාසහගතචිත්තුප්පාදා, අකුසලතො ඡ, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො දස, අකුසලස්ස විපාකතො ඡ, කිරියතො ඡ , රූපාවචරං චතුත්ථං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරං චතුත්ථං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං උපෙක්ඛං ඨපෙත්වා – ඉමෙ ධම්මා උපෙක්ඛාසහගතා.

1600. කතමෙ ධම්මා න උපෙක්ඛාසහගතා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො සොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, අකුසලතො ඡ, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො ඡ, අකුසලස්ස විපාකතො එකො, කිරියතො පඤ්ච, රූපාවචරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, උපෙක්ඛා ච, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා න උපෙක්ඛාසහගතා.

1601. කතමෙ ධම්මා කාමාවචරා? කාමාවචරකුසලං, අකුසලං, සබ්බො කාමාවචරස්ස විපාකො, කාමාවචරකිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා කාමාවචරා.

1602. කතමෙ ධම්මා න කාමාවචරා? රූපාවචරා , අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා – ඉමෙ ධම්මා න කාමාවචරා.

1603. කතමෙ ධම්මා රූපාවචරා? රූපාවචරචතුක්කපඤ්චකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච – ඉමෙ ධම්මා රූපාවචරා.

1604. කතමෙ ධම්මා න රූපාවචරා? කාමාවචරා, අරූපාවචරා, අපරියාපන්නා – ඉමෙ ධම්මා න රූපාවචරා.

1605. කතමෙ ධම්මා අරූපාවචරා? චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච – ඉමෙ ධම්මා අරූපාවචරා.

1606. කතමෙ ධම්මා න අරූපාවචරා? කාමාවචරා, රූපාවචරා, අපරියාපන්නා – ඉමෙ ධම්මා න අරූපාවචරා.

1607. කතමෙ ධම්මා පරියාපන්නා? තීසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා පරියාපන්නා.

1608. කතමෙ ධම්මා අපරියාපන්නා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අපරියාපන්නා.

1609. කතමෙ ධම්මා නිය්‍යානිකා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා – ඉමෙ ධම්මා නිය්‍යානිකා.

1610. කතමෙ ධම්මා අනියාානිකා? තීසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අනියාානිකා.

1611. කතමෙ ධම්මා නියතා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා – ඉමෙ ධම්මා සියා නියතා සියා අනියතා. චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා – ඉමෙ ධම්මා නියතා.

1612. කතමෙ ධම්මා අනියතා? චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතචිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, තීසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අනියතා.

1613. කතමෙ ධම්මා සඋත්තරා? තීසු භූමීසු කුසලං, අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං – ඉමෙ ධම්මා සඋත්තරා.

1614. කතමෙ ධම්මා අනුත්තරා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අනුත්තරා.

1615. කතමෙ ධම්මා සරණා? ද්වාදස අකුසලචිත්තුප්පාදා – ඉමෙ ධම්මා සරණා.

1616. කතමෙ ධම්මා අරණා? චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාබ්‍යාකතං, රූපඤ්ච, නිබ්බානඤ්ච – ඉමෙ ධම්මා අරණා.

අත්ථුද්ධාරො නිට්ඨිතො.

ධම්මසඞ්ගණීපකරණං නිට්ඨිතං.